

Il-Ġurnal Uffiċjali C 122 E

tal-Unjoni Ewropea

Edizzjoni bil-Malti

Informazzjoni u Avviżi

Volum 53

11 ta' Mejju 2010

Avviż Nru

Werrej

Pagna

III *Atti preparatorji***Il-Kunsill**

2010/C 122 E/01	Pożizzjoni tal-Kunsill (UE) Nru 4/2010 fl-ewwel qari bil-hsieb tal-adozzjoni tar-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 Adottata mill-Kunsill fil-11 ta' Marzu 2010 ⁽¹⁾	1
2010/C 122 E/02	Pożizzjoni tal-Kunsill (UE) Nru 5/2010 fl-ewwel qari bil-ghan tal-adozzjoni tar-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-bahar jew fuq passiġġi fuq l-ilma interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 Adottata mill-Kunsill fil-11 ta' Marzu 2010 ⁽¹⁾	19
2010/C 122 E/03	Pożizzjoni tal-Kunsill (UE) Nru 6/2010 fl-ewwel qari bil-hsieb li jiġi adottat ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ikel ġdid, li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1331/2008 u li jhassar r-Regolament (KE) Nru 258/97 u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1852/2001 Adottata mill-Kunsill fil-15 ta' Marzu 2010 ⁽¹⁾	38

MT

⁽¹⁾ Test b'relevanza għaż-ŻEE

III

(Atti preparatorji)

IL-KUNSILL

POŻIZZJONI TAL-KUNSILL (UE) Nru 4/2010 FL-EWWEL QARI

bil-ksieb tal-adozzjoni tar-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Adottata mill-Kunsill fil-11 ta' Marzu 2010

(Test b'relevanza għaž-ŻEE)

(2010/C 122 E/01)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

jaġġaw. Barra minn hekk, għandu jittieded kont shih tar-rekwiżiti tal-protezzjoni tal-konsumatur iġenerali.

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 91(1) tiegħu,

- (2) Peress li l-passiġġier bix-xarabank jew bil-kowċ huwa l-aktar parti dgħajfa fil-kuntratt tat-trasport, il-passiġġieri kollha għandhom jingħataw livell minimu ta' protezzjoni.

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

- (3) Il-miżuri tal-Unjoni biex jittejbu d-drittijiet tal-passiġġieri fis-settur tat-trasport tax-xarabank u l-kowċ għandhom iqisu l-karatteristiċi speċifiċi ta' dan is-settur, li jikkonsisti l-aktar f'intrapriżi żgħira u ta' daqs medju.

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkonsultaw il-Kumitat tar-Regġuni,

- (4) B'kunsiderazzjoni għall-karatteristiċi speċifiċi ta' servizzi regolari speċjali u operazzjonijiet tat-trasport għal kont proprju, dawn it-tipi ta' trasport għandhom jithallew barra mill-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Servizzi regolari speċjali għandhom jinkludu servizzi rrizervati għat-trasport ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, it-trasport ta' haddiema bejn id-dar u x-xogħol, it-trasport lejn u minn istituzzjoni edukattiva għat-tfal tal-iskola u l-istudenti

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja ⁽²⁾,

Billi:

- (1) Azzjoni mill-Unjoni fil-qasam tat-trasport bix-xarabank u bil-kowċ għandha timmira, fost affarijiet ohra, li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri, li tkun komparabbli ma' modi ohra ta' trasport, kull fejn jivv-

- (5) B'kunsiderazzjoni għall-karatteristiċi speċifiċi tas-servizzi urbani, suburbani u reġjonali regolari, l-Istati Membri għandhom jingħataw id-dritt li jeżentaw dawn it-tipi ta' trasport mill-applikazzjoni ta' parti sinifikanti ta' dan ir-Regolament. Sabiex jiġu identifikati s-servizzi urbani, suburbani u reġjonali regolari, l-Istati Membri għandhom jiehdu f'kunsiderazzjoni kriterji bħad-distanza, il-frekwenza tas-servizzi, in-numru ta' waqfiet skedati, it-tip ta' xarabank jew kowċ użati, l-iskemi ta' biljetti, il-varjazzjonijiet fin-numri ta' passiġġieri bejn servizzi f'perjodi ta' traffiku intens u perijodi ta' traffiku mhux intens, il-kodiċi tax-xarabank u l-iskedi.

⁽¹⁾ Opinjoni tas-16 ta' Lulju 2009 (ĠU C 317, 23.12.2009, p. 99).

⁽²⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tat-23 ta' April 2009 (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali), pożizzjoni tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2010 u pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta' ... (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

- (6) Il-passiġġieri u, bħala minimu, il-persuni li fil-konfront tagħhom il-passiġġier kellu jew kien ikollu dmir legali li jiehu hsiebbhom għandhom igawdu minn protezzjoni legali fil-każ ta' aċċidenti li jirriżultaw mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ, b'kunsiderazzjoni għad-Direttiva 2009/103/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Settembru 2009 dwar l-assigurazzjoni kontra responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur u l-infurzar tal-obbligu ta' assigurazzjoni kontra din ir-responsabbiltà ⁽¹⁾.
- (7) Fl-għażla tal-liġi nazzjonali applikabbli għal kumpens għall-mewt jew korrimment fuq il-persuna kif ukoll għal telf ta' jew hsara lill-bagalji minhabba aċċidenti li jirriżultaw mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ, għandhom jitqiesu r-Regolament (KE) Nru 864/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Lulju 2007 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II) ⁽²⁾ u r-Regolament (KE) Nru 593/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Gunju 2008 dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (Ruma I) ⁽³⁾.
- (8) Il-passiġġieri għandhom, minbarra l-kumpens skont il-liġi nazzjonali applikabbli fil-każ ta' mewt jew korrimment fuq il-persuna jew telf ta' jew hsara lill-bagalji minhabba aċċidenti li jirriżultaw mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ, għandu jkollhom id-dritt għall-assistenza fir-rigward tal-bżonnijiet prattiċi immedjati tagħhom wara xi aċċident. Tali assistenza tista' tinkludi l-ewwel għajjnuna, akkomodazzjoni, ikel, hwejjeg u trasport.
- (9) Is-servizzi bix-xarabank u bil-kowċ għall-passiġġieri għandhom ikunu ta' benefiċċju għaċ-ċittadini iġenerali. Konsegwentement, il-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsqa, kemm jekk minhabba dizabbiltà, età jew inkella minhabba xi fattur iehor, għandu jkollhom opportunitajiet għall-użu ta' servizzi ta' xarabank u kowċ komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra. Il-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsqa għandhom l-istess drittijiet bħaċ-ċittadini l-oħra kollha f'dak li huwa moviment hieles, libertà tal-għażla u nondiskriminazzjoni.
- (10) Fid-dawl tal-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabbiltà u sabiex il-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsqa jingħataw opportunitajiet għal ivvjaġġar bix-xarabank u bil-kowċ komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra, għandhom jiġu stabbiliti regoli għal nondiskriminazzjoni u assistenza waqt il-vjaġġ tagħhom. Dawk il-persuni għandhom għalhekk jiġu aċċettati għat-trasport u mhux imċahhda mit-trasport minhabba d-dizabbiltà jew il-mobbiltà mnaqqsqa tagħhom, hlief għal raġunijiet li huma ġġustifikati minhabba s-sigurtà jew id-disinn tal-vetturi jew l-infrastruttura. Fil-qafas tal-leġislazzjoni rilevanti għall-protezzjoni tal-haddiema, il-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsqa għandhom igawdu d-dritt għall-assistenza fit-terminals u fuq il-vetturi. Fl-interess tal-inkluzjoni soċjali, il-persuni kkonċernati għandhom jirċievu l-assistenza mingħajr hlas. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu kondizzjonijiet għall-aċċess, preferibbilment bl-użu tas-sistema tal-Istandardizzazzjoni Ewropea.
- (11) Meta jiddeciedu dwar id-disinn ta' terminals godda, u bħala parti minn rinnovazzjoni kbira tal-post, il-korpi għall-ġestjoni tat-terminals għandhom, fejn possibbli, iqisu l-bżonnijiet ta' persuni b'dizabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsqa. Fi kwalunkwe każ, il-korpi għall-ġestjoni tat-terminals għandhom jistabbilixxu postijiet fejn persuni bħal dawn jistgħu jinnotifikaw il-wasla tagħhom u l-bżonn ta' assistenza.
- (12) Sabiex iwieġbu għall-bżonnijiet tal-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsqa, il-persunal għandu jkun imharreġ b'mod adegwat. Bil-hsieb li jiġi ffaċilitat l-għar-fien reċiproku tal-kwalifiki nazzjonali tax-xufiera, jista' jiġi pprovdut taħriġ ta' sensibilizzazzjoni għad-dizabbiltà bħala parti mill-kwalifika inizjali u taħriġ perijodiku kif imsemmi fid-Direttiva 2003/59/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Lulju 2003 dwar il-kwalifika inizjali u taħriġ perijodiku ta' sewwieqa ta' ċerti vetturi tat-triq għat-trasport ta' prodotti jew passiġġieri ⁽⁴⁾. Sabiex tiġi żgurata l-koerenza bejn l-introduzzjoni tar-rekwiżit ta' taħriġ u l-limiti ta' żmien imniżżla f'dik id-Direttiva, għandha tithalla l-possibbiltà ta' eżenzjoni matul perijodu ta' żmien limitat.
- (13) Fejn possibbli, l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi ta' persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsqa għandhom jiġu kkonsultati jew involuti fl-organizzazzjoni tat-taħriġ relatat mad-dizabbiltà.
- (14) Id-drittijiet tal-passiġġieri bix-xarabank u bil-kowċ għandhom jinkludu li huma jirċievu informazzjoni rigward is-servizz qabel u matul il-vjaġġ. L-informazzjoni essenzjali kollha pprovduta lill-passiġġieri bix-xarabank u bil-kowċ għandha tkun ipprovduta wkoll f'formati alternattivi aċċessibbli għal persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsqa.
- (15) Dan ir-Regolament m'għandux jillimita d-drittijiet tat-trasportaturi milli jfittxu kumpens mingħand kwalunkwe persuna, inklużi partijiet terzi, skont il-liġi nazzjonali applikabbli.
- (16) L-inkonvenjenza esperjenzata mill-passiġġieri minhabba kancellazzjoni jew dewmien twil tal-vjaġġ tagħhom għandhom jitnaqqsu. Għal dan il-għan, il-passiġġieri li jtilqu minn terminals għandhom jirċievu attenzjoni adegwata u għandhom jiġu informati b'mod adegwat. Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu wkoll jikkancellaw il-vjaġġ tagħhom u jiġu rimborżati l-prezz tal-biljetti tagħhom jew ikomplu l-vjaġġ tagħhom jew jingħataw rotta oħra taht kundizzjonijiet sodisfaċenti.

⁽¹⁾ ĠU L 263, 7.10.2009, p. 11.

⁽²⁾ ĠU L 199, 31.7.2007, p. 40.

⁽³⁾ ĠU L 177, 4.7.2008, p. 6.

⁽⁴⁾ ĠU L 226, 10.9.2003, p. 4.

- (17) Permezz tal-assocjazzjonijiet professjonali tagħhom, it-trasportaturi għandhom jikkooperaw biex jadottaw arranġamenti fuq livell nazzjonali jew Ewropew bl-involvement tal-partijiet interessati, l-assocjazzjonijiet professjonali u l-assocjazzjonijiet tal-konsumaturi, il-passiġġieri u l-persuni b'diżabbiltà, bil-ghan li jtejbu l-attenzjoni mogħtija lill-passiġġieri, speċjalment fil-każ ta' kancellazzjoni u dewmien fit-tul.
- (18) Dan ir-Regolament m'għandux jaffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri stabbiliti mid-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE tat-13 ta' Ġunju 1990 dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż ⁽¹⁾. Dan ir-Regolament m'għandux japplika f'każijiet li tour kollox kompriż jiġi kkanċellat għal raġunijiet oħra għajr meta s-servizz tat-trasport bix-xarabank jew bil-kowċ jiġi ikkanċellat.
- (19) Il-passiġġieri għandhom jiġu informati għal kollox bid-drittijiet tagħhom taht dan ir-Regolament, sabiex huma jkunu jistgħu jeżerċitaw effettivament dawn id-drittijiet.
- (20) Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom permezz ta' proċeduri xierqa għall-ilmenti implimentati mit-trasportaturi jew, skont il-każ, billi l-ilmenti jiġu pprezentati lill-korp jew lill-korpi magħżulin għal dak il-ghan mill-Istat Membru rilevanti.
- (21) L-Istati Membri għandhom jiżguraw il-konformità ma' dan ir-Regolament u jahtru korp jew korpi kompetenti biex iwettqu l-kompiti ta' superviżjoni u ta' infurzar. Dan ma jaffettwax id-drittijiet tal-passiġġieri biex ifittxu rimedju legali mill-qrati skont il-liġi nazzjonali.
- (22) B'kunsiderazzjoni għall-proċeduri stabbiliti mill-Istati Membri għall-prezentazzjonui tal-ilmenti, ilment dwar l-assistenza għandu preferibbilment jiġi indirizzat lill-korp jew korpi magħżulin għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fl-Istat Membru fejn jinsab il-post tal-imbark jew tal-iżbark.
- (23) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-pieni applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u għandhom jiżguraw li dawn il-pieni jiġu applikati. Dawk il-pieni għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.
- (24) Ladarba l-ghanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri biex ikun żgurat livell ekwivalenti ta' protezzjoni u ta' assistenza lill-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ fl-Istati Membri kollha, ma jistgħux jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u jistgħu għalhekk, minhabba fl-iskala u l-effetti tal-azzjoni, jintlaħqu ahjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stipulat f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jintlaħqu dawk l-ghanijiet.
- (25) Dan ir-Regolament għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' dik id-data ⁽²⁾.
- (26) L-infurzar ta' dan ir-Regolament għandu jkun ibbażat fuq ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ottubru 2004 dwar il-koooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi (ir-Regolament dwar koooperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumaturi) ⁽³⁾. Dak ir-Regolament għandu għalhekk jiġi emendat kif meħtieġ.
- (27) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti b'mod partikolari mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, kif imsemmi fl-Artikolu 6 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, filwaqt li titqies ukoll id-Direttiva tal-Kunsill 2000/43/KE tad-29 ta' Ġunju 2000 li timplimenta l-prinċipju tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-orijini tar-razza jew l-etniċità ⁽⁴⁾ u d-Direttiva tal-Kunsill 2004/113/KE tat-13 ta' Diċembru 2004 li timplimenta l-prinċipju ta' trattament ugwali bejn l-irġiel u n-nisa fl-aċċess għal u l-provvista ta' merkanzija u servizzi ⁽⁵⁾,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJET ĠENERALI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli għat-trasport bix-xarabank u bil-kowċ fir-rigward ta' dan li ġej:

- (a) nondiskriminazzjoni bejn il-passiġġieri fir-rigward tal-kondizzjonijiet tat-trasport offriti mit-trasportaturi;
- (b) id-drittijiet tal-passiġġieri f'każ ta' aċċidenti li jirriżultaw mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ u li jirriżultaw f'mewt jew f'korrimment fuq il-persuna jew it-telf ta' jew hsara lill-bagalji;
- (c) nondiskriminazzjoni u assistenza obligatorja għall-persuni b'diżabbiltà u għall-persuni b'mobbiltà mnaqqsa;
- (d) id-drittijiet tal-passiġġieri f'każijiet ta' kancellazzjoni jew dewmien;
- (e) l-informazzjoni minima li għandha tingħata lill-passiġġieri;

⁽²⁾ ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁽³⁾ ĠU L 364, 9.12.2004, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 180, 19.7.2000, p. 22.

⁽⁵⁾ ĠU L 373, 21.12.2004, p. 37.

⁽¹⁾ ĠU L 158, 23.6.1990, p. 59.

(f) it-trattament ta' ilmenti;

(g) ir-regoli ġenerali dwar l-infurzar.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għall-passiġġieri li jivvjaġġaw fuq servizzi regolari:

(a) meta l-post tal-imbark tal-passiġġier jinsab fit-territorju ta' Stat Membru; jew

(b) meta l-post tal-imbark tal-passiġġier jinsab barra t-territorju ta' Stat Membru u l-post tal-iżbark tal-passiġġier jinsab fit-territorju ta' Stat Membru.

2. Barra minn hekk, hliet għall-Kapitolu III sa VI, dan ir-Regolament għandu japplika għall-passiġġieri li jivvjaġġaw fuq servizzi okkażjonali meta l-post inizjali tal-imbark jew il-post finali tal-iżbark tal-passiġġier jinsab fit-territorju ta' Stat Membru.

3. Dan ir-Regolament m'għandux japplika għas-servizzi regolari speċjali u l-operazzjonijiet ta' trasport għal kont proprju.

4. Bl-eċċezzjoni għall-Artikoli 4(2), 9 u 10(1), l-Istati Membri jistgħu jeżentaw is-servizzi urbani, suburbani u reġjonali regolari, inklużi s-servizzi transkonfinali ta' dik ix-xorta, mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

5. Bl-eċċezzjoni għall-Artikoli 4(2), 9 u 10(1), l-Istati Membri jistgħu, fuq bażi trasparenti u nondiskriminatorja, jeżentaw servizzi domestiċi regolari mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Eżenzjonijiet bħal dawn jistgħu jingħataw għal perijodu ta' mhux aktar minn hames snin, li jista' jiġġedded darbejn.

6. Għal perijodu massimu ta' hames snin, l-Istati Membri jistgħu, fuq bażi trasparenti u nondiskriminatorja, jeżentaw mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament servizzi regolari partikolari peress li parti sinifikanti mis-servizzi regolari, inkluża mill-anqas waqfa skedata wahda, tkun operata barra mill-Unjoni. Eżenzjonijiet bħal dawn jistgħu jiġġeddu.

7. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar eżenzjonijiet ta' tipi differenti ta' servizzi mogħtija skont il-paragrafi 4, 5 u 6. Il-Kummissjoni għandha tiegħu azzjoni xierqa jekk tali eżenzjoni titqies li mhix konformi mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu. Sa ... (*), il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport dwar l-eżenzjonijiet mogħtija skont il-paragrafi 4, 5 u 6.

8. Xejn f'dan ir-Regolament m'għandu jinfetħem bħala li jikkostitwixxi rekwiżit tekniku li jimponi obbligi fuq it-trasportaturi jew il-korpi ta' gestjoni tat-terminals biex jimmodifikaw jew jissostitwixxu x-xarabankijiet jew il-kowċijiet jew l-infras-truttura jew it-tagħmir fil-postijiet ta' waqfien u t-terminals.

(*) Jekk jogħġbok dahhal id-data ekwivalenti għal hames snin wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

(a) "servizzi regolari" tfisser servizzi li jipprovdu għat-trasport tal-passiġġieri bix-xarabank jew bil-kowċ f'intervalli speċifikati frotot speċifikati, u fejn il-passiġġieri jitilghu u jinżlu f'postijiet ta' waqfien determinati minn qabel;

(b) "servizzi regolari speċjali" tfisser servizzi regolari, organizzati minn min ikun, li jipprovdu għat-trasport bix-xarabank jew bil-kowċ ta' kategoriji speċifikati ta' passiġġieri bl-esklużjoni ta' passiġġieri ohra;

(c) "operazzjonijiet tat-trasport għal kont proprju" tfisser operazzjonijiet imwettqa bix-xarabank jew bil-kowċ għal għanijiet mhux kummerċjali u mingħajr profitt minn persuna fiżika jew ġuridika, fejn:

— l-attività tat-trasport tkun biss attività anċillari għal dik il-persuna fiżika jew ġuridika, u

— il-vetturi użati jkunu l-proprjetà ta' dik il-persuna fiżika jew ġuridika jew ikunu nkisbu minn dik il-persuna b'xiri fit-tul jew ikunu s-suġġett ta' kuntratt ta' lokazzjoni fit-tul u jiġu misjuqa minn membru tal-persunal tal-persuna fiżika jew ġuridika jew mill-persuna fiżika nnifisha jew minn persunal impjegat minn, jew imqiegħed għad-dispożizzjoni ta', l-impriza taht obbligu kuntrattwali;

(d) "servizzi okkażjonali" tfisser servizzi li ma jaqgħux taht id-definizzjoni ta' servizzi regolari u li l-karatteristika ewlenija tagħhom hija t-trasport bix-xarabank jew bil-kowċ ta' gruppi ta' passiġġieri kkonstitwiti fuq l-inizjattiva tal-konsumatur jew tat-trasportatur innifsu;

(e) "kuntratt ta' trasport" tfisser kuntratt ta' garr bejn trasportatur u passiġġier għall-forniment ta' servizz wiehed jew aktar regolari jew okkażjonali;

(f) "biljett" tfisser dokument validu jew evidenza ohra ta' kuntratt ta' trasport;

(g) "trasportatur" tfisser persuna fiżika jew ġuridika, minbarra operatur turistiku jew bejjieġ tal-biljetti, li toffri trasport permezz ta' servizzi regolari jew okkażjonali lill-pubbliku ġenerali;

(h) "trasportatur li jwettaq il-garr" tfisser persuna fiżika jew ġuridika ohra minbarra t-trasportatur, li fil-fatt twettaq il-garr kollu jew parti minnu;

- (i) "bejjiegh tal-biljetti" tfisser kwalunkwe intermedjarju li jikkonkludi kuntratti ta' trasport fisem trasportatur;
- (j) "aġent tal-ivvjaġġar" tfisser kwalunkwe intermedjarju li jaġixxi fisem passigġier għall-konkluzjoni ta' kuntratti ta' trasport;
- (k) "operatur turistiku" tfisser organizzatur jew bejjiegh bl-imnut, minbarra t-trasportatur, fis-sens tal-Artikolu 2(2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE;
- (l) "persuna b'dizabbiltà" jew "persuna b'mobbiltà mnaqqa" tfisser kull persuna li l-mobbiltà tagħha meta tuża t-trasport hija mnaqqa b'rizultat ta' xi dizabbiltà fizika (sensorja jew lokomotorja, permanenti jew temporanja), dizabbiltà jew indeboliment intellettuali, jew kwalunkwe kawża oħra ta' dizabbiltà, jew b'rizultat tal-età, u li s-sitwazzjoni tagħha tehtieg attenzjoni xierqa u adattament tas-servizzi magħmulin disponibbli għall-passigġieri kollha għall-bżonnijiet partikolari tagħha;
- (m) "kondizzjonijiet tal-aċċess" tfisser standards, linji gwida u informazzjoni rilevanti dwar l-aċċessibbiltà tax-xarabankijiet u/jew tat-terminals magħżulin, inklużi l-facilitajiet tagħhom għall-persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa;
- (n) "riservazzjoni" tfisser ibbukkar ta' post fuq xarabank jew kowċ għal servizz regolari f'hin tat-tluq speċifiku;
- (o) "terminal" tfisser terminal mġammar bil-persunal fejn skont ir-rotta speċifikata jkun skedat li jieqaf servizz regolari biex il-passigġieri jtilgħu jew jinżlu, u li jkollu facilitajiet bħal bank għaċ-check-in, sala għall-istennija jew uffiċċju tal-biljetti;
- (p) "post ta' waqfien" tfisser kwalunkwe post minbarra terminal fejn skont ir-rotta speċifikata, jkun skedat li jieqaf servizz regolari biex il-passigġieri jtilgħu jew jinżlu;
- (q) "korp għall-manigġar ta' terminal" tfisser entità organizzattiva fi Stat Membru responsabbli għall-manigġar ta' terminal magħżul;
- (r) "kancellazzjoni" tfisser in-nuqqas ta' operazzjoni ta' servizz regolari li kien skedat minn qabel;
- (s) "dewmien" tfisser differenza bejn il-hin meta s-servizz regolari kien skedat li jitlaq skont l-iskeda ppubblikata u l-hin tat-tluq tabilhaq tiegħu.

Artikolu 4

Biljetti u kondizzjonijiet kuntrattwali nondiskriminatorji

1. It-trasportaturi għandhom jagħtu biljett lill-passigġier, sakemm ma jkunx dokumenti oħra li jagħtu d-dritt għat-trasport. Biljett jista' jinhareġ f'format elettroniku.
2. Mingħajr preġudizzju għat-tariffi soċjali, il-kondizzjonijiet tal-kuntratt u t-tariffi applikati mit-trasportaturi għandhom jiġu

offruti lill-pubbliku generali mingħajr ebda diskriminazzjoni diretta jew indiretta bbażata fuq in-nazzjonalità tal-konsumatur finali jew fuq il-post ta' fejn ikunu stabbiliti t-trasportaturi, jew il-bejjiegha tal-biljetti fl-Unjoni.

Artikolu 5

Partijiet oħra li jwettaq l-garr

1. Jekk it-tweġġ tal-obbligi skont dan ir-Regolament ikun gie fdat lil trasportatur li jwettaq il-garr, bejjiegh tal-biljetti jew kwalunkwe persuna oħra, it-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku jew il-korp għall-manigġar tat-terminal, li fada tali obbligi, għandu minkejja dan ikun responsabbli għall-atti u l-ommissjonijiet ta' dik il-parti li twettaq il-garr.

2. Barra minn hekk, il-parti li tkun giet fdata bit-tweġġ ta' obbligu mit-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku jew il-korp għall-manigġar tat-terminal għandha tkun sogġetta għad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament fir-rigward tal-obbligu fdat.

Artikolu 6

Esklużjoni tar-rinunzja

1. L-obbligi lejn il-passigġieri skont dan ir-Regolament m'għandhomx ikunu limitati jew rinunzjati, b'mod partikolari b'deroga jew klawnsola restrittiva fil-kuntratt tat-trasport.

2. It-trasportaturi jistgħu joffru kondizzjonijiet kuntrattwali aktar favorevoli għall-passigġieri mill-kondizzjonijiet stipulati f'dan ir-Regolament.

KAPITOLU II

KUMPENS U ASSISTENZA F'KAŻ TA' AĊĊIDENTI

Artikolu 7

Mewt jew korrimment fuq il-persuna ta' passigġieri u telf ta' jew hsara lill-bagalji

1. Il-passigġieri għandhom, skont il-liġi nazzjonali applikabbli, ikunu intitolati għal kumpens f'każ ta' mewt jew korrimment fuq il-persuna kif ukoll telf ta' jew hsara lill-bagalji minhabba aċċidenti li jirrizultaw mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ. F'każ ta' mewt ta' passigġier, dan id-dritt għandu bħala minimu japplika għall-persuni li l-passigġier kellu, jew seta' jkollu, dover legali li jmantni.

2. L-ammont ta' kumpens għandu jiġi kkalkolat skont il-liġi nazzjonali applikabbli. Kull limitu massimu previst mil-liġi nazzjonali għall-kumpens għall-mewt u l-korrimment fuq il-persuna jew telf ta' jew hsara lill-bagalji m'għandux, f'kull okkażjoni distinta, ikun inqas minn:

- (a) EUR 220 000 għal kull passigġier;

(b) fir-rigward ta' servizzi urbani, suburbani u reġionali regolari jew okkażjonali EUR 500 kull bagalja u fir-rigward tas-servizzi l-oħra kollha regolari jew okkażjonali EUR 1 200 kull bagalja. F'każ ta' hsara għas-siġġijiet tar-roti, apparat għall-mobbiltà jew tagħmir ieħor ta' assistenza l-ammont ta' kumpens għandu dejjem ikun daqs l-ispiża biex jinbidel jew jissewwa t-tagħmir mitluf jew li tkun saritlu hsara.

Artikolu 8

Bżonnijiet prattiċi immedjati tal-passiġġieri

F'każ ta' aċċident li jirriżulta mill-użu tax-xarabank jew il-kowċ, it-trasportatur għandu jipprovdi assistenza raġonevoli fir-rigward tal-bżonnijiet prattiċi immedjati tal-passiġġieri wara l-aċċident. Kwalunkwe assistenza m'għandhiex tikkostitwixxi rikonoxximent ta' responsabbiltà.

KAPITOLU III

DRITTIJET TAL-PERSUNI B'DIŻABBILTÀ U TAL-PERSUNI B'MOBBILTÀ MNAQQSA

Artikolu 9

Dritt għat-trasport

1. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi m'għandhomx jirrifjutaw li jaċċettaw post ibbukkjat minn, li johorġu jew jipprovdu xort'oħra biljett lil jew li jtellghu abbord persuni minhabba diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa.

2. Positijiet ibbukkjati u biljetti għandhom jiġu offruti lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa minghajr spejjeż żejda.

Artikolu 10

Eċċezzjonijiet u kondizzjonijiet speċjali

1. Minkejja l-Artikolu 9(1), it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jistgħu jirrifjutaw li jaċċettaw post ibbukkjat minn, li johorġu jew jipprovdu xort'oħra biljett lil jew li jtellghu abbord persuna, minhabba diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa:

(a) sabiex jintlahqu r-ekwiżiti tas-sigurtà applikabbli stabbiliti mil-liġi internazzjonali, tal-Unjoni jew nazzjonali, jew sabiex jintlahqu r-ekwiżiti tas-saħħa u s-sigurtà stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti;

(b) fejn id-disinn tal-vettura jew l-infrastruttura, inklużi l-postijiet ta' waqfien u t-terminals, jagħmluha fizikament impossibbli biex isir it-tluġh abbord, l-inżul jew il-ġarr tal-persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa b'mod sikur u mil-lat operattiv vijabbli.

2. F'każ ta' rifjut ta' aċċettazzjoni ta' riservazzjoni jew li jinhareġ jew jiġi pprovdut b'mod ieħor biljett minhabba r-raġunijiet imsemmijin fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu sforzi raġonevoli biex jinformaw lill-persuna kkonċernata rigward servizz alternattiv aċċettabbli operat mit-trasportatur.

3. Jekk persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa, li jkollha post ibbukkjat jew għandha biljett u li tkun konformi mar-ekwiżiti tal-Artikolu 14(1)(a), tiġi xorta wahda m'caħhda l-permess li tittella' abbord minhabba d-diżabbiltà jew il-mobbiltà mnaqqsa tagħha, dik il-persuna u kwalunkwe persuna li takkumpanjaha skont il-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu għandha tiġi offruta l-għażla bejn:

(a) id-dritt għal rimborż, u fejn rilevanti, servizz ta' ritorn minghajr hlas lejn l-ewwel post tat-tluq, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità; u

(b) hlief fejn mhux fattibbli, il-kontinwazzjoni tal-vjaġġ jew il-bdil tar-rotta permezz ta' servizzi ta' trasport alternattiv raġonevoli lejn il-post tad-destinazzjoni stabbilit fil-kuntratt ta' trasport.

Id-dritt għar-rimborż tal-flus mħallsa għall-biljett m'għandux ikun affettwat min-nuqqas ta' notifika skont l-Artikolu 14(1)(a).

4. Taht l-istess kondizzjonijiet stipulati fil-paragrafu 1(a), trasportatur, aġent tal-ivvjaġġar jew operatur turistiku jista' jehtieg li persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun akkumpanjata minn persuna oħra li tkun kapaci ttiprovdi l-assistenza mehtieġa mill-persuna b'diżabbiltà jew b'mobbiltà mnaqqsa, jekk dan ikun strettament mehtieġ. Tali persuna li tkun qed takkumpanja għandha tiġi ttrasportata minghajr hlas u, meta vijabbli, tpoġġi maġenb il-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa.

5. Meta trasportaturi, aġenti tal-ivvjaġġar jew operaturi turistiċi jirrikorru għall-paragrafu 1, huma għandhom jinformaw immedjatament lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa bir-raġunijiet għal dan, u, fuq talba, javżaw bil-miktub lill-persuna inkwistjoni fi żmien hamest ijiem ta' xogħol minn meta ssir it-talba.

Artikolu 11

Aċċessibbiltà u informazzjoni

1. F'kooperazzjoni ma' organizzazzjonijiet rappreżentattivi ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa, it-trasportaturi u l-korpi għall-manijġar tat-terminals għandhom, fejn mehtieġ permezz tal-organizzazzjonijiet tagħhom, jistabbilixxu, jew ikollhom fis-seħh, kondizzjonijiet ta' aċċess nondiskriminatorji għat-trasport ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

2. Il-kondizzjonijiet ta' aċċess previsti fil-paragrafu 1 għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi u mill-korpi għall-manijġar tat-terminals fizikament jew fuq l-Internet bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni ġeneralment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha.

3. L-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu disponibbli l-kondizzjonijiet ta' aċċess previsti fil-paragrafu 1 li japplikaw għal traġitti inklużi fi vjaġġi kollha kompriż, f'vaganzi kollha kompriż u t-tours kollha kompriż li huma jorganizzaw, ibiġhu jew joffru għall-bejgħ.

4. L-informazzjoni dwar kondizzjonijiet ta' aċċess imsemmija fil-paragrafi 2 u 3 għandha tingħata fizikament meta tintalab mill-passiġġier.

5. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiżguraw li l-informazzjoni ġenerali kollha rilevanti dwar il-vjaġġ u l-kondizzjonijiet tal-garr tkun disponibbli u aċċessibbli f'formati adatti u aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa, inkluż, fejn applikabbli ibbukkar u informazzjoni online. L-informazzjoni għandha tingħata fizikament meta tintalab mill-passiġġier.

Artikolu 12

Għażla tat-terminals

L-Istati Membri għandhom jagħzlu t-terminals tax-xarabankijiet u l-kowċijiet fejn għandha tiġi pprovduta l-assistenza lill-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqa. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar dan. Il-Kummissjoni għandha tagħmel disponibbli fuq l-Internet lista tat-terminals magħżula tax-xarabankijiet u tal-kowċijiet.

Artikolu 13

Dritt għal assistenza f'terminals magħżula u abbord xarabankijiet u kowċijiet

1. Bla hsara għall-kondizzjonijiet ta' aċċess previsti fl-Artikolu 11(1), it-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, f'terminals magħżula mill-Istati Membri, jipprovdu assistenza mingħajr hlas lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa kif speċifikat fil-parti (a) tal-Anness I.

2. Bla hsara għall-kondizzjonijiet ta' aċċess previsti fl-Artikolu 11(1), it-trasportaturi għandhom, abbord xarabankijiet u kowċijiet, jipprovdu assistenza mingħajr hlas lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa kif speċifikat fil-parti (b) tal-Anness I.

Artikolu 14

Kondizzjonijiet li taħthom tiġi pprovduta assistenza

1. It-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom jikkooperaw biex jagħtu assistenza lill-persuni b'diżabbiltà u lill-persuni b'mobbiltà mnaqqa bil-kondizzjoni li:

- (a) il-bżonn tal-persuna għal assistenza bħal dik jiġi notifikat lit-trasportaturi, lill-korpi għall-manigġar tat-terminals, lill-aġenti tal-ivvjaġġar jew lill-operaturi turistiċi mill-inqas jumejn tax-xogħol qabel ma tkun mehtieġa l-assistenza; u
- (b) il-persuni kkonċernati jipprezentaw ruhhom fil-post magħżul:
 - (i) fil-hin stipulat minn qabel mit-trasportatur li m'għandux ikun aktar minn 60 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat; jew
 - (ii) jekk ma jkun gie stipulat l-ebda hin, mhux aktar tard minn 30 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat.

2. Barra mill-paragrafu 1, persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom jinnotifikaw lit-trasportatur,

lill-aġent tal-ivvjaġġar jew lill-operatur turistiku meta jsir l-ibbukkar jew ix-xiri minn qabel tal-biljett bil-bżonnijiet speċifiċi tagħhom tal-postijiet fejn joqogħdu bilqiegħda, kemm-il darba l-htieġa tkun magħrufa dak iż-żmien.

3. It-trasportaturi, il-korpi għall-manigġar tat-terminals, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiehdu l-miżuri kollha mehtieġa biex jiffacilitaw id-dħul ta' notifikati dwar il-bżonn ta' assistenza li jsiru minn persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa. Dan l-obbligu għandu japplika fit-terminals magħżula u fil-postijiet kollha tal-bejgħ tagħhom inkluż il-bejgħ bit-telefon u permezz tal-Internet.

4. Jekk ma ssir l-ebda notifika skont il-paragrafi 1(a) u 2, it-trasportaturi, il-korpi għall-manigġar tat-terminals, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu kull sforz raġonevoli biex jiżguraw li l-assistenza tkun ipprovduta b'mod li l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqa tkun tista' titla' abbord is-servizz tat-tluq, tibdel għas-servizz korrispondenti jew tinzel mis-servizz tal-wasla li għalih hi tkun xtrat biljett.

5. Il-korp għall-manigġar tat-terminals għandu jagħzel post fit-terminal jew barra t-terminal fejn persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa jistghu jhabbru l-wasla tagħhom u jitolbu assistenza. Dan il-post għandu jkun immarkat b'mod ċar b'tabella u għandu joffri, f'formati aċċessibbli, informazzjoni bażika dwar it-terminal u l-assistenza pprovduta.

Artikolu 15

Trasmissjoni ta' informazzjoni lil parti terza

Jekk l-aġenti tal-ivvjaġġar jew l-operaturi turistiċi jircievu notifika msemmija fl-Artikolu 14(1)(a), huma għandhom, fil-hin normali tagħhom tal-uffiċċju, jibagħtu l-informazzjoni lit-trasportatur jew lill-korp għall-manigġar tat-terminal fl-aqsar żmien possibbli.

Artikolu 16

Tahriġ

1. It-trasportaturi u, fejn xieraq, il-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom jistabbilixxu proċeduri ta' tahriġ relatati mad-diżabbiltà, inklużi struzzjonijiet, u jiżguraw li:

- (a) il-persunal tagħhom, hlief ix-xufiera, inklużi dawk impjegati minn kwalunkwe parti oħra li twettaq il-garr, li jipprovdi assistenza diretta lill-persuni b'diżabbiltà u lill-persuni b'mobbiltà mnaqqa jkun mharrġa jew jingħataw struzzjonijiet kif deskritt fl-Anness II, il-parti a) u b); u
- (b) il-persunal tagħhom, inklużi x-xufiera, li jittrattaw direttament mal-pubbliku li jkun qed jivvjaġġa jew ma' kwistjonijiet relatati mal-pubbliku li jkun qed jivvjaġġa, ikunu mharrġa jew jingħataw struzzjonijiet kif deskritt fl-Anness II, il-parti a).

2. Stat Membru jista' għal perijodu massimu ta' sentejn minn ... (*) jagħti eżenzjoni mill-applikazzjoni tal-paragrafu (1)(b) fir-rigward tat-tahriġ tax-xufiera.

(*) Jekk jogħġbok dahhal id-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 17

Kumpens rigward sigġijiet tar-roti u apparat iehor għall-mobbiltà

1. It-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom ikunu responsabbli meta jkunu kkawżaw it-telf ta' jew hsara fis-sigġijiet tar-roti, apparat għall-mobbiltà jew tagħmir iehor ta' assistenza, li jirriżulta mill-ghoti ta' assistenza. It-trasportatur jew il-korp għall-manigġar tat-terminal responsabbli għat-telf jew għall-hsara għandhom jagħtu l-kumpens għal dak it-telf jew hsara.

2. Il-kumpens imsemmi fil-paragrafu 1 għandu jkun daqs l-ispiza ta' tibdil jew tiswija tal-apparat jew tat-tagħmir mitluf jew li tkun saritlu hsara.

3. Fejn mehtieg għandu jsir kull sforz biex ikun ipprovdut malajr apparat jew tagħmir ta' sostituzzjoni temporanji. Is-sigġijiet tar-roti, apparat ta' mobbiltà u tagħmir iehor ta' assistenza għandu jkollhom, fejn possibbli, karatteristiċi tekniċi u funzjonali simili għal dawk li jkunu ntilfu jew li tkun saritilhom hsara.

Artikolu 18

Eżenzjonijiet

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 2(4), l-Istati Membri jistgħu jeżentaw is-servizzi domestiċi regolari mill-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet kollha ta' dan il-Kapitolu, jew xi whud minnhom, bil-kondizzjoni li huma jkunu jistgħu jiżguraw li l-livell ta' protezzjoni tal-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqa taht ir-regoli nazzjonali tagħhom tkun mill-inqas l-istess bhal dawk taht dan ir-Regolament.

2. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni b'eżenzjonijiet mogħtija skont il-paragrafu 1. Il-Kummissjoni għandha tiehu azzjoni xierqa jekk tali eżenzjoni titqies li mhix konformi mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu. Sa ... (*), il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport dwar l-eżenzjonijiet mogħtija skont il-paragrafu 1.

KAPITOLU IV

DRITTJIET TAL-PASSIĠĠIERI F'KAŻ TA' KANĊELLAZZJONI JEW DEWMEN

Artikolu 19

Kontinwazzjoni, bdil tar-rotta u rimborż

1. Fejn trasportatur raġonevolment jipprevedi li servizz regolari ser jiġi kkanċellat jew ittardjat fit-tluq minn terminal għal aktar minn 120 minuta, il-passiġġier għandu immedjatament jiġi offrut l-għażla bejn:

- (a) kontinwazzjoni jew bdil tar-rotta lejn id-destinazzjoni finali, taht kondizzjonijiet komparabbli, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità;
- (b) rimborż tal-prezz tal-biljett u, fejn rilevanti, servizz ta' ritorn bix-xarabank jew bil-kowċ mingħajr hlas lejn l-ewwel post

(*) Jekk joghġbok dahhal id-data ekwivalenti għal hames snin wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

tat-tluq, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità.

2. Meta servizz regolari jiġi kkanċellat jew jittardja fit-tluq minn post ta' waqfien għal aktar minn 120 minuta, il-passiġġieri għandu jkollhom id-dritt għal tali kontinwazzjoni jew bdil tar-rotta jew rimborż tal-prezz tal-biljett mit-trasportatur.

3. Il-hlas tar-rimborż previst fil-paragrafi 1(b) u 2 għandu jsir fi żmien 14-il jum minn meta tkun saret l-offerta jew tkun ġiet irċevuta t-talba. Il-hlas għandu jkopri l-ispiza shiha tal-biljett bil-prezz li bih ikun inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma sarux, u għall-parti jew il-partijiet li diġà saru jekk il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier. Fil-każ ta' pass tal-ivjaġġar jew biljett staġunali il-hlas għandu jkun daqs il-parti proporzjonali tiegħu tal-ispiza shiha tal-pass jew biljett. Ir-rimborż għandu jithallas fi flus, sakemm il-passiġġier ma jaċċettax forma oħra ta' rimborż.

Artikolu 20

Informazzjoni

1. F'każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien fit-tluq ta' servizzi regolari, il-passiġġieri li jtilqu minn terminals għandhom jiġu informati mit-trasportatur jew, fejn mehtieg, mill-korp għall-manigġar tat-terminals, bis-sitwazzjoni malajr kemm jista' jkun u fi kwalunkwe każ mhux aktar tard minn 30 minuta wara l-hin tat-tluq skedat, u bil-hin tat-tluq stmat hekk kif din l-informazzjoni tkun disponibbli.

2. Jekk il-passiġġieri jtilfu, skont l-iskeda, servizz li jkun jgħaqqad ma' servizz iehor, minhabba kanċellazzjoni jew dewmien, it-trasportatur jew, fejn xieraq, il-korp għall-manigġar tat-terminal, għandu jagħmel sforzi raġonevoli biex jinforma lill-passiġġieri kkonċernati dwar konnessjonijiet alternattivi.

3. It-trasportatur jew, fejn mehtieg, il-korp għall-manigġar tat-terminal, għandu jiżgura li persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa jirċievu l-informazzjoni mehtiega skont il-paragrafi 1 u 2 f'formati aċċessibbli.

Artikolu 21

Assistenza f'każ ta' tluq kanċellat jew ittardjat

Għal vjaġġ ta' tul skedat ta' aktar minn tliet siegħat, it-trasportatur, f'każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien fit-tluq minn terminal għal aktar minn sagħtejn, għandu joffri lill-passiġġier mingħajr hlas:

- (a) ikliet hfief, ikliet jew xorb b'mod raġonevoli skont it-tul tal-hin ta' stennija jew dewmien, bil-kondizzjoni li dawn ikunu disponibbli fuq ix-xarabank jew fit-terminal, jew jistgħu jkunu forniti b'mod raġonevoli;
- (b) assistenza biex tinstab kamra flukanda jew akkomodazzjoni oħra kif ukoll assistenza biex jiġi rranġat trasport bejn it-terminal u l-post tal-akkomodazzjoni f'każijiet fejn ikun mehtieg soġġorn ta' lejl wiehed jew aktar.

Fl-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu, it-trasportatur għandu jagħti attenzjoni partikolari għall-bżonnijiet tal-persuni b'diżabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa u tal-persuni li jkunu qed jakkumpanjawhom.

Artikolu 22

Talbiet ulterjuri

Xejn f'dan il-Kapitolu m'għandu jipprekludi lill-passiġġieri milli jfittxu għal danni, skont il-liġi nazzjonali quddiem il-qrati nazzjonali, fir-rigward ta' telf li jirriżulta minn kanċellazzjoni jew dewmien ta' servizzi regolari.

KAPITOLU V

REGOLI ĠENERALI DWAR INFORMAZZJONI U ILMENTI

Artikolu 23

Dritt għal informazzjoni dwar l-ivjaġġar

It-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom, fl-oqsma rispettivi ta' kompetenza tagħhom, jipprovdu lill-passiġġieri informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ kollu tagħhom. Fejn dan ikun vijabbli, din l-informazzjoni għandha tingħata f'formati aċċessibbli jekk tintalab.

Artikolu 24

Informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri

1. It-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals għandhom, fl-oqsma rispettivi tagħhom ta' kompetenza, jiżguraw li l-passiġġieri tingħatalhom informazzjoni xierqa u li tintfiehmet fir-rigward tad-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament l-aktar tard mat-tluq. L-informazzjoni għandha tingħata fit-terminals u fejn applikabbli, fuq l-Internet. Fuq talba ta' persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa l-informazzjoni għandha tingħata f'formati aċċessibbli. Din l-informazzjoni għandha tinkludi d-dettalji ta' kuntatt tal-korp jew korpi għall-infurzar magħżulin mill-Istat Membru skont l-Artikolu 27(1).

2. Sabiex ikunu konformi mar-rekwiżit ta' informazzjoni msemmi fil-paragrafu 1, it-trasportaturi u l-korpi għall-manigġar tat-terminals jistgħu jużaw sommarju tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament imhejji mill-Kummissjoni bil-lingwi uffiċjali kollha tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropea u magħmul disponibbli għalihom.

Artikolu 25

Ilmenti

It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu jew jiddisponu minn mekkaniżmu għall-ġestjoni tal-ilmenti għad-drittijiet u l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 4, 8 u 9 sa 24.

Artikolu 26

Preżentazzjoni tal-ilmenti

Jekk passiġġier kopert minn dan ir-Regolament ikun irid iressaq ilment lit-trasportatur fir-rigward tal-Artikoli 4, 8 u 9 sa 24, huwa għandu jagħmel dan fi żmien tliet xhur mid-data li fiha

jkun twettaq is-servizz regolari jew meta servizz regolari kellu jitwettaq. Fi żmien xahar minn meta jirċievi l-ilment, it-trasportatur għandu jinnotifika lill-passiġġier li l-ilment tiegħu għie sostanzjat, miċhud jew għadu qed jiġi kkunsidrat. Iż-żmien li jittiehed biex tingħata t-tweġiba finali m'għandux ikun itwal minn tliet xhur minn meta jkun għie rċevut l-ilment.

KAPITOLU VI

INFURZAR U KORPI NAZZJONALI TAL-INFURZAR

Artikolu 27

Korpi nazzjonali tal-infurzar

1. Kull Stat Membru għandu jahtar korp jew korpi godda jew eżistenti responsabbli għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fir-rigward tas-servizzi regolari minn postijiet li jinsabu fit-territorju tiegħu u servizzi regolari minn pajjiż terz lejn daww il-postijiet. Kull korp għandu jiehu l-miżuri meħtieġa biex jiżgura l-konformità ma' dan ir-Regolament.

Kull korp għandu, fl-organizzazzjoni, fid-deċiżjonijiet dwar finanzjament, fl-istruttura legali u fit-teħid tad-deċiżjonijiet tiegħu, ikun indipendenti mit-trasportaturi, mill-operaturi turistiċi u mill-korpi għall-manigġar tat-terminals.

2. L-Istati Membri għandhom jinfurmu lill-Kummissjoni bil-korp jew il-korpi magħżulin skont dan l-Artikolu.

3. Kwalunkwe passiġġier jista' jressaq ilment, skont il-liġi nazzjonali, lill-korp xieraq magħżul skont il-paragrafu 1, jew lil kwalunkwe korp xieraq ieħor magħżul minn Stat Membru, dwar ksur allegat ta' dan ir-Regolament.

Stat Membru jista' jiddeċiedi:

- (a) li l-passiġġier bħala l-ewwel pass għandu jippreżenta ilment fir-rigward tal-Artikoli 4, 8 u 9 sa 24 lit-trasportatur; u/jew
- (b) li l-korp nazzjonali ta' infurzar jew kwalunkwe korp xieraq ieħor magħżul mill-Istat Membru għandu jaġixxi bħala korp tal-appell għall-ilmenti li ma jiġux riżolti taħt l-Artikolu 26.

Artikolu 28

Rapport dwar l-infurzar

Sa l-1 ta' Ġunju ... (*) u kull sentejn wara dik id-data, il-korpi tal-infurzar magħżulin skont l-Artikolu 27(1) għandhom jippubblikaw rapport dwar l-attività tagħhom fis-sentejn kalendarji preċedenti, li jkun fih, b'mod partikolari, deskrizzjoni tal-azzjonijiet meħudin sabiex jiġi implimentat dan ir-Regolament u statistika dwar l-ilmenti u s-sanzjonijiet li jkunu ġew applikati.

Artikolu 29

Kooperazzjoni bejn korpi tal-infurzar

Il-korpi nazzjonali tal-infurzar kif imsemmijin fl-Artikolu 27(1) għandhom, fejn xieraq, jiskambjaw l-informazzjoni dwar hidmiethom u l-prinċipji u l-prassi tat-teħid ta' deċiżjonijiet tagħhom. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'dan il-kompitu.

(*) Jekk jogħġbok dahhal id-data ekwivalenti għal sentejn wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 30

Pieni

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-pieni applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-pieni previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuażivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawk ir-regoli u miżuri sa ... (*) u għandhom jinnotifikawha minghajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffettwawhom.

KAPITOLU VII

DISPOŻIZZJONIJET FINALI

Artikolu 31

Rapport

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill sa ... (**), dwar l-operat u l-effetti ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jkun akkumpanjat, fejn meħtieġ, bi propositi leġislattivi li jimplimentaw faktar dettall id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, jew li jemendawh.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi, ...

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

...

Artikolu 32

Emenda għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Fl-Anness għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004 għandu jizdied il-punt li ġej:

“18. Ir-Regolament (UE) Nru .../2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ (*).

(*) ĠU ...”

Artikolu 33

Dhul fis-seħh

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Għandu japplika minn ... (**).

Artikolu 34

Pubblikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu jiġi ppubblikat fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Għall-Kunsill

Il-President

...

(*) Jekk jogħġbok dahhal id-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

(**) Jekk jogħġbok dahhal id-data ekwivalenti għal tliet snin wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

(***) Jekk jogħġbok dahhal id-data ekwivalenti għal sentejn wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

ANNEX I

Assistenza pprovduta lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa**(a) Assistenza f'terminals magħżulin**

L-assistenza u l-arranġamenti mehtieġa biex jippermettu lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa sabiex:

- jikkomunikaw il-wasla tagħhom fit-terminal kif ukoll it-talba tagħhom għal assistenza f'postijiet magħżula;
- jiċċaqilqu mill-post magħżul sal-bank taċ-check-in, il-kamra għall-istennija u ż-żona għall-imbark.
- jitlegħu abbord il-vettura, permezz ta' liftijiet, sigġijiet tar-roti jew assistenza ohra mehtieġa, skont il-każ,
- jgħabbu l-bagalji tagħhom;
- jieħdu lura l-bagalji tagħhom;
- jinżlu mill-vettura;
- ikollhom magħhom kelb tal-ghajnuna rikonoxxut abbord ix-xarabank jew il-kowċ;
- jipproċedu għall-post bilqiegħda;

(b) Assistenza abbord

L-assistenza u l-arranġamenti mehtieġa biex jippermettu lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa sabiex:

- tingħatalhom l-informazzjoni essenzjali dwar vjaġġ f'formati aċċessibbli kemm-il darba ssir talba mill-passiġġier;
 - jitlegħu/jinżlu waqt pawżi fi vjaġġ, jekk ikun hemm persunal ieħor minbarra x-xufier abbord.
-

ANNEX II

Tahriġ li għandu x'jaqsam mad-dizabbiltà**(a) Tahriġ dwar sensibilizzazzjoni għad-dizabbiltà**

It-tahriġ tal-persunal li jitratta direttament mal-pubbliku li jivvjaġġa jinkludi:

- sensibilizzazzjoni għal u risponsi adatti għal passiġġieri b'dizabbiltajiet fiżiċi, sensorji (smigh u viżiv), mohbija jew ta' tagħlim, inkluż dwar kif wiehed jiddistingwi bejn l-abbiltajiet differenti ta' persuni li l-mobbiltà, l-orjentazzjoni jew il-komunikazzjoni tagħhom tista' tkun imnaqsa;
- xkiel iffaccjat minn persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqsa, inkluż xkiel ta' attitudni, ambjentali/fiżiku u organizzattiv;
- klieb tal-ghajnuna rikonoxxuti, inklużi r-rwol u l-bżonnijiet ta' kelb tal-ghajnuna;
- kif wiehed jitratta avvenimenti mhux mistennija;
- hilet interpersonali u metodi tal-komunikazzjoni ma' persuni torox u ma' persuni neqsin mis-smigh, ma' persuni neqsin mid-dawl, ma' persuni b'diffikultajiet fit-tahdit u ma' nies b'dizabbiltà ta' tagħlim;
- kif titratta sigġijiet tar-roti u ghajnuniet ohra għall-mobbiltà bil-galbu sabiex tiġi evitata l-hsara (jekk ikun hemm, għall-persunal kollu li hu responsabbli għall-maniġġar tal-bagalji).

(b) Tahriġ għal assistenza fil-każ ta' dizabbiltà

It-tahriġ lill-persunal li jassisti direttament lil persuni b'dizabbiltà jew lil persuni b'mobbiltà mnaqsa jinkludi:

- kif tghin lil min juża sigġu tar-roti jpoġġi u jqum mis-sigġu tar-roti;
 - hilet biex tinghata assistenza lil persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqsa li jkun qed jivvjaġġaw b'kelb tal-ghajnuna rikonoxxut, inklużi r-rwol u l-bżonnijiet ta' daww il-klieb;
 - teknika għall-akkompanjament ta' passiġġieri neqsin mid-dawl u għall-immaniġġar u l-garr ta' klieb tal-ghajnuna rikonoxxuti;
 - għarfien tat-tipi ta' apparat li jista' jassisti lil persuni b'dizabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqsa u għarfien ta' kif għandu jkun immaniġġat apparat bhal dan;
 - l-użu ta' tagħmir ta' assistenza għat-tluġ u għall-inżul użat u l-għarfien ta' proċeduri xierqa għal assistenza waqt it-tluġ u l-inżul li jissalvagwardjaw is-sigurtà u d-dinjità tal-persuni b'dizabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqsa;
 - għarfien tal-htieġa għal assistenza affidabbli u professjonali. Barra minn hekk, għarfien tal-potenzjal ta' ċerti passiġġieri b'dizabbiltà li jesperjenzaw sensazzjonijiet ta' vulnerabbiltà waqt l-ivvjaġġar minhabba d-dipendenza tagħhom fuq l-assistenza pprovduta.
 - għarfien tal-ewwel ghajnuna.
-

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJET TAL-KUNSILL

I. INTRODUZZJONI

Fl-4 ta' Diċembru 2008, il-Kummissjoni pprezentata proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi ⁽¹⁾.

Fit-23 ta' April 2009, il-Parlament Ewropew ivvota l-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari ⁽²⁾.

Fis-17 ta' Diċembru 2009, il-Kunsill lahaq qbil politiku dwar l-abbozz ta' Regolament. Wara reviżjoni legali/lingwistika, il-Kunsill adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari fi [...], f'konformità mal-proċedura leġislattiva ordinarja stabbilita fl-Artikolu 294 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

Fit-tweitiq tal-hidma tiegħu, il-Kunsill ha kont tal-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew. Il-Kumitat tar-Reġjuni ddeċieda li ma jaghtix opinjoni.

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI FL-EWWEL QARI

(1) Ġenerali

Il-proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank u bil-kowċ tiffirma parti mill-oġettiv ġenerali tal-UE li tiżgura t-trattament ugwali tal-passiġġieri, irrispettivament mill-mezz ta' trasport li jkunu għażlu li jivvjaġġaw bih. Leġislazzjoni ta' natura simili diġà giet adottata għall-passiġġieri li jivvjaġġaw bl-ajru ⁽³⁾ jew bil-ferrovija ⁽⁴⁾. Huwa fih dispożizzjonijiet dwar ir-responsabbiltà fil-każ ta' mewt jew korriment tal-passiġġieri u telf jew hsara lill-bagalji tagħhom, soluzzjonijiet awtomatiċi meta l-ivvjaġġar jiġi interrott, it-trattament ta' ilmenti u mezzi ta' rikors, informazzjoni għall-passiġġieri u inizjattivi oħrajn. Barra minn hekk, huwa jistabbilixxi regoli dwar l-informazzjoni u l-assistenza għall-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqsa (PRMs).

Minkejja li l-Kunsill qabel mal-Kummissjoni dwar l-oġettiv tal-proposta, l-approċċ tal-Kunsill involva adattamenti maġġuri tal-proposta oriġinali. Għadd ta' dispożizzjonijiet proposti ma kinux aċċettabbli minhabba li kienu jimponu piżijiet amministrattivi kbar wisq li jirriżultaw fi spejjeż għat-trasportaturi u l-amministrazzjonijiet nazzjonali, mingħajr tkattir ta' valur miżjud għall-passiġġieri li jegħleb dawn l-inkonvenjenzi. Oħrajn ġew abbozzati mill-ġdid b'kont mehud tal-leġislazzjonijiet differenti fl-Istati Membri, sabiex jiġi evitat konflitt bejn dan l-abbozz ta' proposta ta' Regolament u leġislazzjoni nazzjonali u Ewropea eżistenti. Finalment, dispożizzjonijiet oħrajn ġew abbozzati mill-ġdid bil-hsieb li jissimplifikaw u jiċċaraw ir-Regolament.

Bħala riżultat ta' dan l-approċċ, il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari timmodifika, sa ċertu punt, il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni billi tabbozzaha mill-ġdid u thassar diversi dispożizzjonijiet tat-test. Dan jimplika li l-emendi kollha introdotti fl-opinjoni tal-Parlament Ewropew fl-ewwel qari relatati ma' dawn id-dispożizzjonijiet imhassra ma ġewx aċċettati mill-Kunsill.

Il-Kunsill jimmira lejn soluzzjoni bilanċjata li tiehu kont tad-drittijiet tal-passiġġieri kif ukoll tal-htieġa li tiġi żgurata l-vijabbiltà ekonomika tal-operaturi tal-industrija tax-xarabank u l-kowċ, li tikkonsisti prinċipalment minn impriżi żgħira u ta' daqs medju, u għalhekk integra l-emenda 3 tal-PE fil-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari.

⁽¹⁾ Dok. 16933/08.

⁽²⁾ A6-0209/2009.

⁽³⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitolgħu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li jhassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91, ĠU L 46, 17.2.2004, p. 1, u r-Regolament (KE) Nru 1107/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2006 dwar id-drittijiet ta' persuni b'dizabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqsa meta jivvjaġġaw bl-ajru, ĠU L 204, 26.7.2006, p.1.

⁽⁴⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1371/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2007 dwar id-Drittijiet u l-Obbligi tal-passiġġieri tal-ferroviji ĠU L 315, 3.12.2007, p. 14.

(2) Kwistjonijiet ta' politika ewlenin**(i) Kamp ta' applikazzjoni**

Fil-proposta inizjali tal-Kummissjoni, ir-Regolament kellu japplika b'mod ġenerali għall-ġarr ta' passiġġieri minn intrapriżi tax-xarabank u/jew kowċ permezz ta' servizzi regolari. L-Istati Membri setgħu biss jeżentaw it-trasport urban, suburban u reġjonali kopert minn kuntratti ta' servizz pubbliku, jekk dawn il-kuntratti żguraw livell komparabbli ta' drittijiet tal-passiġġieri għal dak mehtieg fir-Regolament. Barra minn dan, il-Parlament Ewropew introduċa emenda wahda li tippermetti lill-Istati Membri biex jeskludu, taht il-kondizzjoni msemmija hawn fuq mill-kamp ta' applikazzjoni, it-trasport urban u suburban iżda mhux it-trasport reġjonali.

Il-Kunsill ma setax jaċċetta l-kamp ta' applikazzjoni kif propost mill-Kummissjoni, lanqas l-emendi tal-PE relatati miegħu (l-emendi 1, 2 u 81), għaliex huwa kkunsidra li t-trasport urban, suburban u reġjonali jaqgħu fil-qafas tas-sussidjarjetà.

L-inkluzjoni tat-trasport reġjonali fil-kamp ta' applikazzjoni, kif propost mill-Parlament Ewropew, tista' tohloq problemi kemm għall-passiġġieri kif ukoll għall-industrija. Normalment, f'żoni urbani kbar, il-kumpanniji joperaw network tat-trasport shiħ inkluzi s-servizzi tax-xarabank, servizzi ta' taht l-art, ferroviji tal-passiġġieri u servizzi tat-tram. Spiss, dawn is-servizzi kollha huma ta' karattru urban, suburban u reġjonali. Ir-restrizzjoni tal-eżenzjoni għas-servizzi urbani u suburban biss tfisser li partijiet minn dawn in-networks ikunu soġġetti għal regoli li huma mfassla għal distanzi twal. Il-kumpanniji li joperaw dawn in-networks imbagħad ikollhom, fl-istess network, jitrattaw sistemi diversi ta' kumpens, li whud minnhom mhumix verament adatti għal dan it-tip ta' trasport. Hija thawwad ukoll lill-passiġġieri li jivvjaġġaw f'dawn in-networks għaliex huma jiffaċċjaw diffikultajiet biex ikunu jafu liema regoli huma effettivament applikabbli.

Barra minn hekk, peress li hemm possibbiltà għal eżenzjoni tas-servizzi ferrovjarji reġjonali fir-regolament eżistenti dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport ferrovjarju, in-nuqqas ta' dispożizzjoni korrispondenti fir-regolament dwar id-drittijiet tal-passiġġieri fit-trasport bix-xarabank jista' jxekkel il-kompetizzjoni bejn iż-żewġ setturi. U s-servizzi tax-xarabank u daww ferrovjarji spiss iservu ta' alternattiva għal xulxin.

Għalhekk, il-Kunsill ma setax jaċċetta l-emendi tal-PE relatati mal-kamp ta' applikazzjoni. Għalhekk il-Kunsill jipproponi li l-abbozz ta' Regolament għandu japplika għall-passiġġieri li qed jivvjaġġaw b'servizzi regolari nazzjonali u internazzjonali, iżda bil-possibbiltà fil-livell nazzjonali li jiġu eżentati s-servizzi regolari urbani, suburban u reġjonali. Barra minn hekk, il-Kunsill jintroduċi dispożizzjoni li tiżgura li ċerti drittijiet minimi huma applikati għas-servizzi kollha bix-xarabank u bil-kowċ mingħajr eċċezzjoni (jiġifieri kondizzjonijiet kuntrattwali u tariffi li ma jkunux diskriminatorji u d-dritt ta' trasport għall-persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa kif ukoll derogi relatati).

L-Istati Membri huma awtorizzati li jagħtu eżenzjoni għal perijodu massimu ta' hames snin, li jista' jiġġedded darbtejn, mill-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament għal servizzi regolari domestiċi. Barra minn hekk, l-Istati Membri jistgħu jagħtu eżenzjoni għal perijodu massimu ta' hames snin, li jista' jiġġedded, għal servizzi regolari partikolari li parti sinifikanti minnhom, inkluzi tal-anqas waqfa wahda skedata, tiġi operata barra l-Unjoni.

Barra minn hekk, b'rabta mal-kamp ta' applikazzjoni, dispożizzjoni speċifika tistabbilixxi li l-Istati Membri li jistgħu jiżguraw li l-livell ta' protezzjoni tal-persuni b'dizabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa skont ir-regoli nazzjonali tagħhom tkun mill-inqas l-istess bhal daww taht dan ir-Regolament, jistgħu jippreservaw kompletament ir-regoli nazzjonali tagħhom.

(ii) Bidliet fl-infrastruttura

Fir-rigward tal-infrastruttura, il-Kunsill huwa lest li jhegġeġ u jappoġġa kwalunkwe inizjattiva fir-rigward ta' tagħmir u infrastruttura godda, li għandhom jiġu akkwistati jew mibnija b'kont mehud tal-htigijiet ta' persuni b'dizabbiltà u PRMs, kif inhu ddikjarat b'mod ċar fi premessa. Madankollu, dan ir-Regolament huwa stabbilit fil-qafas tal-leġislazzjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumatur u għalhekk ma jstax jinkludi obbligi dwar rekwiżiti tekniċi għat-trasportaturi biex jimmodifikaw jew jissostitwixxu l-vetturi jew l-infrastruttura u t-tagħmir fit-terminals. Għalhekk, l-emendi tal-PE fir-rigward tal-infrastruttura ma setghux jiġu aċċettati (emendi 6-10).

(iii) *Kumpens u assistenza fil-każ ta' aċċidenti*

Il-proposta tal-Kummissjoni tistabbilixxi r-regoli dwar ir-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabank u/jew kowċ għall-passiġġieri u l-bagalji tagħhom. Il-passiġġieri jibbenefikaw minn regoli armonizzati dwar ir-responsabbiltà tal-intrapriżi tax-xarabank u/jew kowċ. Għal kwalunkwe dannu li ma jaqbiżx l-ammont ta' EUR 220 000, intrapriża tax-xarabank u/jew kowċ għandu jkollha responsabbiltà stretta, jiġifieri m'għandhiex ikollha l-possibbiltà teskludi r-responsabbiltà tagħha billi tagħti prova li l-aċċident ma kienx ikkawżat htija tagħha. Għad-danni ta' aktra minn EUR 220 000 ir-responsabbiltà tkun ibbażata fuq il-htija, iżda mhux limitata. Il-passiġġieri li jsofru aċċident jkunu intitolati għal pagamenti bil-quddiem sabiex ikunu indirizzati diffikultajiet ekonomiċi li huma jew il-familji tagħhom jistgħu jiffaċċjaw bħala konsegwenza ta' mewt jew korrimment.

Madankollu, is-sistemi eżistenti ta' responsabbiltà fis-sehh fl-Istati Membri huma differenti hafna fir-rigward tal-baži għar-responsabbiltà (ir-responsabbiltà stretta minghajr limitu, ir-responsabbiltà stretta b'eżenjonijiet ta' forza maġġuri u r-responsabbiltà bbażata fuq htija) u ma jistgħux jiġu rikonċiljati. Barra minn hekk, il-legislazzjoni fl-Istati Membri differenti hija parzjalment mibnija fuq id-Direttiva 2009/103/KE, relatata mal-assigurazzjoni kontra r-responsabbiltà ċivili fir-rigward tal-użu ta' vetturi bil-mutur u l-infurzar tal-obbligu li ssir assigurazzjoni kontra tali responsabbiltà ("Id-Direttiva dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur") u parzjalment fuq il-legislazzjoni nazzjonali. Dawn it-testi diġà qed jirregolaw ir-responsabbiltà għall-passiġġieri tax-xarabank u hu essenzjali li jiġu evitati l-konflitti bejn it-test preżenti u "id-Direttiva dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur" imsemmija hawn fuq.

Għalhekk il-Kunsill adotta approċċ li jibni fuq is-sistema eżistenti, waqt li fl-istess hin jiżiedu xi elementi bażiċi ta' armonizzazzjoni. Hu propost limitu minimu għal kull passiġġier u kull bagalja: 220 000 EUR għal kull passiġġier f'każ ta' mewt jew feriment personali. F'każ ta' telf ta' jew dannu għal bagalji, 500 EUR fir-rigward tas-servizzi urbani, suburbani u reġjonali u 1 200 EUR fir-rigward ta' servizz regolari oħra. Dan jallinja l-kumpens għall-bagalji mad-dispożizzjonijiet korrispondenti fir-"Regolament ferrovjarju", waqt li fl-istess hin jittiehed kont tal-ispeċifitàjiet tat-trasport urban, suburban u reġjonali. Fir-rigward tas-siġġijiet tar-roti, tagħmir ta' mobbiltà jew tagħmir ta' assistenza iehor, it-test tal-Kunsill jipprevedilhom li jiehdu kumpens shih, minflok li jiġu ttrattati bħala bagalji normali, anki meta d-danni jkunu kkawżati waqt l-ghoti ta' assistenza (skont l-ispirtu tal-emenda 46 tal-PE).

Barra minn hekk, it-test ġie adattat biex jipprevedi assistenza għal passiġġieri fir-rigward tal-htigijiet prattiċi immedjati tagħhom wara aċċident. Tali dispożizzjoni ma tinsabx fid-"Direttiva dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur" u tirrappreżenta benefiċċju reali għall-passiġġieri tax-xarabank, filwaqt li l-piż amministrattiv għall-kumpanniji tax-xarabank u/jew kowċ ma jiżiedx b'mod sinifikanti.

Fid-dawl ta' dan ta' hawn fuq, il-Kunsill ma setax jaċċetta l-approċċ propost tal-Kummissjoni u lanqas l-emendi tal-PE relatati mar-responsabbiltà (emendi 18-24).

(iv) *Drittijiet tal-persuni b'dizabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa (PRM)*

Il-Kunsill jappoġġa bil-qalb kollha l-oġettiv tal-Kummissjoni li jiġi żgurat li persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa jkollhom aċċess mhux diskriminatorju għat-trasport bix-xarabank u l-kowċ. Għalhekk, il-Kunsill isegwi mill-qrib il-proposta tal-Kummissjoni, għalkemm jimmodifika xi dispożizzjonijiet sabiex jagħmilhom fattibbli u jintroduci ċerti simplifikazzjonijiet u kjarifiki. Fir-rigward ta' dan il-Kapitolu, il-Kunsill integra diversi emendi tal-PE fit-test tiegħu, jew kompletament, jew parzjalment jew fl-ispirtu.

Fir-rigward tal-eċċezzjonijiet għad-dritt tat-trasport, il-Kummissjoni kienet ipproponiet li persuna b'dizabbiltà setgħet tiġi mcaħhda trasport b'relazzjoni għar-rekwiżiti ta' sikurezza jew tad-daqs tal-vettura. Il-Kunsill ippreveda xi titjib, b'referenza għad-"disinn" tal-vettura minflok id-"daqs", biex b'hekk jintegra l-emendi tal-PE 26 u 27 fis-sustanza jew fl-ispirtu. Barra minn hekk, il-Kunsill aċċetta wkoll l-emenda 73 fir-rigward tal-għażla li għandha tiġi offruta lil persuna b'dizabbiltà jew PRM meta tiġi mcaħhda l-imbark.

Skont il-proposta inizjali, it-trasportatur jista' jesigi li persuna b'dizabbiltà jew persuna b'mobilità mnaqqsa tkun akkumpanjata minn persuna oħra li tkun kapaci tipprovdilha l-assistenza. Skont il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari, jekk it-trasportatur jagħmel tali talba fir-rigward tas-servizz tal-passiġġieri, il-persuna li takkumpanja għandha tingarr mingħajr hlas u, meta fattibbli, titpoġġa hdejn il-persuna b'dizabbiltà jew il-PRM. Din id-dispożizzjoni tintegra, fis-sustanza, l-emenda 29 tal-PE.

It-test tal-Kunsill fl-ewwel qari jipprevedi kondizzjonijiet ta' aċċess mhux diskriminatorju kif ukoll li jsiru pubblikament disponibbli f'format adatt għall-persuni b'dizabbiltà u l-PRMs, biex b'hekk aċċetta, parzjalment jew kompletament, l-emendi 31 u 32 tal-PE. Barra minn hekk, il-Kummissjoni għandha tagħmel disponibbli fuq l-internet lista ta' terminals tax-xarabank u tal-kowċ magħżula mill-Istati Membri fejn tingħata assistenza lill-persuni b'dizabbiltà u lill-PRM, kif deskritt fl-emenda 36 tal-PE.

Fir-rigward tal-assistenza lil persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobilità mnaqqsa, tali assistenza ser tiġi pprovduta bil-kondizzjoni li l-persuna kkonċernata tinnotifika lit-trasportatur jew l-operatur tat-terminal mhux anqas minn jumejn tax-xogħol bil-quddiem (il-Kummissjoni pponiet 48 siegħa) u tkun preżenti fpunt magħżul tal-anqas 60 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat. Għalhekk il-Kunsill ma setax jaċċetta l-emenda 39 li ttipponi perijodu aqsar ta' 24 siegħa. Barra minn hekk, jekk il-persuna jkollha bżonnijiet speċifiċi ta' post fejn tpoġġi bilqiegħda, il-passiġġier għandu jinnotifika lit-trasportatur b'tali htigijiet fil-mument tar-riżervazzjoni, jekk ikun jaf bil-htieġa dak il-hin. Dan ir-rekwiżit addizzjonali, introdott mill-Kunsill, ser jippermetti li t-trasportatur jissodisfa dawk il-htigijiet speċifiċi u jagħti l-aħjar servizz possibbli lill-persuna kkonċernata.

Fir-rigward tal-assistenza abbord, il-Kunsill illimita l-kamp ta' applikazzjoni tal-proposta inizjali tal-Kummissjoni. It-test tal-Kunsill jistabbilixxi li l-informazzjoni għandha tingħata f'format aċċessibbli kif ukoll assistenza għat-tluġ u nżul waqt pawżiet fil-vjaġġ, iżda dan tal-aħħar isir biss jekk ikun hemm persunal iehor minbarra x-xufier abbord. Dan jiehu kont tal-fatt li l-biċċa l-kbira tal-vetturi huma operati mix-xufier wahdu u għalhekk l-ghoti ta' assistenza waqt il-vjaġġ ser ikollu impatt fuq il-hin tas-sewqan, u għalhekk fuq ir-rekwiżiti ta' sikurezza.

L-għajjnuna lill-persuni b'dizabbiltà u lill-PRMs għandha tingħata b'xejn f'terminals, li jkun fihom persunal, magħżula mill-Istati Membri u l-persunal li jagħti assistenza diretta lil dawn il-persuni għandu jkun irċieva taħriġ adegwat li jippermettilu li jassisti lil dawn il-persuni. Il-persunal, inkluz ix-xufiera, li jittrattaw direttament mal-pubbliku li jivjaġġa, għandu jirċievi taħriġ dwar sensibilizzazzjoni għad-dizabbiltà.

(v) *Drittijiet tal-passiġġieri fil-każ ta' kancellazzjoni jew dewmien*

Il-proposta tal-Kummissjoni kienet tipprevedi obbligi tal-intrapriżi tax-xarabank u/jew kowċ fil-każ ta' vjaġġi interrotti, minhabba kancellazzjoni ta' servizz jew dewmien. L-impriżi għandhom iħallu kumpens li jammonta għal 100 % tal-prezz tal-biljett, jekk naqsu li jipprovdu servizzi alternattivi jew l-informazzjoni meħtieġa.

Filwaqt li l-Kunsill jappoġġa kompletament il-prinċipju li t-trasportaturi u l-operaturi tat-terminal għandhom jieħdu hsieb il-passiġġieri tagħhom, huwa mmodifika l-proposta tal-Kummissjoni, b'kont meħud tal-istruttura speċifika tal-industrija tax-xarabank u tal-kowċ. Għe maqbul li jkun hemm trattament differenti fir-rigward ta' passiġġieri li jtilqu minn terminal u passiġġieri li jtilqu minn waqfiet tax-xarabank, minhabba li mhu la possibbli u lanqas raġonevoli li jingħata, pereżempju, l-istess livell ta' informazzjoni dwar dewmien f'waqfa tax-xarabank meta mqabbel ma' terminal bil-persunal.

Fil-każ ta' dewmien ta' aktar minn sagħtejn jew kancellazzjoni tal-vjaġġ, il-passiġġier jista' jagħzel li jkompli l-vjaġġ billi juża l-istess forma ta' trasport, jew li jitlob trasferiment jew għar-rimborż tal-biljett tiegħu/tagħha (imgallas fi żmien 14-il gurnata wara l-każ u, jekk meħtieġ, vjaġġ lura b'xejn). Fil-każ ta' dewmien ta' aktar minn sagħtejn għal vjaġġi li jdumu aktar minn tliet siegħat, għall-passiġġieri li jtilqu minn terminal, it-trasportatur ser ikollu l-obbligu li jagħti lill-passiġġieri ikla jew ikel u xorb hafif, fl-ispirtu tal-emenda 53 tal-PE, iżda mhux ser ikollu l-obbligu li jipprovdi akkomodazzjoni, għalkemm it-trasportatur ikollu jassisti biex tinsab l-akkomodazzjoni. Madankollu, il-passiġġieri bix-xarabank jew il-kowċ mhumex ser jibbenefikaw minn indennitajiet addizzjonali (imħallsa barra mill-prezz tal-biljett) bħalma hu l-każ ta' passiġġieri marittimi jew bil-ferrovija. Għaldaqstant, l-emendi tal-PE relatati mal-kumpens u l-akkomodazzjoni ma nżammewx (emendi 49, 50, 51, 52, 54 u 55).

Il-Parlament Ewropew introduċa xi emendi fir-rigward tal-kumpens u l-assistenza fil-każ ta' dawk fil-wasla u eżenzjonijiet relatati fil-każ ta' "forza magġuri" (emendi 56 u 57), biex b'hekk jehles lit-trasportatur milli jinżamm responsabbli għad-dannu jekk ikun ikkawżat minn ċirkostanzi mhux konnessi mat-thaddim tas-servizzi tagħhom u li ma setgħux jipprevedu. Il-Kunsill ma aċċettax tali emendi billi t-test tiegħu ma jipprevedi l-ebda dispożizzjoni dwar kumpens fil-każ ta' dawk fil-wasla.

Tali kumpens ikun responsabbiltà addizzjonali għall-imprizi tax-xarabank u l-kowċ u johloq piż eċċessiv; barra minn hekk, ix-xufiera jkunu qed jitqiegħdu taht pressjoni biex jirrispettaw l-iskeda tal-hinijiet, u b'hekk tkun qed titpoġġa f'riskju s-sikurezza fit-triq.

L-emenda 58 li tikkonċerna l-informazzjoni f'formati aċċessibbli għall-persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa giet aċċettata mill-Kunsill.

(vi) *Regoli ġenerali dwar informazzjoni, trattar ta' lmenti u korpi nazzjonali tal-infurzar*

Skont il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari, it-trasportaturi u l-korpi ta' ġestjoni tat-terminals għandhom, fl-oqsma rispettivi ta' kompetenza tagħhom, jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ kollu tagħhom, f'format aċċessibbli meta dan ikun fattibbli. Barra minn hekk, huma għandhom jinfurmaw lill-passiġġieri dwar id-drittijiet tagħhom b'mod adatt u li jinftehem, fl-ispirtu tal-emenda 62 tal-PE.

Fir-rigward tal-ilmenti, il-proposta tal-Kummissjoni kien fiha regoli dwar kif it-trasportaturi għandhom jitrattaw l-ilmenti, b'mod partikolari l-konsegwenzi legali kbar meta ma tinghatax risposta għall-ilmenti.

Il-Kunsill, għalkemm jaqbel fil-prinċipju mal-proposta tal-Kummissjoni, jintroduċi aktar flessibbiltà fis-sistema sabiex jevita konsegwenzi mhux previsti għas-sistemi legali jew l-istrutturi amministrattivi tal-Istati Membri. F'dan il-kuntest u sabiex tiġi evitata burokrazija addizzjonali, il-Kunsill ma aċċettax l-emenda 64 tal-PE li introduċiet obbligu għall-imprizi tax-xarabank u/jew tal-kowċ biex johorġu annwalment rapport dettaljat dwar l-ilmenti riċevuti.

Barra minn hekk, il-Parlament ippropona li l-korpi tal-infurzar nazzjonali għandhom ikunu indipendenti (l-emenda 65). Il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tispjega b'mod aktar ċar li dawn il-korpi għandhom ikunu indipendenti mit-trasportaturi, l-operaturi turistiċi u l-operaturi tat-terminals.

(vii) *Data tal-applikazzjoni tar-Regolament*

Il-Kummissjoni kienet ipproponiet li r-Regolament ser jidhol fis-seħh 20 jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f' Il-Gurnal Uffiċjali tal-UE u ser japplika b'effett sena wara dik id-data.

Il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tipprevedi li r-Regolament ser japplika sentejn wara l-pubblikazzjoni tiegħu, u b'hekk taċċetta fis-sustanza l-emenda 69 tal-PE.

(3) **Emendi oħrajn adottati mill-Parlament Ewropew**

Emendi oħrajn li mhumiex inkluzi fil-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari jikkonċernaw:

- bidliet għad-definizzjoni ta' "kuntratt tat-trasport" (l-emenda 13) u "bejjiegħ tal-biljetti" (l-emenda 14), "aġent tal-ivvjaġġar" (l-emenda 15), "kancellazzjoni" (l-emenda 16),
- id-definizzjoni proposta ta' "formati aċċessibbli" (l-emenda 17),
- referenza għal "persuni li mhumiex kapaċi jivvjaġġaw minghajr assistenza minhabba l-età kbira jew żgħira tagħhom" (emenda 34),
- l-assistenza adattata għall-htigijiet individwali ta' persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa (l-emenda 35),

- il-htieġa tal-iżgurar li l-passiġġier jirċievi konferma tan-notifika tal-htigijiet għall-assistenza tiegħu jew tagħha (l-emenda 40),
- kwalunkwe kumpens mogħti skont dan ir-Regolament, li jista' jitnaqqas minn kwalunkwe kumpens addizzjonali mogħti (l-emenda 59),
- il-penali applikabbli għall-ksur tar-Regolament, li jistgħu jinkludu ordni għall-ħlas tal-kumpens (l-emenda 68),
- l-emendi 70, 71 u 72 li jikkonċernaw l-Annessi għar-Regolament.

III. KONKLUŻJONI

Fl-istabbiliment tal-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari, il-Kunsill ha kont shih tal-proposta tal-Kummissjoni u tal-opinjoni tal-Parlament Ewropew fl-ewwel qari. Fir-rigward tal-emendi proposti mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill josserva li numru konsiderevoli ta' emendi ġew diġà inklużi - fl-ispartu, parzjalment jew kompletament - fil-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari.

POŻIZZJONI TAL-KUNSILL (UE) Nru 5/2010 FL-EWWEL QARI

bil-ghan tal-adozzjoni tar-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq passaġġi fuq l-ilma interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Adottata mill-Kunsill fil-11 ta' Marzu 2010

(Test b'relevanza għaż-ŻEE)

(2010/C 122 E/02)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 91(1) u 100(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Wara li kkonsultaw il-Kumitat tar-Reġjuni,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja ⁽²⁾,

Billi:

- (1) L-azzjoni mill-Unjoni fil-qasam tat-trasport marittimu u fuq passaġġi fuq l-ilma interni għandha timmira, fost l-oħrajn, li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni għall-passiġġieri li hija komparabbli mal-modalitajiet l-oħra tat-trasport. Barra minn hekk, għandhom jitqiesu bis-shih ir-rekwiżiti tal-protezzjoni tal-konsumatur b'mod ġenerali.
- (2) Ladarba l-passiġġier marittimu u tal-passaġġi fuq l-ilma interni huwa l-aktar parti dgħajfa għall-kuntratt tat-trasport, tali passiġġieri għandhom kollha jingħataw livell minimu ta' protezzjoni. Xejn m'għandu jostakola lit-trasportaturi milli joffru kondizzjonijiet kuntrattwali aktar favorevoli għall-passiġġieri mill-kondizzjonijiet stipulati f'dan ir-Regolament.
- (3) Il-protezzjoni tal-passiġġieri għandha tkopri mhux biss is-servizzi tal-passiġġieri bejn portijiet li jinsabu fit-territorju tal-Istati Membri, iżda wkoll servizzi tal-passiġġieri bejn tali portijiet u portijiet li jinsabu barra t-territorju tal-Istati Membri, filwaqt li jitqies ir-riskju tat-tfixkil ta' kompetizzjoni fis-suq tat-trasport tal-passiġġieri. Għaldaqstant, għall-fini ta' dan ir-Regolament, it-terminu "trasportatur tal-Unjoni" għandu jkun interpretat b'mod wiesa' kemm jista' jkun, iżda mingħajr ma jaffetwa leġislazzjoni oħra tal-Unjoni, bħar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 4056/86 tat-22 ta' Diċembru 1986 li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-Artikoli 85 u 86 tat-Trattat għat-trasport marittimu ⁽³⁾ u r-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 3577/92 tas-7 ta' Diċembru 1992 li japplika l-prinċipju ta' libertà li jiġu pprovduti servizzi

għat-trasport marittimu fi hdan l-Istati Membri (kabotaġġ marittimu) ⁽⁴⁾.

- (4) Is-suq uniku għas-servizzi tal-passiġġieri marittimi u fuq passaġġi fuq l-ilma interni għandu jkun ta' benefiċċju għaċ-ċittadini in generali. Konsegwentement, persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa, kemm jekk ikkawżata minn diżabbiltà, età jew kwalunkwe fattur iehor, għandhom ikollhom opportunitajiet li jużaw is-servizzi tal-passiġġieri u l-kruċieri li huma komparabbli ma' dawk ta' ċittadini oħra. Il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom l-istess drittijiet bħaċ-ċittadini l-oħra kollha fir-rigward ta' moviment hieles, libertà tal-ghażla u nondiskriminazzjoni.
- (5) Fid-dawl tal-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà u sabie il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqsa jingħataw opportunitajiet għal vjaġġar marittimu u fuq passaġġi fuq l-ilma interni komparabbli għal dawk taċ-ċittadini l-oħra, għandhom jiġu stabbiliti regoli għan-nondiskriminazzjoni u għall-ghajnuna matul il-vjaġġ tagħhom. Dawk il-persuni għandhom għalhekk jiġu aċċettati għat-tarsport u mhux imcaħhda mit-trasport minhabba d-diżabbiltà jew in-nuqqas ta' mobbiltà tagħhom, hlief għal raġunijiet li huma ġġustifikati minhabba s-saħħa s-sigurtà u stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti. Huma għandhom igawdu d-dritt għall-ghajnuna fil-portijiet u abbord il-bastimenti tal-passiġġieri. Fl-interessi tal-inkluzjoni soċjali, il-persuni kkonċernati għandhom jircievu din l-ghajnuna mingħajr hlas. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu kondizzjonijiet għall-aċċess, preferibbilment bl-użu tas-sistema tal-istandardizzazzjoni Ewropea.
- (6) Fit-tehid ta' deċiżjonijiet dwar id-disinn ta' portijiet u terminali godda, u bħala parti minn proġetti kbar ta' rinnovar, il-korpi responsabbli għal dawk il-faċilitajiet għandhom, fejn mehtieg, jieħdu kont tal-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa. Bl-istess mod, it-trasportaturi għandhom, fejn mehtieg, iqisu dawn il-htigijiet meta jkun qed jiddeċiedu dwar il-pjanti ta' bastimenti tal-passiġġieri godda jew tar-rinnovar tagħhom skont id-Direttiva 2009/45/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Mejju 2009 dwar regoli u standards ta' sigurtà għal vapuri tal-passiġġieri ⁽⁵⁾ u d-Direttiva 2006/87/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru li tistabbilixxi r-rekwiżiti tekniċi għall-bastimenti tal-passaġġi fuq l-ilma interni ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Opinjoni tas-16 ta' Lulju 2009 (ĠU C 317, 23.12.2009, p. 89).

⁽²⁾ Opinjoni tal-Parlament Ewropew tat-23 ta' April 2009 (għadha mhijiex pubblikata fil-Gurnal Uffiċjali) u Deċiżjoni tal-Kunsill ta' ...

⁽³⁾ ĠU L 378, 31.12.1986, p. 4.

⁽⁴⁾ ĠU L 364, 12.12.1992, p. 7.

⁽⁵⁾ ĠU L 163, 25.6.2009, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 389, 30.12.2006, p. 1.

- (7) L-ghajjnuna li tinghata fil-portijiet li jinsabu fit-territorju ta' xi Stat Membru għandha, fost affarijiet oħra, tagħmilha possibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa biex jipproċedu minn post tal-wasla stabbilit f'port sa vapur tal-passiġġieri u minn vapur tal-passiġġieri sal-post tat-tluq stabbilit f'port, inklużi l-imbark u l-iżbark.
- (8) Fl-organizzazzjoni tal-ghajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqa, u t-taħriġ tal-persunal tagħhom, it-trasportaturi għandhom jikkoperaw mal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa. F'din il-hidma għandhom ukoll jiehdu kont tad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Konvenzjoni u l-Kodiċi Internazzjonali dwar l-Istandards tat-Taħriġ, taċ-Ċertifikazzjoni u s-Servizz ta' Għassa għall-Baħhara, kif ukoll tar-Rakomandazzjoni tal-Organizzazzjoni Marittima Internazzjonali dwar id-disinn u l-operat tal-vapuri tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet tal-persuni anzjani u b'diżabbiltà.
- (9) Il-passiġġieri għandhom jiġu infurmati b'mod adegwat fil-każ ta' kancellazzjoni jew dewmien ta' kwalunkwe servizz tal-passiġġieri jew kruċiera. Din l-informazzjoni għandha tghin lill-passiġġieri biex jagħmlu l-arranġamenti meħtieġa u jekk meħtieġ biex jiksbu informazzjoni dwar konnessjonijiet alternattivi.
- (10) L-inkonvenjenza li jghaddu minnha l-passiġġieri minhabba l-kancellazzjoni jew id-dewmien twil tal-vjaġġ tagħhom għandha titnaqqas. Għal dan il-ghan għandu jittiehed hsieb il-passiġġieri u għandhom ikunu jistgħu jikkancellaw il-vjaġġ tagħhom u jiġu rimborżati tal-biljetti jew tinbidlilhom ir-rotta b'kondizzjonijiet sodisfaċenti.
- (11) It-trasportaturi għandhom jipprovdu għall-hlas ta' kumpens lill-passiġġieri f'każ ta' kancellazzjoni jew dewmien ta' servizz tal-passiġġieri abbażi ta' percentwali tal-prezz tal-biljett, minbarra meta l-kancellazzjoni jew dewmien isehhu minhabba kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sikura tal-vapur jew minhabba ċirkostanzi straordinarji, li ma setghux jiġu evitati anki jekk ittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha.
- (12) Il-kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sikura tal-vapur għandhom jinkludu, iżda ma jkunux limitati għal, irjihat qawwjin, baħar imqalleb, kurrent qawwi, kondizzjonijiet tas-silġ diffikultużi u livelli tal-ilma estremament għoljin jew baxxi.
- (13) Ċirkostanzi straordinarji għandhom jinkludu, iżda ma jkunux limitati għal, attakki terroristiċi, konflitti tax-xogħol, żbarkar ta' kwalunkwe persuna marida, feruta jew mejta, operazzjonijiet ta' tiftix jew salvataġġ fuq il-baħar jew fuq passiġġi fuq l-ilma interni, miżuri meħtieġa għall-protezzjoni tal-ambjent, deċiżjonijiet meħudin minn korpi tal-ġestjoni tat-traffiku jew minn awtoritajiet tal-port, jew deċiżjonijiet mill-awtoritajiet kompetenti fir-rigward tal-ordni u s-sigurtà pubblika kif ukoll biex ikopru htigijiet urġenti tat-trasport.
- (14) Bl-involvement tal-partijiet interessati, assoċjazzjonijiet professjonali u assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi, passiġġieri, persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa, it-trasportaturi għandhom jikoperaw sabiex jadottaw arranġamenti fil-livell nazzjonali jew Ewropew biex itejbu l-kura u l-ghajjnuna offruta lill-passiġġieri kull meta l-vjaġġ tagħhom jiġi interrott, partikolarment fil-każ ta' dewmien twil jew kancellazzjoni tal-vjaġġ.
- (15) Dan ir-Regolament m'għandux jaffettwa d-drittijiet tal-passiġġieri stabbiliti mid-Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE tat-13 ta' Ġunju 1990 dwar il-vjaġġi kollox kompriż, il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż ⁽¹⁾. Dan ir-Regolament m'għandux japplika f'każijiet fejn tour kollox kompriż huwa kkanċellat għal raġunijiet differenti mill-kancellazzjoni tas-servizz tal-passiġġieri jew tal-kruċiera.
- (16) Il-passiġġieri għandhom jiġu infurmati bis-shih dwar id-drittijiet tagħhom skont dan ir-Regolament, biex b'hekk ikunu jistgħu jeżerċitaw dawk id-drittijiet effettivament. Id-drittijiet tal-passiġġieri għandhom jinkludu r-riċeviment ta' informazzjoni rigward is-servizz tal-passiġġieri jew il-kruċiera qabel u wara l-vjaġġ. L-informazzjoni kollha essenzjali mogħtija lill-passiġġieri għandha wkoll tiġi pprovduta f'formati aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa.
- (17) Il-passiġġieri għandhom ikunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom permezz ta' proċeduri xierqa għall-ilmenti implimentati mit-trasportaturi jew, skont il-każ, permezz tat-tressiq tal-ilmenti tagħhom lill-korp jew lill-korpi mahtura għal dak il-ghan mill-Istat Membru. It-trasportaturi għandhom jirrispondu għall-ilmenti mill-passiġġieri f'ċertu perijodu ta' żmien, filwaqt li jżommu f'moħħom li jista' jittiehed kont kontrihom tan-nuqqas min-naħa tagħhom ta' reazzjoni għal ilment magħmul.
- (18) Filwaqt li jitqiesu l-proċeduri stabbiliti minn Stat Membru biex jitressqu l-ilmenti, ilment li jirrigwarda l-ghajjnuna f'port jew abbord vapur għandhu preferibbilment jiġi indirizzat lill-korp jew lill-korpi mahturin għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fl-Istat Membru fejn jinsab il-port tal-imbark, u, għas-servizzi tal-passiġġieri minn pajjiż terz, fejn jinsab il-port tal-iżbark.
- (19) L-Istati Membri għandhom jiżguraw il-konformità ma' dan ir-Regolament u għandhom jaħtru entità jew entitajiet adatti biex iwettqu kompiti ta' sorveljanza u ta' infurzar. Din is-sorveljanza ma taffettwax id-drittijiet tal-passiġġieri li jfittxu rimedju legali mill-qrati skont il-liġi nazzjonali.
- (20) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu penali applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u jiżguraw li dawk il-penali jiġu applikati. Il-penali għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuważivi.

⁽¹⁾ ĠU L 158, 23.6.1990, p. 59.

- (21) Ladarba l-ghanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri li jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni u għajnuna lill-passiġġieri fl-Istati Membri kollha u li l-agenti ekonomiċi joperaw skont kondizzjonijiet armonizzati f'suq uniku, ma jistgħux jinkisbu suffiċjentement mill-Istati Membri u għalhekk jistgħu, minhabba l-iskala jew l-effetti tal-azzjoni, jinkisbu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa mehtieġ sabiex jinkisbu dawk l-ghanijiet.
- (22) L-infurzar ta' dan ir-Regolament għandu jkun ibbażat fuq ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Ottubru 2004 dwar il-koperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi (ir-Regolament dwar koperazzjoni fil-protezzjoni tal-konsumaturi) ⁽¹⁾. Dak ir-Regolament għandu għalhekk jiġi emendat skont dan.
- (23) Id-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data ⁽²⁾ għandha tiġi rispettata u infurzata strettament sabiex ikun garantit ir-rispett għall-privatezza ta' persuni fiżiċi u ġuridici, u sabiex jiġi żgurat li l-informazzjoni u r-rapporti mitlubin iservu biss biex jaqdu l-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament u ma jintużawx għad-detriment ta' tali persuni.
- (24) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonnoxxuti partikolarment mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, kif imsemmi fl-Artikolu 6 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea,
- (b) nondiskriminazzjoni u għajnuna għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa;
- (c) id-drittijiet tal-passiġġieri f'każijiet ta' kancellazzjoni jew dewmien;
- (d) l-informazzjoni minima li għandha tingħata lill-passiġġieri;
- (e) it-trattament tal-ilmenti;
- (f) regoli generali dwar l-infurzar.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu japplika fir-rigward ta' passiġġieri li jivvjaġġaw:

- (a) fuq servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru;
- (b) fuq servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab barra t-territorju ta' Stat Membru u l-port tal-iżbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru, sakemm is-servizz ikun operat minn trasportatur tal-Unjoni;
- (c) fuq kruċiera fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru. Madankollu, l-Artikoli 16(2), 18, 19 u 20(1) u (4) m'għandhomx japplikaw għal dawk il-passiġġieri.

2. Dan ir-Regolament ma għandux japplika fir-rigward ta' passiġġieri li jivvjaġġaw:

- (a) fuq vapuri ċċertifikati biex iġorru sa 36 passiġġieri;
- (b) fuq vapuri li jkollhom ekwipaġġ responsabbli għall-operat tal-vapur magħmul minn mhux aktar minn tliet persuni jew fejn id-distanza tas-servizz globali tal-passiġġieri tkun inqas minn 500 metru, f'direzzjoni waħda; jew
- (c) fuq eskursjonijiet u tours turistiċi apparti l-kruċieri.

3. L-Istati Membri jistgħu, għal perijodu ta' sentejn minn ... (*), jeżentaw vapuri tat-tbajh ta' inqas minn 300 tonnallata grossa mhaddmin fit-trasport domestiku mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, sakemm id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament ikunu żgurati b'mod adegwat skont il-liġi nazzjonali.

4. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw mill-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament servizzi tal-passiġġieri koperti mill-obbligi tas-servizz pubbliku, kuntratti tas-servizz pubbliku jew servizzi integrati, sakemm id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament ikunu ggarantiti kif adatt skont il-liġi nazzjonali.

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli fir-rigward ta' dan li ġej:

- (a) nondiskriminazzjoni bejn il-passiġġieri fir-rigward tal-kondizzjonijiet tat-trasport offriti mit-trasportaturi;

⁽¹⁾ ĠU L 364, 9.12.2004, p. 1.

⁽²⁾ ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31.

(*) Dahhal id-data ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

5. Xejn f'dan ir-Regolament m'għandu jinftehem li jikkostitwixxi rekwiżiti tekniċi li jimponu obbligi fuq it-trasportaturi, operaturi tat-terminali jew entitajiet oħra li jimmodifikaw jew jissostitwixxu vapuri, infrastruttura u tagħmir fil-portijiet u f'terminali tal-portijiet.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw it-tifsiriet li ġejjin:

- (a) "persuna b'dizabbiltà" jew "persuni b'mobbiltà mnaqqa" tfisser kwalunkwe persuna li l-mobbiltà tagħha meta jintuża t-trasport hija mnaqqa minhabba kwalunkwe dizabbiltà fiżika (sensorjali jew lokomotorja, permanenti jew temporanja), dizabbiltà jew nuqqas intellettuali, jew kwalunkwe kawża oħra ta' dizabbiltà, jew minhabba l-età, u li s-sitwazzjoni tagħha tehtieg attenzjoni adegwata kif ukoll adattament għall-htigijiet partikolari tagħha tas-servizz li jkun disponibbli għall-passiġġieri kollha;
- (b) "territorju ta' Stat Membru" tfisser territorju li għalih jirreferi t-Trattat kif imsemmi fl-Artikolu 355 tiegħu, skont il-kondizzjonijiet fih stabbiliti;
- (c) "kondizzjonijiet tal-aċċess" tfisser standards, linji gwida u informazzjoni rilevanti dwar l-aċċessibbiltà tat-terminali tal-port u l-vapuri, inklużi l-facilitajiet tagħhom għall-persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa;
- (d) "trasportatur" tfisser persuna fiżika jew ġuridika li toffri trasport permezz ta' servizzi tal-passiġġieri jew kruċieri lill-pubbliku generali;
- (e) "trasportatur tal-Unjoni" tfisser trasportatur stabbilit fit-territorju ta' Stat Membru jew li joffri trasport permezz ta' servizzi tal-passiġġieri mhaddmin lejn jew mit-territorju ta' Stat Membru;
- (f) "servizz tal-passiġġieri" tfisser servizz tat-trasport tal-passiġġieri kummerċjali bil-baħar jew fuq passaġġi fuq l-ilma interni mhaddem skont skeda pubblikata;
- (g) "servizzi integrati" tfisser servizzi ta' trasport interkonness f'żona ġeografika speċifika b'servizz singolu ta' informazzjoni, skema ta' ittikettjar u skeda.
- (h) "trasportatur adempjenti" tfisser persuna oħra minbarra t-trasportatur, li fil-fatt iwettaq il-ġarr kollu jew parti minnu;
- (i) "passaġġi fuq l-ilma interni" tfisser medda ta' ilmiġiet interni naturali jew artifiċjali fejn jista' jsir tbahhir, jew sistema ta' meded interkonnessi ta' ilmiġiet, użati għat-trasport, bħal għadaġjar, xmajjar jew kanali jew kwalunkwe kombinazzjoni ta' dawn;

- (j) "port" tfisser post jew zona ġeografika magħmulin minn tali hidmiet u facilitajiet għat-titjib, biex jippermettu l-akkoljenza ta' vapuri, li minnhom il-passiġġieri regolamentarji jimbarkaw jew jiżbarkaw;
- (k) "terminal tal-port" tfisser terminal, imhaddem minn persunal tat-trasportatur jew ta' operatur tat-terminali, f'port b'facilitajiet, bħal banek taċ-check-in, banek tal-biljetti jew swali, u persunal għall-imbark jew l-iżbark ta' passiġġieri li jivvjaġġaw fuq servizzi tal-passiġġieri jew fuq kruċiera;
- (l) "vapur" tfisser bastiment użat għan-navigazzjoni fil-baħar jew passaġġi fuq l-ilma interni;
- (m) "kuntratt ta' trasport" tfisser kuntratt ta' ġarr bejn trasportatur u passiġġier għall-forniment ta' servizz wieħed jew aktar tal-passiġġieri jew kruċieri;
- (n) "biljett" tfisser dokument validu jew evidenza oħra ta' kuntratt ta' trasport;
- (o) "bejjiegh tal-biljetti" tfisser kwalunkwe bejjiegh bl-imnut li jikkonkludi kuntratti ta' trasport fisem trasportatur;
- (p) "aġent tal-ivvjaġġar" tfisser kwalunkwe bejjiegh bl-imnut li jagħxi fisem passiġġier għall-konkluzjoni ta' kuntratti ta' trasport;
- (q) "operatur turistiku" tfisser organizzatur, minbarra trasportatur, fit-tifsira tal-Artikolu 2(2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE;
- (r) "riżervazzjoni" tfisser ibbukkar ta' tluq speċifiku ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera;
- (s) "operatur tat-terminali" tfisser korp privat jew pubbliku fit-territorju ta' Stat Membru responsabbli għall-amministrazzjoni u l-ġestjoni ta' terminal ta' port;
- (t) "kruċiera" tfisser servizz ta' trasport bil-baħar jew fuq passaġġi fuq l-ilma interni, imhaddem esklussivament għall-fini tal-pjaċir u r-rikreazzjoni, supplimentat b'akkommodazzjoni u facilitajiet oħra, ta' aktar minn jumejn b'żewġ iljieli abbord;
- (u) "incident bil-vapur" tfisser meta vapur jegħreq, jinqaleb, jahbat jew jieqaf, ikun hemm splużjoni jew nar fuq il-vapur, jew difett fil-vapur.

Artikolu 4

Biljetti u kondizzjonijiet nondiskriminatorji fil-kuntratt

1. It-trasportaturi għandhom jipprovdu biljett lill-passiġġier, sakemm skont il-liġi nazzjonali dokumenti oħra ma jagħtux intitolament għat-trasport. Biljett jista' jinhareġ f'format elettroniku.

2. Minghajr preġudizzju għat-tariffi soċjali, il-kondizzjonijiet tal-kuntratt u t-tariffi applikati minn trasportaturi jew bejjiegha tal-biljetti għandhom jiġu offruti lill-pubbliku ġenerali minghajr ebda diskriminazzjoni diretta jew indiretta bbażata fuq in-nazzjonalità tal-konsumatur finali jew fuq il-post tal-istabbiliment tat-trasportaturi jew tal-bejjiegha tal-biljetti fl-Unjoni.

Artikolu 5

Partijiet adempjenti oħra

1. Jekk it-tweġġ tal-obbligi taht dan ir-Regolament ikun ġie fdat lil trasportatur adempjenti, bejjiegh tal-biljetti jew kwalunkwe persuna oħra, it-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku u l-operatur tat-terminali, li fada tali obbligi, għandhom minkejja dan ikunu responsabbli għall-atti u l-ommissjonijiet ta' dik il-parti adempjenti, li taġixxi fl-ambitu tal-impjeg ta' dik il-parti.

2. Addizzjonalment għall-paragrafu 1, il-parti li tkun ġiet fdata bit-tweġġ ta' obbligi mit-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar, l-operatur turistiku jew l-operatur tat-terminali għandha tkun sugġetta għad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, inkluża d-dispożizzjonijiet dwar ir-responsabbiltajiet u d-difiżi, fir-rigward tal-obbligi fdat.

Artikolu 6

Esklużjoni tar-rinunzja

L-obbligi taht dan ir-Regolament m'għandhomx ikunu limitati jew rinunzjati, b'mod partikolari b'deroga jew klawnsola restrittiva fil-kuntratt ta' trasport.

KAPITOLU II

DRITTIJET TAL-PERSUNI B'DIŻABBILTÀ U TAL-PERSUNI B'MOBBILTÀ MNAQQSA

Artikolu 7

Id-dritt għat-trasport

1. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi m'għandhomx jirrifjutaw li jaċċettaw riżervazzjoni, johorġu jew jipprovdu b'mod ieħor biljett jew jimbarkaw persuni minhabba diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa.

2. Għandhom jiġu offruti riżervazzjonijiet u biljetti lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa minghajr spejjeż żejda.

Artikolu 8

Eċċezzjonijiet u kondizzjonijiet speċjali

1. Minkejja l-Artikolu 7(1), it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jistgħu jirrifjutaw li jaċċettaw riżervazzjoni jew johorġu jew jipprovdu b'mod ieħor biljett jew li jimbarkaw persuna, minhabba diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa:

(a) sabiex jiġu sodisfatti r-rekwiżiti applikabbli tas-saħha u s-sigurtà stabbiliti mil-liġi internazzjonali, tal-Unjoni jew nazzjonali jew sabiex jiġu sodisfatti r-rekwiżiti tas-saħha u s-sigurtà stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti;

(b) fejn id-disinn tal-vapur tal-passiġġieri jew l-infrastruttura u t-tagħmir tal-port, inklużi t-terminali tal-port, jagħmluha impossibbli biex jitwettaq l-imbark, l-izbark jew il-ġarr tal-persuna b'diżabbiltà jew tal-persuna b'mobbiltà mnaqqsa b'mod sikur jew operattivament fattibbli.

2. Fil-każ ta' rifjut ta' aċċettazzjoni ta' riżervazzjoni jew li jinhareġ jew jiġi pprovdut b'mod ieħor biljett minhabba raġunijiet imsemmijin fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu sforzi raġonevoli biex jipproponu lill-persuna kkonċernata trasport alternattiv aċċettabbli fuq servizz tal-passiġġieri jew kruċiera mhaddmin mit-trasportatur.

3. Jekk persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa, li għandha riżervazzjoni jew għandha biljett u kkonformat mar-rekwiżiti fl-Artikolu 11(2), xorta waħda hija mcaħhda l-imbark minhabba d-diżabbiltà jew mobbiltà mnaqqsa tagħha, dik il-persuna u kwalunkwe persuna li takkumpanjaha skont il-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu għandha tiġi offruta l-għażla bejn id-dritt għal rimborż u l-bdil fir-rotta kif previst fl-Anness I. Id-dritt għall-għażla ta' vjaġġ ta' ritorn jew għal bdil fir-rotta għandu jkun bil-kondizzjoni li jiġu sodisfatti r-rekwiżiti kollha tas-saħha u s-sigurtà.

4. Taht l-istess kondizzjonijiet stipulati fil-paragrafu 1, it-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jistgħu jesigū li persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun akkumpanjata minn persuna oħra li hija kapaci tagħti l-ghajnuna mehtieġa mill-persuna b'diżabbiltà jew mill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa. Fir-rigward tas-servizzi tal-passiġġieri, tali persuna akkumpanjatriċi għandha tingarr minghajr hlas.

5. Meta t-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi jirrikorru għall-paragrafi 1 sa 4, huma għandhom jinformat immedjatament lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa bir-raġunijiet speċifiċi għalhekk. Dawn ir-raġunijiet għandhom jiġu nnotifikati lill-persuna b'diżabbiltà jew lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa, mhux aktar tard minn hamest ijiem ta' hidma wara li dik il-persuna tkun ġiet informata. F'każ ta' rifjut taht il-paragrafu 1(a), għandha ssir referenza għar-rekwiżiti applikabbli fir-rigward tas-saħha u s-sigurtà.

Artikolu 9

Aċċessibbiltà u informazzjoni

1. B'koperazzjoni ma' organizzazzjonijiet rappreżentanti ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqsa, it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fejn mehtieġ permezz tal-organizzazzjonijiet tagħhom, jistabbilixxu, jew ikollhom fis-seħh, kondizzjonijiet għall-aċċess nondiskriminatorji għat-trasport ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

2. Il-kondizzjonijiet għall-aċċess previsti fil-paragrafu 1 għandhom jitqieghdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi u mill-operaturi tat-terminali fizikament jew fuq l-Internet bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni generalment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha.

3. L-operaturi turistiċi għandhom jagħmlu disponibbli l-kondizzjonijiet għall-aċċess previsti fil-paragrafu 1 li japplikaw għall-vjaġġi inklużi fil-vjaġġi kollha kompriż, fil-vaganzi kollha kompriż u t-tours kollha kompriż li huma jorganizzaw, ibighu jew joffru għall-bejgħ.

4. It-trasportaturi, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiżguraw li l-informazzjoni kollha rilevanti, inklużi r-rizervazzjoni u l-informazzjoni online, dwar il-kondizzjonijiet tal-garr, l-informazzjoni dwar il-vjaġġ u l-kondizzjonijiet għall-aċċess hija disponibbli f'formati adatti u aċċessibbli għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa.

Artikolu 10

Dritt għall-ghajnuna fil-portijiet u abbord il-vapuri

Suġġett għall-kondizzjonijiet għall-aċċess previsti fl-Artikolu 9(1), it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jagħtu għajnuna minghajr hlaq lil persuni b'diżabbiltà jew lil persuni b'mobbiltà mnaqqa, kif speċifikat fl-Annessi II u III, fil-portijiet, inklużi matul l-imbark u l-iżbark, u abbord il-vapuri.

Artikolu 11

Kondizzjonijiet li tahtom tinghata l-ghajnuna

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jagħtu għajnuna lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqa kif stabbilit fl-Artikolu 10 taht il-kondizzjonijiet li ġejjn:

- (a) li t-trasportatur jew l-operatur tat-terminali jiġi nnotifikat bil-htieġa tal-persuna għal tali għajnuna l-aktar tard jumejn tax-xogħol qabel ma tkun mehtieġa l-ghajnuna, u;
- (b) li l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqa tippreżenta lilha nnifisha fil-port jew fil-punt speċifikat kif imsemmi fl-Artikolu 12(3):
 - (i) f'hin stipulat bil-miktub mit-trasportatur li m'għandux ikun aktar minn 60 minuta qabel il-hin tal-imbark ippubblikat, jew
 - (ii) jekk mhuwa stipulat l-ebda hin tal-imbark, mhux aktar tard minn 60 minuta qabel il-hin tat-tluq ippubblikat.

2. Addizzjonalment għall-paragrafu 1, persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom jinnotifikaw lit-trasportatur, fil-mument tar-rizervazzjoni jew tax-xiri minn qabel tal-biljett, bil-htieġijiet speċifiċi tagħhom tal-akkomodazzjoni jew tal-postijiet fejn joqogħdu bil-qiegħda jew tal-htieġa tagħhom li jgħibu tagħmir mediku, sakemm il-htieġa tkun magħrufa dak iż-żmien.

3. Notifika li ssir skont il-paragrafi 1(a) u 2 tista' dejjem tiġi ppreżentata lill-aġent tal-ivvjaġġar jew lill-operatur turistiku li minghandu jkun inxtara l-biljett. Fejn il-biljett jippermetti aktar minn vjaġġ wiehed, notifika wahda għandha tkun biżżejjed, sakemm tinghata l-informazzjoni adegwata dwar il-hin tal-vjaġġi sussegwenti.

4. Jekk ma ssir l-ebda notifika skont il-paragrafi 1(a) u 2, it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jagħmlu l-isforzi kollha raġonevoli biex jiżguraw li l-ghajnuna tinghata b'tali mod li l-persuna b'diżabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqa tkun tista' timbarka fuq il-vapur, tiżbarka minnu u tivvjaġġa fuqu.

5. Meta persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa tkun akkumpanjata minn kelb ta' ghajnuna rikonoxxut, dak il-kelb għandu jiġi akkomodat flimkien ma' dik il-persuna, sakemm it-trasportatur, l-aġent tal-ivvjaġġar jew l-operatur turistiku jkun innotifikat skont ir-regoli nazzjonali applikabbli dwar il-garr tal-klieb ta' ghajnuna rikonoxxuti abbord il-vapuri tal-passiġġieri, fejn dawn ir-regoli jeżistu.

Artikolu 12

Riċeviment tan-notifiki u speċifikazzjoni ta' postijiet fejn wiehed jiltaqa'

1. It-trasportaturi, l-operaturi tat-terminali, l-aġenti tal-ivvjaġġar u l-operaturi turistiċi għandhom jiehdu l-miżuri kollha mehtieġa sabiex jiġi ffaċilitat ir-riċeviment tan-notifiki li jsiru skont l-Artikolu 11(1)(a) u 11(2). Dak l-obbligu għandu japplika fil-punti tal-bejgħ kollha tagħhom, inkluż il-bejgħ bit-telefon u minn fuq l-Internet.

2. Jekk l-aġenti tal-ivvjaġġar jew l-operaturi turistiċi jirċievu n-notifika msemmija fil-paragrafu 1 huma għandhom, fil-hin normali tagħhom tal-uffiċċju, jibagħtu l-informazzjoni lit-trasportatur jew lill-operatur tat-terminali minghajr dewmien.

3. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jispeċifikaw post ġewwa jewu barra t-terminali tal-portijiet fejn persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa jistgħu jhabbru l-wasla tagħhom u jitolbu għajnuna. Dan il-post għandu jkun immarkat b'mod ċar b'tabella u għandu joffri, f'formati aċċessibbli, informazzjoni bażika dwar it-terminal tal-port u l-ghajnuna pprovduta.

Artikolu 13

Standards ta' kwalità għall-ghajnuna

1. L-operaturi tat-terminali u t-trasportaturi li joperaw it-terminali tal-portijiet jew is-servizzi tal-passiġġieri b'total ta' aktar minn 100 000 moviment tal-passiġġieri kummerċjali matul is-sena kalendarja preċedenti għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jistipulaw standards ta' kwalità għall-ghajnuna speċifikata fl-Annessi II u III u għandhom, fejn hu xieraq permezz tal-organizzazzjonijiet tagħhom, jiddeterminaw rekwiżiti għar-riżorsi biex jilhqqu dawk l-istandards, b'kooperazzjoni mal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa.

2. L-istandards ta' kwalità previsti fil-paragrafu 1 għandhom jitqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku mit-trasportaturi u mill-operaturi tat-terminali fiżikament jew fuq l-Internet f'formati aċċessibbli u bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni ġeneralment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha.

Artikolu 14

Taħriġ u istruzzjonijiet

Minghajr preġudizzju għall-Konvenzjoni u l-Kodiċi Internazzjonali dwar l-Istandards tat-Taħriġ, taċ-Ċertifikazzjoni u s-Servizz ta' Għassa għall-Baħhara u għar-regolamenti adottati skont il-Konvenzjoni Riveduta għan-Navigazzjoni fir-Rhine u l-Konvenzjoni rigward ir-Reġim ta' Navigazzjoni fid-Danubju, it-trasportaturi u, fejn adatt, l-operaturi tat-terminali għandhom jistabbilixxu proċeduri ta' taħriġ relatati mad-diżabbiltajiet, inklużi istruzzjonijiet, u jiżguraw li:

- (a) il-persunal tagħhom, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe parti adempjenti ohra, li jipprovi għajjuna diretta lill-persuni b'diżabbiltà u lill-persuni b'mobbiltà mnaqqa, ikun imharreġ jew jingħata istruzzjonijiet kif deskritt fl-Anness IV, Partijiet A u B, u
- (b) il-persunal tagħhom li jkun b'xi mod iehor responsabbli għar-riżervazzjoni u l-bejgħ ta' biljetti jew imbark jew żbark, inkluż dak impjegat minn kwalunkwe parti adempjenti ohra, ikun imharreġ jew jingħata istruzzjonijiet kif deskritt fl-Anness IV, Parti A.

Artikolu 15

Kumpens relatat mat-tagħmir tal-mobbiltà jew tagħmir iehor speċifiku

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom ikunu responsabbli għat-telf imġarrab minhabba telf ta' jew hsara fit-tagħmir tal-mobbiltà jew tagħmir iehor speċifiku, użat minn persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa, jekk l-incident li kkaġuna t-telf kien minhabba n-nuqqas jew in-negligenza tat-trasportatur jew tal-operatur tat-terminali. In-nuqqas jew in-negligenza tat-trasportatur għandhom ikunu preżunti għal telf ikkaġunat minn incident tat-tbajh.
2. Il-kumpens imsemmi fil-paragrafu 1 għandu jikkorrispondi għall-valur ta' sostituzzjoni tat-tagħmir ikkonċernat jew, fejn applikabbli, għall-ispejjeż relatati mat-tiswijiet.
3. Il-paragrafi 1 u 2 m'għandhomx japplikaw jekk ikun japplika l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 392/2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2009 dwar ir-responsabbiltà ta' trasportaturi ta' passiġġieri bil-baħar fil-każ ta' aċċidenti⁽¹⁾.
4. Barra minn hekk, għandu jsir kull sforz sabiex it-tagħmir jiġi ssostitwit temporanjament fi żmien qasir.

KAPITOLU III

OBLIGI TAT-TRASPORTATORI U TAL-OPERATORI TAT-TERMINALI FIL-KAŻ TA' VJAĠĠ INTERROTT

Artikolu 16

Informazzjoni fil-każ ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fil-każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien fit-tluq ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera, il-passiġġieri li jtilqu minn terminali tal-port għandhom jiġu informati mit-trasportatur jew, fejn mehtieg, mill-operatur tat-terminali, bis-sitwazzjoni malajr

kemm jista' jkun u fi kwalunkwe każ mhux aktar tard minn 30 minuta wara l-hin tat-tluq skedat, u tal-hin tat-tluq smat u tal-hin tal-wasla smat, hekk kif din l-informazzjoni tkun disponibbli.

2. Jekk il-passiġġieri jtilfu servizz ta' trasport konness minhabba kanċellazzjoni jew dewmien, it-trasportatur u, fejn mehtieg, l-operatur tat-terminali, għandu jagħmel sforzi raġonevoli biex jinforma lill-passiġġieri kkonċernati dwar konnessjonijiet alternattivi.

3. It-trasportatur jew, fejn mehtieg, l-operatur tat-terminali, għandu jiżgura li persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa jirċievu l-informazzjoni mehtiega skont il-paragrafi 1 u 2 f'formati aċċessibbli.

Artikolu 17

Għajjuna fil-każ ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fejn trasportatur raġonevolment jistenna li t-tluq ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera jiġi kkanċellat jew ittardjat għal aktar minn 120 minuta lil hinn mill-hin skedat tat-tluq tiegħu, il-passiġġieri li jtilqu minn terminals tal-port għandhom jiġu offruti, minghajr hlas, ikliet hfief, ikliet jew xorb b'mod raġonevoli skont it-tul ta' hin tal-istennija, sakemm ikunu disponibbli, jew ikunu jistgħu jiġu fornuti b'mod raġonevoli.
2. Fil-każ ta' kanċellazzjoni jew dewmien fit-tluq fejn isir mehtieg li l-passiġġier joqgħod lejli wiehed jew aktar jew joqgħod għal iżjed żmien milli kien intenzjonat, fejn u meta fizikament possibbli, it-trasportatur għandu joffri lill-passiġġieri li jkun qad jtilqu mit-terminali tal-port, akkommodazzjoni adegwata minghajr hlas abbord, jew fuq l-art, u trasport bejn it-terminal tal-port u l-post tal-akkomodazzjoni b'zieda mal-ikliet hfief, l-ikliet jew ix-xorb previsti fil-paragrafu 1. Għal kull passiġġier, it-trasportatur jista' jillimita l-ispiża totali tal-akkomodazzjoni fuq l-art għal EUR 120, minghajr ma jinkludi t-trasport lejn u mit-terminal tal-port u l-post tal-akkomodazzjoni.
3. Fl-applikazzjoni tal-paragrafi 1 u 2, it-trasportatur għandu jagħti attenzjoni partikolari għall-htigijiet tal-persuni b'diżabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqa u ta' kwalunkwe persuni li jkun qad jakkumpanjawhom.

Artikolu 18

Bdil tar-rotta u rimborż fil-każ ta' tluq ikkanċellat jew tluq tard

1. Fejn trasportatur ikun qiegħed raġonevolment jipprevedi li xi servizz tal-passiġġieri ser jiġi kkanċellat jew ittardjat fit-tluq minn terminal ta' port għal aktar minn 120 minuta, il-passiġġier għandu immedjatament jiġi offrut l-għażla bejn:
 - (a) il-bdil tar-rotta lejn id-destinazzjoni finali, taht kondizzjonijiet komparabbli, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità;
 - (b) ir-rimborż tal-prezz tal-biljett u, fejn rilevanti, servizz ta' ritorn minghajr hlas lejn l-ewwel punt tat-tluq, kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, mal-ewwel opportunità.

⁽¹⁾ ĠU L 131, 28.5.2009, p. 24.

2. Meta servizz tal-passiġġieri jiġi kkanċellat jew jittardja fit-tluq minn port għal aktar minn 120 minuta, il-passiġġieri għandu jkollhom id-dritt għal tali bdil tar-rotta jew rimborż tal-prezz tal-biljett mit-trasportatur.

3. Il-hlas tar-rimborż previst fil-paragrafi 1(b) u 2 għandu jsir fi żmien sebat ijiem, imhallas f'kontanti, permezz ta' trasferiment bankarju elettroniku, ordnijiet bankarji jew ċekkijiet bankarji tal-hlas kollu tal-biljett għall-prezz li bih inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma sarux, u għall-parti jew il-partijiet li diġà saru jekk il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier.

Artikolu 19

Kumpens tal-prezz tal-biljett fil-każ ta' dewmien fil-wasla

1. Minghajr ma jitlef id-dritt għat-trasport, il-passiġġieri jistgħu jitolbu kumpens minghand it-trasportatur jekk ikunu qed jiffaċċjaw dewmien fil-wasla fid-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport. Il-livelli minimi ta' kumpens għandhom ikunu 25% tal-prezz tal-biljett f'każ ta' dewmien ta' għall-inqas:

- (a) siegħa fil-każ ta' vjaġġ skedat sa erba' sigħat;
- (b) sagħtejn fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn erba' sigħat, iżda li ma jeċċedix tmien sigħat;
- (c) tliet sigħat fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn tmien sigħat, iżda li ma jeċċedix l-24 siegħa; jew
- (d) sitt sigħat fil-każ ta' vjaġġ skedat ta' aktar minn 24 siegħa.

Jekk id-dewmien jeċċedi d-doppju tal-hin stabbilit fil-punti (a) sa (d), il-kumpens għandu jkun 50 % tal-prezz tal-biljett.

2. Il-passiġġieri li jkollhom pass tal-ivvjaġġar jew biljett staġunali u li jiffaċċjaw dewmien rikorrenti fil-wasla matul il-perijodu ta' validità tagħhom jistgħu jitolbu kumpens adegwat skont l-arranġamenti ta' kumpens tat-trasportatur. Dawn l-arranġamenti għandhom jistabbilixxu l-kriterji għad-determinazzjoni tad-dewmien fil-wasla u għall-kalkolu tal-kumpens.

3. Il-kumpens għandu jkun ikkalkulat f'relazzjoni mal-prezz li l-passiġġier ikun fil-fatt hallas għas-servizz ittardjat tal-passiġġieri.

4. Fejn it-trasport huwa għal vjaġġ bir-ritorn, il-kumpens għal dewmien fil-wasla, kemm fil-vjaġġ tat-tluq kif ukoll tar-ritorn, għandu jkun ikkalkulat f'relazzjoni ma' nofs il-prezz imhallas għat-trasport minn dak is-servizz tal-passiġġieri.

5. Il-kumpens għandu jithallas fi żmien xahar wara li tkun tressset it-talba għall-kumpens. Il-kumpens jista' jithallas b'vawċers u/jew servizzi oħra, jekk it-termini jkun f'flessibbli, b'mod

partikolari fir-rigward tal-perijodu tal-validità u d-destinazzjoni. Il-kumpens għandu jithallas fi flus fuq talba tal-passiġġier.

6. Il-kumpens tal-prezz tal-biljett m'għandux jitnaqqas permezz ta' spejjeż ta' transazzjonijiet finanzjarji bħal miżati, spejjeż tat-telefon jew bolol. It-trasportaturi jistgħu jintroduċu livell minimu li tahtu ma jsirux hlasijiet ta' kumpens. Dan il-livell ma jistax ikun aktar minn EUR 10.

Artikolu 20

Eżenzjonijiet

1. Hlief għall-passiġġieri li jkollhom pass tal-ivvjaġġar jew biljett staġunali, l-Artikoli 17, 18 u 19 m'għandhomx japplikaw għal passiġġieri b'biljetti miftuhin, sakemm il-hin tat-tluq ma jkunx speċifikat.

2. L-Artikoli 17 u 19 m'għandhomx japplikaw jekk il-passiġġier ikun informat bil-kanċellazzjoni jew bid-dewmien qabel ix-xiri tal-biljett jew jekk il-kanċellazzjoni jew id-dewmien ikun minhabba t-tort tal-passiġġier.

3. L-Artikolu 17(2) m'għandux japplika meta l-kanċellazzjoni jew id-dewmien jiġu kkawżati minn kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sigura tal-vapur.

4. L-Artikolu 19 m'għandux japplika fejn il-kanċellazzjoni jew id-dewmien jiġu kkawżati minn kondizzjonijiet tat-temp li jipperikolaw l-operazzjoni sigura tal-vapur jew minn ċirkostanzi eċċezzjonali li jfixxlu t-twettiq tas-servizz tal-passiġġieri, li ma setgħux jiġu evitati anki li kieku ttiehdu l-miżuri kollha raġonevoli.

Artikolu 21

Talbiet ulterjuri

Xejn f'dan ir-Regolament m'għandu jwaqqaf lill-passiġġieri milli jfittxu għall-hsara skont il-liġi nazzjonali fir-rigward ta' telf li jirriżulta mill-kanċellazzjoni jew id-dewmien tas-servizzi tat-trasport fil-qrati nazzjonali, inkluż skont id-Direttiva 90/314/KEE.

KAPITOLU IV

REGOLI ĠENERALI DWAR INFORMAZZJONI U ILMENTI

Artikolu 22

Dritt għal informazzjoni dwar l-ivvjaġġar

It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetanza rispettivi tagħhom, jipprovdu lill-passiġġieri b'informazzjoni adegwata matul il-vjaġġ tagħhom f'formati aċċessibbli u bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni generalment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha. Għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa.

Artikolu 23

Informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri

1. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom, fl-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom, jiżguraw li l-informazzjoni dwar id-drittijiet tal-passiġġieri skont dan ir-Regolament tkun pubblikament disponibbli abbord il-vapuri u fit-terminali tal-portijiet. L-informazzjoni għandha tingħata f-formati aċċessibbli u bl-istess lingwi bħal dawk li bihom l-informazzjoni ġeneralment tkun għad-dispożizzjoni tal-passiġġieri kollha. Meta tingħata din l-informazzjoni, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqsa.

2. Sabiex ikunu konformi mar-rekwiżit ta' informazzjoni msemmi fil-paragrafu 1, it-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali jistgħu jużaw riassunt tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament imhejji mill-Kummissjoni bil-lingwi uffiċjali kollha tal-Unjoni Ewropea u magħmul disponibbli għalihom.

3. It-trasportaturi u l-operaturi tat-terminali għandhom jinformaw lill-passiġġieri b'mod adatt abbord il-vapuri u fit-terminali tal-portijiet, bid-dettalji ta' kuntatt tal-korp ta' infurzar mahtur mill-Istat Membru skont l-Artikolu 25(1).

Artikolu 24

Ilmenti

1. It-trasportaturi għandhom jistabbilixxu jew ikollhom fis-sehh mekkaniżmu għat-trattament tal-ilmenti għad-drittijiet u l-obbligi koperti minn dan ir-Regolament.

2. Jekk passiġġier kopert minn dan ir-Regolament ikun irid iressaq ilment lit-trasportatur, għandu jagħmel dan fi żmien xahrejn mid-data li fiha twettaq is-servizz jew meta servizz kellu jitwettaq. Fi żmien xahar minn meta jirċievi l-ilment, it-trasportatur għandu jinnotifika lill-passiġġier li l-ilment tiegħu ġie sostanzjat, miċhud jew għadu qed jiġi kkunsidrat. Iż-żmien li jittiehed biex tingħata t-tweġiba finali m'għandux ikun itwal minn tliet xhur minn meta jiġi riċevut ilment.

KAPITOLU V

INFURZAR U L-KORPI NAZZJONALI TAL-INFURZAR

Artikolu 25

Korpi nazzjonali tal-infurzar

1. Kull Stat Membru għandu jahtar korp jew korpi godda jew eżistenti responsabbli għall-infurzar ta' dan ir-Regolament fir-rigward tas-servizzi tal-passiġġieri u l-kruċieri minn portijiet li jinsabu fit-territorju tiegħu u servizzi tal-passiġġieri minn pajjiż terz għal tali portijiet. Kull korp għandu jiehu l-miżuri mehtieġa biex jiżgura l-konformità ma' dan ir-Regolament.

Kull korp għandu, fl-organizzazzjoni, fid-deċiżjonijiet ta' finanzjament, fl-istruttura legali u fit-tehid tad-deċiżjonijiet tiegħu,

ikun indipendenti mit-trasportaturi, mill-operaturi turistiċi u mill-operaturi tat-terminali.

2. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bil-korp jew il-korpi mahtura skont dan l-Artikolu.

3. Kwalunkwe passiġġier jista' jressaq ilment, skont il-liġi nazzjonali, lill-korp adatt mahtur skont il-paragrafu 1, jew lil kwalunkwe korp adatt iehor mahtur minn Stat Membru, dwar ksur allegat ta' dan ir-Regolament.

Stat Membru jista' jiddeċiedi:

- li l-passiġġier bħala l-ewwel pass għandu jippreżenta l-ilment kopert minn dan ir-Regolament għat-trasportatur; u/jew
- li l-korp nazzjonali ta' infurzar jew kwalunkwe korp adatt iehor mahtur mill-Istat Membru għandu jaġixxi bħala korp tal-appell għall-ilmenti li mhumiex riżolti taht l-Artikolu 24.

4. L-Istati Membri li jkunu għażli li jeżentaw ċerti servizzi skont l-Artikolu 2(4) għandhom jiżguraw li jkun hemm mekkaniżmu komparabbli tal-infurzar tad-drittijiet tal-passiġġieri.

Artikolu 26

Rapport dwar l-infurzar

Fl-1 ta' Ġunju ... (*) u kull sentejn minn tali data, il-korpi tal-infurzar mahturin skont l-Artikolu 25 għandhom jippubblikaw rapport dwar l-attivitajiet tagħhom fis-sentejn kalendarji preċedenti, li jkun fih, partikolarment, deskrizzjoni tal-azzjonijiet mehudin sabiex jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, dettalji ta' sanzjonijiet applikati u statistika dwar il-menti u s-sanzjonijiet applikati.

Artikolu 27

Koperazzjoni bejn korpi tal-infurzar

Il-korpi nazzjonali tal-infurzar kif imsemmijin fl-Artikolu 25(1) għandhom, fejn xieraq, jiskambjaw l-informazzjoni dwar hidmiethom u l-prinċipji u l-prattika tat-tehid ta' deċiżjonijiet tagħhom. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'dan il-kompitu.

Artikolu 28

Penali

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jiehu l-miżuri kollha mehtieġa biex jiżguraw li huma jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u diżwassivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawk ir-regoli u miżuri sa ... (**) u għandhom jinnotifikawha minghajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffettwahom.

(*) Dahhal id-data sentejn wara d-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament

(**) Dahhal id-data ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

KAPITOLU VI

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 29

Rapport

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill sa ... (*), dwar l-operat u l-effetti ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jkun akkompanjat, fejn mehtieg bi proposti legiislattivi li jimplimentaw b'aktar dettall id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament, jew li jemendawh.

Artikolu 30

Emendament tar-Regolament (KE) Nru 2006/2004

Fl-Anness għar-Regolament (KE) Nru 2006/2004, jiżdied il-punt li ġej:

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi ...

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

...

Għall-Kunsill

Il-President

...

“19. Ir-Regolament (UE) Nru .../2009 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq passaġġi fuq l-ilma interni (*).

(*) ĠU ...”

Artikolu 31

Dhul fis-sehh

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-sehh fl-għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Għandu japplika minn ... (**).

(*) Dahhal id-data tliet snin wara d-data ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

(**) Dahhal id-data 36 xahar wara d-data tal-pubblikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

ANNEX I

Dritt ghar-rimborż jew bdil fir-rotta għal persuni b'diżabbiltà u għal persuni b'mobbiltà mnaqqa kif imsemmi fl-Artikolu 8

1. Meta ssir referenza għal dan l-Anness, il-persuni b'diżabbiltà u l-persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom jiġu offruti l-għażla bejn:
 - (a) — rimborż fi żmien sebat ijiem, imhallas f'kontanti, permezz ta' trasferiment bankarju elettroniku, ordnijiet bankarji jew ċekkijiet bankarji tal-hlas kollu tal-biljett għall-prezz li bih inxtara, għall-parti jew il-partijiet tal-vjaġġ li ma sarux, u għall-parti jew il-partijiet li diġà saru jekk il-vjaġġ ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier, flimkien ma', fejn rilevanti,
 - servizz ta' ritorn lejn l-ewwel punt tat-tluq, mal-ewwel opportunità; jew
 - (b) bdil tar-rotta lejn id-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, taht kondizzjonijiet komparabbli, mal-ewwel opportunità; jew
 - (c) bdil fir-rotta lejn id-destinazzjoni finali kif stabbilit fil-kuntratt ta' trasport, taht kondizzjonijiet tat-trasport komparabbli, f'data aktar tard skont il-konvenjenza tal-passiġġier, suġġett għad-disponibbiltà tal-biljetti.
2. Il-paragrafu 1(a) għandu japplika wkoll għal passiġġieri li l-vjaġġi tagħhom jiffurmaw parti minn pakkett, hlief għad-dritt ghar-rimborż fejn dan id-dritt jirriżulta skont id-Direttiva 90/314/KEE.
3. Meta, fil-każ fejn belt jew reġjun huwa moqdi minn diversi portijiet, trasportatur joffri lil passiġġier vjaġġ għal port alternattiv għal dak li għalih saret ir-riżervazzjoni, it-trasportatur għandu jsostni l-ispiża tat-trasferiment tal-passiġġier minn dak il-port alternattiv jew għal dak li għalih saret ir-riżervazzjoni, jew għal destinazzjoni oħra fil-qrib miftehma mal-passiġġier.

ANNEX II

Għajnuna fil-portijiet, inklużi l-imbark u l-iżbark, kif imsemmi fl-Artikoli 10 u 13

(1) L-għajnuna u l-arranġamenti mehtieġa biex jippermettu lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa sabiex:

- jikkomunikaw il-wasla tagħhom f'terminal ta' port u t-talba tagħhom għall-għajnuna,
- jiċċaqalqu minn punt tad-dhul għal bank taċ-check-in, jekk ikun hemm, jew għall-vapur,
- jgħaddu mill-kontroll u jirreġistraw il-bagalji, jekk mehtieġ,
- jipproċedu mill-bank taċ-check-in, jekk ikun hemm għall-vapur, permezz tal-punti tal-emigrazzjoni u tas-sigurtà,
- jimbarkaw fuq il-vapur, permezz ta' liftijiet, siġġijiet tar-roti jew għajnuna oħra mehtieġa, skont il-każ,
- jipproċedu mill-bieb tal-vapur sal-bankijiet/iż-żona tagħhom,
- iqieghdu u jieħdu lura l-bagalji fuq il-vapur,
- jipproċedu mill-bankijiet tagħhom sal-bieb tal-vapur,
- jiżbarkaw minn fuq il-vapur, permezz ta' lifts, siġġijiet tar-roti jew għajnuna oħra mehtieġa, skont il-każ,
- jieħdu lura l-bagalji, jekk mehtieġ, u jipproċedu mill-punti tal-immigrazzjoni u tad-dwana,
- jipproċedu mis-sala tal-bagalji jew mill-punt tal-iżbark għall-punt indikat tal-hruġ,
- jekk ikun mehtieġ, imorru sal-faċilitajiet sanitarji (jekk ikun hemm).

(2) Meta persuna b'diżabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun meħġuna minn persuna li takkumpanjaha, din il-persuna għandha, jekk mitluba, tithalla tipprovdi l-għajnuna mehtieġa fl-port u waqt l-imbark u l-iżbark.

(3) Il-garr tat-tagħmir tal-mobbiltà kollu mehtieġ, inkluż tagħmir bħal siġġijiet tar-roti elettrici.

(4) Il-bdil temporanju tat-tagħmir tal-mobbiltà li tkun ġratlu xi ħsara jew li jkun intilef, għalkemm dan mhux neċessarjament ikun identiku.

(5) Ground handling ta' klieb ta' għajnuna rikonoxxuti, meta jkun rilevanti.

(6) Il-komunikazzjoni f'formati aċċessibbli tal-informazzjoni mehtieġa għall-imbark u l-iżbark.

ANNEX III

Għajnuna abbord il-vapuri kif imsemmi fl-Artikoli 10 u 13

1. Il-garr ta' klieb tal-għajnuna rikonoxxuti abbord il-vapur, suġġett għar-regolamenti nazzjonali.
 2. Il-garr ta' taġġmir mediku u tat-taġġmir tal-mobbiltà meħtieġ għall-persuna b'dizabbiltà jew għall-persuna b'mobbiltà mnaqqa, inklużi sigġijiet tar-roti elettrici.
 3. Il-komunikazzjoni tal-informazzjoni essenzjali li tikkonċerna rotta f'formati aċċessibbli.
 4. L-isforzi kollha raġonevoli li jsiru biex isir arrangament ta' postijiet li jissodisfaw il-htigijiet ta' persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa fuq talba u suġġett għar-rekwiżiti tas-sigurtà u d-disponibbiltà.
 5. Jekk ikun meħtieġ, l-għajnuna sal-facilitajiet sanitarji (jekk ikun hemm).
 6. Meta persuna b'dizabbiltà jew persuna b'mobbiltà mnaqqa tkun meġġjuna minn persuna li takkumpanjaha, it-trasportatur għandu jagħmel l-isforzi kollha raġonevoli biex jagħti lil din il-persuna post jew kabina maġenb il-persuna b'dizabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqa.
-

ANNEX IV

Taħriġ relatat mad-diżabbiltà, inklużi istruzzjonijiet, kif imsemmi fl-Artikolu 14**A. Taħriġ relatat mal-gharfien tad-diżabbiltà, inklużi istruzzjonijiet**

It-taħriġ relatat mal-gharfien tad-diżabbiltà, inklużi l-istruzzjonijiet, jinkludu:

- l-gharfien u l-imġiba adatta fir-rigward tal-passiġġieri b'diżabbiltajiet fiżiċi, sensorjali (smiġħ u vista), diżabbiltajiet ma jidhrux jew intelletwali, inkluż kif tiddistingwi bejn l-abbiltajiet differenti ta' persuni li l-mobbiltà, l-orjentazzjoni jew il-komunikazzjoni tagħhom tista' tkun imnaqqsqa;
- xkiel iffaccjat minn persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsqa, inkluż xkiel ta' attitudni, ambjentali/fiżiku u organizzattiv;
- klieb tal-ghajjnuna rikonoxxuti, inklużi r-rwol u l-htigijiet tal-keġb tal-ghajjnuna;
- indirizzar tal-affarijiet li jiġru bla mistenni;
- il-hiliet interpersonali u l-metodi ta' komunikazzjoni ma' nies neqsin mis-smiġħ u ma' nies neqsin mid-dawl, ma' nies b'diffikultajiet fit-tahdit u ma' nies b'diżabbiltà intelletwali;
- gharfien ġenerali tal-linji gwida tal-IMO relatati mar-Rakkommandazzjoni għad-Disinn u l-Operat tal-vapuri tal-passiġġieri biex iwieġbu għall-htigijiet tal-anzjani u ta' persuni b'diżabbiltà.

B. Taħriġ relatat mal-ghajjnuna lil persuni b'diżabbiltà, inklużi istruzzjonijiet

It-taħriġ relatat mal-ghajjnuna lil persuni b'diżabbiltà, inklużi l-istruzzjonijiet, jinkludu:

- kif tgħin lil min juża siġġu tar-roti jpoġġu u jqum mis-siġġu tar-roti;
- hiliet biex tingħata għajjnuna lil persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsqa li jkunu qed jivvjaġġaw b'keġb tal-ghajjnuna rikonoxxut, inklużi r-rwol u l-htigijiet ta' daww il-keġb;
- tekniki biex jiġu eskortati passiġġieri neqsin mid-dawl u għat-trattament u l-ġarr ta' klieb tal-ghajjnuna rikonoxxuti;
- fehim tat-tipi ta' tagħmir li jista' jgħin lil persuni b'diżabbiltà u lil persuni b'mobbiltà mnaqqsqa u gharfien ta' kif apparat bħal dan jiġi manegġat b'attenzjoni;
- l-użu ta' tagħmir ta' għajjnuna għall-inżul u għat-tluġħ użat u gharfien tal-proċeduri adatti għall-ghajjnuna waqt it-tluġħ u l-inżul li jissalvagwardja s-sigurtà u d-dinjità ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsqa;
- fehim tal-htieġa tal-ghajjnuna affidabbli u professjonali. Gharfien ukoll tal-potenzjal ta' ċerti persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsqa li jesperjenzaw sensazzjonijiet ta' vulnerabbiltà matul il-vjaġġ minhabba d-dipendenza tagħhom fuq l-ghajjnuna pprovduta;
- gharfien tal-ewwel għajjnuna.

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJET TAL-KUNSILL

I. INTRODUZZJONI

Fl-4 ta' Diċembru 2008, il-Kummissjoni pprezentata proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet navigabbli interni u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 2006/2004 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-ligijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi ⁽¹⁾.

Fit-23 ta' April 2009, il-Parlament Ewropew ivvota l-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari ⁽²⁾.

Fid-9 ta' Ottubru 2009, il-Kunsill lahaq qbil politiku dwar l-abbozz ta' Regolament. Wara reviżjoni legali/lingwistika, il-Kunsill adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari fil-11 ta' Marzu 2010, f'konformità mal-proċedura leġislattiva ordinarja stabbilita fl-Artikolu 294 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

Fit-tweitiq tal-ħidma tiegħu, il-Kunsill ha kont tal-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew. Il-Kumitat tar-Regjuni ddecieda li ma jagħtix opinjoni.

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI FL-EWWEL QARI

(1) Ġenerali

Il-proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet tal-passiġġieri meta jivvjaġġaw bil-baħar jew fuq l-ilmijiet interni tiffirma parti mill-oġettiv ġenerali tal-UE għat-tishih tad-drittijiet tal-passiġġieri, b'mod partikolari d-drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa. Leġislazzjoni ta' natura simili diġà giet adottata għall-passiġġieri li jivvjaġġaw bl-ajru ⁽³⁾ jew bil-ferrovija ⁽⁴⁾. Il-proposta fiha, min-naħa waħda, dispożizzjonijiet dwar aċċess mhux diskriminatorju u assistenza għal persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa, u min-naħa l-oħra, dispożizzjonijiet dwar id-dritt għal assistenza, informazzjoni u possibbilment kumpens f'każ ta' dewmien jew kancellazzjoni għall-kategoriji kollha tal-passiġġieri.

Minkejja li l-Kunsill jaqbel mal-Kummissjoni dwar l-oġettiv tal-proposta, l-approċċ tal-Kunsill involva adattamenti magħġuri tal-proposta oriġinali. Għadd ta' dispożizzjonijiet proposti ma kinux aċċettabbli minhabba li kienu jimponu piżijiet amministrattivi u spejjeż kbar wisq għat-trasportaturi u l-amministrazzjonijiet nazzjonali, mingħajr tkattir ta' valur miżjud għall-passiġġieri li jegħleb dawn l-inkonvenjenzi. Ohrajn ġew riformulati bil-hsieb li jissimplifikaw u jiċċaraw ir-Regolament.

Bħala riżultat ta' dan l-approċċ, il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari timmodifika, fil-biċċa l-kbira, il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni billi tabbozzaha mill-ġdid u thassar diversi dispożizzjonijiet tat-test. Dan jimplika li l-emendi kollha introdotti fl-opinjoni tal-Parlament Ewropew fl-ewwel qari relatati ma' dawn id-dispożizzjonijiet imhassra ma ġewx aċċettati mill-Kunsill.

(2) Kwistjonijiet ta' politika ewlenin

(i) Kamp ta' applikazzjoni tal-applikazzjoni

Kamp ta' applikazzjoni ġeografiku

Il-Kummissjoni pproponiet li r-Regolament għandu japplika għas-servizzi tal-passiġġieri u tal-kruciera bejn portijiet fl-Istati Membri jew f'portijiet fl-Istati Membri.

⁽¹⁾ Dok. 11990/08.

⁽²⁾ A6-0209/2009.

⁽³⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitolgħu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li jhassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91, ĠU L 46, 17.2.2004, p. 1, u r-Regolament (KE) Nru 1107/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2006 dwar id-drittijiet ta' persuni b'diżabbiltà u ta' persuni b'mobbiltà mnaqqa meta jivvjaġġaw bl-ajru, ĠU L 204, 26.7.2006, p. 1.

⁽⁴⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1371/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2007 dwar id-Drittijiet u l-Obbligi tal-passiġġieri tal-ferroviji ĠU L 315, 3.12.2007, p. 14.

Il-Kunsill iqis li l-proposta tal-Kummissjoni tehtieg li tiġi kkjarifikata f'dan ir-rigward, sabiex tiġi evitata distorsjoni tal-kompetizzjoni bejn is-servizzi tal-passiġġieri fl-UE u barra mill-UE. Għalhekk, il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tirfina d-dispożizzjonijiet imsemmijin hawn fuq. Hija tiddistingwi bejn is-servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru, min-naha waħda, u s-servizzi tal-passiġġieri fejn il-port tal-imbark jinsab "il barra mit-territorju ta' Stat Membru, iżda l-port tal-iżbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru, min-naha l-oħra. Fil-każ tal-aħħar, ir-Regolament ser japplika biss jekk is-servizz ikun operat minn trasportatur tal-Unjoni. Madankollu, id-definizzjoni ta' trasportatur tal-Unjoni għandha tiġi interpretata b'mod wiesa' kemm jista' jkun sabiex tkopri l-biċċa l-kbira tas-servizzi tal-passiġġieri bejn portijiet tal-UE u portijiet mhux tal-UE. Fil-każ tal-kruciera, ir-Regolament ser japplika biss għal kruciera fejn il-port tal-imbark jinsab fit-territorju ta' Stat Membru.

Barra minn hekk, il-Kunsill introduċa definizzjoni ta' "territorju ta' Stat Membru".

Eżenzjonijiet mill-kamp ta' applikazzjoni

Il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni fil-prinċipju kienet tkopri s-servizzi tal-passiġġieri kollha, irrispettivament mill-ghadd ta' passiġġieri ttrasportati, id-distanza tas-servizz, il-fini tal-vjaġġ, eċċ. Il-Kummissjoni kienet ipprevediet biss possibbiltà għall-Istati Membri li jeżentaw is-servizzi koperti minn kuntratti tas-servizz pubbliku.

Il-Kunsill iqis li huwa importanti li dawn id-dispożizzjonijiet jiġu adatti għal dak li hu possibbli fil-prattika u mehtieg. Għalhekk, huwa jintraduċi ċertu għadd ta' eżenzjonijiet fejn id-dispożizzjonijiet tar-Regolament ma japplikawx. Il-Kunsill jaqbel li jeskludi mill-kamp ta' applikazzjoni l-passiġġieri li jivvjaġġaw b' vapuri ċċertifikati biex iġorru mhux aktar minn 36 passiġġier, b'vapuri b'ekwipaġġ ta' mhux aktar minn tliet persuni jew b'servizz għall-passiġġieri globali ta' inqas minn 500 metru f'direzzjoni waħda. Barra minn hekk, huma esklużi wkoll eskursjonijiet u ġiti turistiċi (apparti l-kruciera).

Barra minn hekk, l-Istati Membri jistgħu jeżentaw, għal perijodu ta' sentejn mid-data tal-applikazzjoni tar-Regolament, vapuri tat-tbajhir ta' inqas minn 300 tunnellata grossa li joperaw it-trasport domestiku. Jekk Stat Membru jagħmel li jagħmel dan, huwa għandu, madankollu, jiżgura b'mod adegwat id-drittijiet tal-passiġġieri skont il-liġi nazzjonali. L-Istati Membri jistgħu wkoll jeżentaw servizzi tal-passiġġieri koperti mill-obbligi tas-servizz pubbliku, kuntratti tas-servizz pubbliku jew servizzi integrati, dment li d-drittijiet tal-passiġġieri jkunu ggarantiti b'mod adegwat skont il-liġi nazzjonali.

Il-Parlament Ewropew fil-prinċipju segwa l-approċċ tal-Kummissjoni, iżda żied possibbiltà għall-Istati Membri biex jeżentaw servizzi urbani u suburbani (l-emenda 10). Il-Kunsill ma jhux kont ta' din l-emenda, iżda l-eżenzjonijiet mill-kamp ta' applikazzjoni proposti mill-Kunsill fil-prattika ser ifissru li hafna servizzi ta' dak it-tip ser jiġu esklużi.

(ii) *Drittijiet tal-persuni b'dizabbiltà u tal-persuni b'mobbiltà mnaqqsa*

Il-Kunsill jappoġġa bil-qalb kollha l-oġġettiv tal-Kummissjoni li jiġi żgurat li persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqsa jkollhom aċċess mhux diskriminatorju għat-trasport marittimu u fuq l-ilmiġiet interni. Għalhekk, il-Kunsill isegwi mill-qrib il-proposta tal-Kummissjoni, għajr għal ċerti simplifikazzjonijiet u kjarifiki.

Fir-rigward tal-eċċezzjonijiet għad-dritt tat-trasport, il-Kummissjoni kienet ipproponiet li persuna b'dizabbiltà setgħet tiġi mcaħħda trasport b'relazzjoni għar-rekwiżiti ta' sikurezza jew tal-istruttura tal-vapur tal-passiġġieri. Ma' dan, il-Kunsill żied rekwiżiti tas-saħħa, sabiex jittiehed kont ta' każijiet fejn l-istat mediku tal-passiġġier ikun tali li t-trasport bla periklu tiegħu jew tagħha ma jistax jiġi garantit.

F'dan ir-rigward, il-Parlament Ewropew kien ippropona t-thassir ta' kwalunkwe referenza għar-rekwiżiti ta' sikurezza (l-emendi 1, 26 u 29) u ż-żieda ta' referenza għat-trasport b'mod sikur, dinjituż u operattivament fattibbli (l-emenda 27). Fir-rigward ta' din l-aħħar emenda, il-Kunsill integraha fil-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari, għajr għall-kelma "dinjituż". Il-Kunsill iqis li hadd, għajr il-persuna b'dizabbiltà jew il-persuna b'mobbiltà mnaqqsa, ma tista' tiddeċiedi x'inhu mod ta' trasport dinjituż u li tali deċiżjoni m'għandhiex tittiehed mit-trasportatur.

Skont il-proposta inizjali, it-trasportatur jista' jesigi li persuna b'dizabbiltà jew persuna b'mobilità mnaqqsa tkun akkumpanjata minn persuna oħra li tkun kapaci tipprovdilha l-assistenza. Skont il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari, jekk it-trasportatur jagħmel tali talba fir-rigward tas-servizz tal-passiġġieri, il-persuna li takkumpanja għandha tingħarr mingħajr hlas.

Fir-rigward tal-assistenza lil persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobilità mnaqqsa, tali assistenza ser tiġi pprovduta bil-kondizzjoni li l-persuna kkonċernata tinnotifika lit-trasportatur jew l-operatur tat-terminal mhux anqas minn jumejn tax-xogħol bil-quddiem (il-Kummissjoni pproponiet 48 siegħa) u tkun preżenti fil-port jew f'punt magħżul tal-anqas 60 minuta qabel l-imbark jew il-hin tat-tluq. Barra minn hekk, jekk il-persuna jkollha bżonnijiet speċifiċi ta' akkomodazzjoni jew post fejn tpoġġi bilqiegħda jew biex iġġib tagħmir mediku, il-passiġġier għandu jinnotifika lit-trasportatur b'tali htigijiet fil-mument tar-riżervazzjoni, jekk tkun taf bil-htieġa dak il-hin. Dan ir-rekwiżit addizzjonali, introdott mill-Kunsill, ser jippermetti li t-trasportatur jissodisfa dawk il-htigijiet speċifiċi u jagħti l-aħjar servizz possibbli lill-persuna kkonċernata.

Diversi emendi tal-Parlament Ewropew jirrigwardaw l-informazzjoni f'formati aċċessibbli għal persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobilità mnaqqsa. Dawn ġew aċċettati mill-Kunsill. L-istess japplika għall-emendi tal-Parlament li jirrigwardaw bidla minn "animal tal-assistenza" għal "kelb tal-assistenza".

(iii) *Obbligi tat-trasportaturi u operatori tat-terminal f'każ ta' vjaġġ interrott*

Il-proposta tal-Kummissjoni pprevediet id-dritt għal informazzjoni, assistenza (inkluż l-ikel, ix-xorb u possibbilment akkomodazzjoni flukanda), tibdil tar-rotta u rimbors kif ukoll kumpens għall-prezz tal-biljett għall-passiġġieri kollha f'każ ta' dewmien u, f'ċerti każijiet, kancellazzjoni ta' servizz tal-passiġġieri jew kruċiera. Madankollu, il-kumpens għall-prezz tal-biljett ma jithallasx meta d-dewmien jew il-kancellazzjoni jkun kważi minn ċirkostanzi eċċezzjonali li jfixx lill-prestazzjoni tas-servizz tat-trasport.

Il-Kunsill jaqbel mal-prinċipju li t-trasportaturi u l-operaturi tat-terminal għandhom jieħdu hsieb il-passiġġieri tagħhom, u huwa estenda dan il-prinċipju biex jinkludi l-każijiet kollha ta' kancellazzjonijiet. Madankollu, f'ċerti każijiet mhux possibbli jew raġonevoli li tiġi pprovduta, pereżempju, informazzjoni dwar dewmien f'port mingħajr ekwipaġġ. Għalhekk, il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tintroduci l-kunċett ta' terminals tal-portijiet, jiġifieri terminals bl-ekwipaġġ f'port b'ċerti faċilitajiet u persunal (bħač-check-in, ticket counters jew lounges). Ċerti obbligi tat-trasportaturi u operatori tat-terminal japplikaw biss għall-passiġġieri li jitolqu minn tali terminals tal-portijiet. Dan huwa l-każ ta' informazzjoni u assistenza u, sa ċertu punt, ta' tibdil fir-rotta u rimbors.

Konsiderazzjoni oħra li tissottolinja l-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari hija dik tas-sikurezza marittima. Sabiex jiġi evitat li t-trasportaturi, għal raġunijiet ekonomiċi, isalpaw jew iġerru f'kondizzjonijiet tat-temp li jpoġġu fil-periklu l-operat siguri tal-bastiment, għet introdotta eżenzjoni mill-obbligu li tiġi pprovduta l-akkomodazzjoni jew kumpens għall-prezz tal-biljett f'tali każijiet. Barra minn hekk, il-kunċetti ta' kondizzjonijiet tat-temp hżiena u ċirkostanzi straordinari huma spjegati b'manjera mhux eżawrjenti f'zewġ premessi. Aktar eżenzjonijiet għad-dritt għal assistenza u kumpens ġew introdotti meta l-passiġġier jiġi informat bil-kancellazzjoni jew id-dewmien qabel ma jixtri l-biljett jew meta l-passiġġier jikkawża l-kancellazzjoni jew id-dewmien. Fl-aħħar nett, it-trasportatur ingħata l-possibbiltà li jillimita l-ispiża tal-akkomodazzjoni għal EUR 120 u li jintroduci livell minimu li tahtu ma jithallasx kumpens (biljetti li jqumu EUR 10 jew inqas).

Il-Parlament Ewropew kien issuggerixxa eżenzjonijiet f'każ ta' force majeure (l-emendi 23 u 60) jew jekk jithabbru kancellazzjoni jew dewmien minn qabel (l-emenda 59). L-ispiża ta' dawn l-emendi ġie aċċettat mill-Kunsill. Barra minn hekk, il-Parlament kien ippropona limitu għall-ispiża tal-akkomodazzjoni għad-doppju tal-prezz tal-biljett (l-emenda 53). Il-Kunsill iqis li dan huwa wisq sfavorevoli għall-passiġġieri u t-trasportaturi f'ċerti każijiet u jsib il-limitu ta' EUR 120 aktar raġonevoli kemm għall-passiġġieri kif ukoll għat-trasportaturi.

(iv) *Trattar ta' lmenti u korpi nazzjonali tal-infurzar*

Il-proposta tal-Kummissjoni kien fiha regoli dettaljati dwar kif it-trasportaturi għandhom jitrattaw l-ilmenti, b'mod partikolari l-konsegwenzi legali kbar meta ma tinghatax risposta għall-ilmenti, u dwar il-hatra u r-responsabbiltajiet ta' korpi tal-infurzar nazzjonali.

Il-Kunsill, għalkemm jaqbel fil-prinċipju mal-proposta, b'mod partikolari li t-trasportaturi għandhom iwieġbu għall-ilmenti tal-klijenti tagħhom, jintroduċi aktar flessibbiltà fis-sistema sabiex jevita konsegwenzi mhux previsti għas-sistemi legali jew l-istrutturi amministrattivi tal-Istati Membri.

Il-Parlament Ewropew issuġġerixxa li kull Stat Membru għandu jahtar korp tal-infurzar nazzjonali wiehed biss (l-emendi 5, 6, 66, 67 u 68) u li l-Istati Membri, mhux it-trasportaturi, għandhom jistabbilixxu mekkanizmu indipendenti għat-trattar tal-ilmenti (l-emenda 65). Madankollu, għal raġunijiet ta' flessibbiltà spjegati hawn fuq, il-Kunsill ma jqisx li hu adatt li l-marġni ta' manuvra tal-Istati Membri jiġi limitat b'dak il-mod. Barra minn hekk, il-Parlament ippropona li l-korpi tal-infurzar nazzjonali għandhom ikunu indipendenti mill-interessi kummerċjali kollha (l-emenda 66). Il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tispjega li dawn il-korpi għandhom ikunu indipendenti mit-trasportaturi, l-operaturi turistiċi u l-operaturi tat-terminals.

(v) *Data tal-applikazzjoni tar-Regolament*

Il-Kummissjoni kienet ipproponiet li r-Regolament kollu għandu japplika minn sentejn wara l-pubblikazzjoni, filwaqt li ċerti dispożizzjonijiet għandhom japplikaw digà minn sena wara l-pubblikazzjoni tiegħu.

Il-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari tipprevedi li r-Regolament kollu ser japplika minn tliet snin wara l-pubblikazzjoni tiegħu.

(3) Kwistjonijiet ta' politika oħrajn

Il-Kunsill iddeċieda li jissimplifika t-titolu tar-Regolament.

Il-Kunsill iddeċieda li jikkjarifika d-dispożizzjonijiet dwar is-subkuntrattar ta' ċerti obbligi li jirriżultaw mir-Regolament biż-żieda ta' artikolu ġenerali dwar partijiet ta' prestazzjoni oħrajn.

Il-Kunsill iddeċieda li jhassar ir-rekwiżit għat-trasportaturi li jzommu kontijiet separati għall-ispiza tal-provvista ta' assistenza lill-persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa sabiex jevitaw piżijiet amministrattivi mhux meħtieġa għal, b'mod partikolari, trasportaturi żgħar. Fl-istess spirtu, il-Kunsill iddeċieda li jillimita l-obbligu li jistabbilixxi standard ta' kwalità għal tali assistenza għal operaturi u trasportaturi ta' terminals ikbar, u li jirringrazzja r-rekwiżiti ta' tahriġ u struzzjonijiet fir-rigward tad-diżabbiltà lil dawk il-kategoriji tal-persunal li attwalment jehtiguhom.

(4) Emendi oħrajn adottati mill-Parlament Ewropew

Emendi oħrajn li mhumx inkluzi fil-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari jikkonċernaw:

- jitqiesu l-htigijiet ta' persuni b'diżabbiltà u persuni b'mobbiltà mnaqqa fil-każijiet kollha meta l-portijiet, it-terminals u l-vapuri tal-passiġġieri huma mfassla jew immodernizzati, minghajr il-kwalifika "meta meħtieġ" (l-emenda 2);
- id-dispożizzjonijiet li jirregolaw l-imbark ta' persuni b'diżabbiltà jew persuni b'mobbiltà mnaqqa għandhom ikunu minghajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet ġenerali applikabbli għall-imbark (l-emenda 3);
- l-istedina lill-Kummissjoni biex tipproponi regoli ċari għad-drittijiet tal-passiġġieri fil-punti tat-trasferiment bejn l-art u l-baħar jew it-trasport fuq l-ilmijiet interni (l-emenda 7);
- approċċ leġislattiv orizzontali li jkopri l-mezzi kollha tat-trasport fil-każ ta' inizjattiva leġislattiva futura fir-rigward tad-drittijiet tal-passiġġieri (l-emenda 8);

- l-inklużjoni tad-dizabbiltà psikosoċjali fid-definizzjoni ta' persuna b'dizabbiltà jew persuna b'mobilità mnaqqa (l-emenda 11);
- bidliet għad-definizzjoni ta' "kuntratt tat-trasport" (l-emenda 14) u "bejjiegh tal-biljetti" (l-emenda 15);
- id-definizzjonijiet proposti ta' "formati aċċessibbli" (l-emenda 18), "passiġġier" (l-emenda 19), "wasla" (l-emenda 20), "tluq" (l-emenda 21), "prezz tal-biljett" (l-emenda 22) u "force majeure" (l-emenda 23);
- ir-regoli ta' aċċess għat-trasport ta' persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobilità mnaqqa, li għandhom jiġu stabbiliti taht is-sorveljanza tal-korpi tal-infurzar nazzjonali u li dawn ir-regoli għandhom jinkludu persuni li jakkumpanjaw u l-aċċessibilità ta' tagħmir ta' għajjnuna mwahhal (l-emenda 31);
- il-konferma bil-miktub li għandha tinghata għall-ġhoti ta' assistenza lil persuni b'dizabbiltà u persuni b'mobilità mnaqqa (l-emenda 34);
- l-assistenza adattata għall-htigijiet individwali ta' persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobilità mnaqqa (l-emenda 35);
- ir-responsabbiltà tal-korp ta' ġestjoni ta' port biex jiġi żgurat li l-port ikun aċċessibbli għal persuni b'dizabbiltà jew persuni b'mobilità mnaqqa (l-emenda 37);
- il-possibilità ta' qbil dwar perijodu ta' notifika iqsar għall-assistenza bejn il-fornitur tal-assistenza u l-passiġġier (l-emenda 38);
- il-htieġa tal-iżgurar li l-passiġġier jirċievi konferma tan-notifika tal-htigijiet għall-assistenza tiegħu jew tagħha (l-emenda 39);
- l-obbligu tat-trasportatur li jipprovi tagħmir ta' sostituzzjoni adatt għall-htigijiet tal-passiġġier ikkonċernat meta t-tagħmir tal-mobilità tiġri l-ħsara matul il-vjaġġ (l-emenda 50);
- f'każ ta' dewmien, il-passiġġier għandu jiġi offrit rimborż tal-prezz tal-biljett biss jekk hu jew hi jiddeċiedi li ma jivvjaġġawx mat-trasportatur (l-emenda 54);
- kwalunkwe kumpens mogħti skont dan ir-Regolament, li jista' jitnaqqas minn kwalunkwe kumpens addizzjonali mogħti (l-emenda 61);
- il-penali applikabbli għall-ksur tar-Regolament, li jistgħu jinkludu ordni għall-ħlas tal-kumpens (l-emenda 70);
- l-emendi 71, 72 u 75 dwar l-Annessi għar-Regolament.

III. KONKLUŻJONI

Fl-istabbiliment tal-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari, il-Kunsill ha kont shih tal-proposta tal-Kummissjoni u tal-opinjoni tal-Parlament Ewropew fl-ewwel qari. Fir-rigward tal-emendi proposti mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill josserva li numru konsiderevoli ta' emendi ġew diġà inklużi - fl-ispirtu, parzjalment jew kompletament - tal-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari.

POŻIZZJONI TAL-KUNSILL (UE) Nru 6/2010 FL-EWWEL QARI

bil-ħsieb li jiġi adottat ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ikel ġdid, li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1331/2008 u li jħassar r-Regolament (KE) Nru 258/97 u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1852/2001

Adottata mill-Kunsill fil-15 ta' Marzu 2010

(Test b'relevanza għaż-ŻEE)

(2010/C 122 E/03)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 114 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ⁽¹⁾,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura legiżlattiva ordinarja ⁽²⁾,

Billi:

(1) Il-moviment ħieles ta' ikel sikur u bnin huwa aspett essenzjali tas-suq intern u jikkontribwixxi b'mod sinifikattiv għas-saħħa u l-benessri taċ-ċittadini, kif ukoll għall-interessi soċjali u ekonomiċi tagħhom. Id-differenzi bejn liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi nazzjonali dwar il-valutazzjoni u l-awtorizzazzjoni tas-sikurezza ta' ikel ġdid jistgħu jfixklu l-moviment ħieles tiegħu, u b'hekk johlqu kondizzjonijiet ta' kompetizzjoni ingust.

(2) Għandu jkun żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fit-twettiq tal-linji politiċi tal-Unjoni. Għandha tingħata l-attenzjoni dovuta, fejn adatt, lill-protezzjoni tal-ambjent u lit-trattament xieraq tal-annimali.

(3) Ir-regoli tal-Unjoni dwar ikel ġdid ġew stabbiliti permezz tar-Regolament (KE) Nru 258/97 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Jannar 1997 dwar l-ikel il-ġdid u l-

ingredjenti tal-ikel il-ġdid ⁽³⁾ u permezz tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1852/2001 tal-20 ta' Settembru 2001 li jistabbilixxi regoli dettaljati biex ċerta informazzjoni titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-pubbliku u għall-protezzjoni tal-informazzjoni ppreċentata skont ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 258/97 ⁽⁴⁾. Għal raġunijiet ta' ċarezza, ir-Regolament (KE) Nru 258/97 u r-Regolament (KE) Nru 1852/2001 għandhom jiġu mhassra u r-Regolament (KE) Nru 258/97 għandu jiġi sostitwit b'dan ir-Regolament. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 97/618/KE tad-29 ta' Lulju 1997 dwar l-aspetti xjentifiċi u l-preżentazzjoni tal-informazzjoni neċessarja sabiex tappoġġja applikazzjonijiet għat-tqegħid fis-suq ta' ikel ġdid u l-ingredjenti ta' ikel ġdid u l-preparazzjoni ta' rapporti inizjali ta' valutazzjoni taht ir-Regolament (KE) Nru 258/97 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽⁵⁾ m'għandhiex għalhekk tapplika aktar fir-rigward ta' ikel ġdid.

(4) Sabiex tkun żgurata l-kontinwità mar-Regolament (KE) Nru 258/97, in-nuqqas ta' użu għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel id-data tal-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 258/97, jiġifieri l-15 ta' Mejju 1997, għandu jinżamm bhala l-kriterju għal ikel biex dan jitqies bhala ġdid. Użu fl-Unjoni jirreferi għal użu fl-Istati Membri irrISPettivament mid-data tal-adeżjoni tagħhom mal-Unjoni Ewropea.

(5) Ir-Regolament (KE) Nru 178/2002 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Jannar 2002 li jistabbilixxi l-prinċipji ġenerali u l-r-ekwiżiti tal-liġi dwar l-ikel, li jistabbilixxi l-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel u jistabbilixxi l-proċeduri fi kwistjonijiet ta' sigurtà tal-ikel ⁽⁶⁾ japplika. Id-definizzjoni eżistenti ta' ikel ġdid għandha tiġi ċċarata u aġġornata billi tissostitwixxi l-kategoriji eżistenti, b'referenza għad-definizzjoni ġenerali ta' ikel f'dak ir-Regolament.

(6) Għandu jiġi ċċarat ukoll li ikel għandu jitqies bhala ġdid meta għal dak l-ikel tiġi applikata teknoloġija ta' produzzjoni li ma tkunx intużat qabel għall-produzzjoni tal-ikel fl-Unjoni. B'mod partikolari, teknoloġiji emergenti

⁽¹⁾ ĠU C 224, 30.8.2008, p. 81.

⁽²⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tal-25 ta' Marzu 2009 (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u Pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari ta'... (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta'... (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽³⁾ ĠU L 43, 14.2.1997, p. 1.

⁽⁴⁾ ĠU L 253, 21.9.2001, p. 17.

⁽⁵⁾ ĠU L 253, 16.9.1997, p. 1.

⁽⁶⁾ ĠU L 31, 1.2.2002, p. 1.

fil-proċessi ta' tghammir u produzzjoni tal-ikel, li għandhom impatt fuq l-ikel, u għalhekk jista' jkollhom impatt fuq is-sikurezza tal-ikel, għandhom jiġu koperti minn dan ir-Regolament. Għalhekk l-ikel ġdid għandu jinkludi ikel derivat minn annimali prodotti permezz ta' tekniki mhux tradizzjonali ta' tghammir u mill-frieh tagħhom, ikel derivat mill-pjanti prodotti permezz ta' tekniki mhux tradizzjonali ta' tghammir, ikel prodott permezz ta' proċessi ġodda ta' produzzjoni, li jista' jkollu impatt fuq l-ikel jew fuq ikel li fih jew li hu magħmul minn nanomaterjali maħdumin. Ikel derivat minn varjetajiet ta' pjanti ġodda, jew razzi ta' annimali prodotti minn tekniki ta' tagħmir tradizzjonali, għandhom jitqiesu bħala ikel ġdid. Barra minn hekk, għandu jiġi ċċarat li ikel minn pajjiżi terzi li jkun ġdid fl-Unjoni jista' jitqies bħala tradizzjonali biss meta jkun derivat minn produzzjoni primarja kif iddefinit fir-Regolament (KE) Nru 178/2002, sew jekk ikun ipproċessat jew le (eż. frott, ġamm, meraq tal-frott). Madankollu, ikel akkwistat b'dan il-mod m'għandu la jinkludi ikel prodott minn annimali jew pjanti li għalihom tkun ġiet applikata teknika mhux tradizzjonali ta' tghammir jew ikel prodott mill-frieh ta' dawn l-annimali, u lanqas ikel li għalih ikun ġie applikat proċess ġdid ta' produzzjoni.

- (7) Madankollu, fid-dawl tal-opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji l-Godda, stabbilit permezz tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni tas-16 ta' Dicembru 1997, li harġet fis-16 ta' Jannar 2008 u tal-opinjoni tal-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel adottata fil-15 ta' Lulju 2008, it-tekniki ta' kklonar ta' annimali, bħat-trasferiment nukleari ta' ċelluli somatiċi, għandhom karatteristiċi speċifiċi tali li dan ir-Regolament ma jstax jindirizza l-kwistjonijiet kollha dwar l-ikklonar. Għalhekk, ikel prodott minn annimali miksuba permezz tal-użu ta' teknika ta' kklonar u mill-frieh tagħhom għandu jkun soġġett għal rapport ppreżentat mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, segwit, jekk ikun adatt, minn proposta legiżlattiva. Jekk tiġi adottata legiżlazzjoni speċifika, l-iskop ta' dan ir-Regolament għandu jiġi adattat skont il-każ.
- (8) Għandhom jiġu adottati miżuri implimentattivi biex isir provvediment għal kriterji biex jiffaċilitaw il-valutazzjoni ta' jekk ikel intużax għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. Jekk, qabel dik id-data, ikel intuża esklussivament bħala suppliment tal-ikel jew f'suppliment tal-ikel, kif iddefinit fid-Direttiva 2002/46/KE ⁽¹⁾, dan għandu jkun permess jitqiegħed fis-suq fl-Unjoni wara dik id-data għall-istess użu mingħajr ma jitqies bħala ikel ġdid. Madankollu, dak l-użu bħala suppliment tal-ikel, jew f'suppliment tal-ikel m'għandux jitqies għall-valutazzjoni dwar jekk l-ikel intużax għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. Għalhekk, uzi tal-

ikel ikkonċernat minbarra f'suppliment tal-ikel, jew bħala suppliment tal-ikel, għandhom jiġu awtorizzati skont dan ir-Regolament.

- (9) L-użu ta' nanomaterjali maħdumin fil-produzzjoni tal-ikel jista' jżied mal-iżvilupp ulterjuri tat-teknoloġija. Sabiex jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, il-moviment liberu ta' prodotti u ċ-ċertezza legali għall-produtturi, huwa meħtieġ li tiġi żviluppata definizzjoni uniformi għan-nanomaterjali maħdumin fil-livell internazzjonali. L-Unjoni għandha tipprova tilhaq qbil dwar definizzjoni f'fora internazzjonali adatti. Jekk dan il-qbil jintlaħaq, id-definizzjoni ta' nanomaterjali maħdumin f'dan ir-Regolament għandha tiġi adattata skont il-każ.
- (10) Prodotti tal-ikel magħmulin minn ingredjenti tal-ikel li ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, b'mod partikolari billi jinbidlu l-ingredjenti tal-ikel, il-kompożizzjoni jew l-ammont tagħhom, m'għandhomx jitqiesu bħala ikel ġdid. Madankollu, modifiki ta' ingredjenti tal-ikel, eż. estratti selettivi jew l-użu ta' partijiet oħrajn ta' xitla, li s'issa għadhom ma ntużawx għall-konsum mill-bniedem fl-Unjoni, xorta għandhom jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.
- (11) Id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2001/83/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Novembru 2001 dwar il-kodiċi tal-Komunità li għandu x'jaqsam ma' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem ⁽²⁾ għandhom japplikaw meta, b'kont meħud tal-karatteristiċi kollha tiegħu, prodott jista' jaqa' kemm taht id-definizzjoni ta' "prodott mediċinali" u kif ukoll taht id-definizzjoni ta' prodott kopert b'legiżlazzjoni oħra tal-Unjoni. F'dan ir-rigward, Stat Membru, jekk huwa jistabbilixxi skont id-Direttiva 2001/83/KE li prodott ikun prodott mediċinali, għandu jkun permess jirrestringi t-tqegħid fis-suq ta' tali prodott skont il-liġi tal-Unjoni. Barra minn hekk, il-prodotti mediċinali huma esklużi mid-definizzjoni ta' ikel kif stabbilita permezz tar-Regolament (KE) Nru 178/2002 u m'għandhomx ikunu soġġetti għal dan ir-Regolament.
- (12) Ikel ġdid awtorizzat skont ir-Regolament (KE) Nru 258/97 għandu jżomm l-istatus ta' ikel ġdid tiegħu iżda tkun meħtieġa awtorizzazzjoni għal kwalunkwe użu ġdid ta' tali ikel.

⁽¹⁾ Id-Direttiva 2002/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Ġunju 2002 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri dwar is-supplimenti tal-ikel (ĠU L 183, 12.7.2002, p. 51).

⁽²⁾ ĠU L 311, 28.11.2001, p. 67.

- (13) Ikel maħsub għal użi teknoloġiċi jew li huwa modifikat ġenetikament m'għandux jaqa' taħt il-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Għalhekk, ikel ġenetikament modifikat li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1829/2003 ⁽¹⁾, ikel użat biss bħala addittiv li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1333/2008 ⁽²⁾, aromatizzanti li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1334/2008 ⁽³⁾, enzimi li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1332/2008 ⁽⁴⁾ u solventi tal-estrazzjoni li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2009/32/KE ⁽⁵⁾ m' għandhomx ikunu koperti minn dan ir-Regolament.
- (14) L-użu ta' vitamini u minerali huwa rregolat minn liġijiet settorjali speċifiċi tal-ikel. Il-vitamini u l-minerali li jaqgħu taħt il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2002/46/KE, ir-Regolament (KE) Nru 1925/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Diċembru 2006 dwar iż-żieda ta' vitamini u minerali u ta' ċerti sustanzi oħra mal-ikel ⁽⁶⁾ u d-Direttiva 2009/39/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-6 ta' Mejju 2009 dwar l-oġġetti tal-ikel għal użu ta' nutriment partikolari (Tfassil mill-ġdid) ⁽⁷⁾ għandhom għalhekk jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Madankollu, daww l-atti legali speċifiċi ma jitrattawx każijiet fejn vitamini u sustanzi minerali awtorizzati jinkisbu permezz ta' metodi ta' produzzjoni jew bl-użu ta' sorsi ġodda li ma ġewx meqjusa meta ġew awtorizzati. Għalhekk, sakemm jiġu emendati daww l-atti legali speċifiċi, tali vitamini u sustanzi minerali m'għandhomx jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament meta l-metodi ta' produzzjoni jew is-sorsi ġodda jagħtu bidu għal bidliet sinifikanti fil-kompożizzjoni jew fl-istruttura tal-vitamini jew minerali li taffettwa l-valur nutrittiv tagħhom, kif jiġu metabolizzati jew il-livell ta' sustanzi mhux mixtieqa tagħhom.
- (15) Ikel ġdid, minbarra vitamini u minerali, maħsub għal użi nutrittivi partikolari, għall-fortifikazzjoni tal-ikel jew bħala supplimenti tal-ikel, għandu jiġi valutat skont dan ir-Regolament. Dan għandu jibqa' ukoll soġġett għar-regoli previsti fid-Direttiva 2002/46/KE, fir-Regolament (KE) Nru 1925/2006, fid-Direttiva 2009/39/KE, u fid-Direttivi speċifiċi msemmija fid-Direttiva 2009/39/KE u fl-Anness I tagħha.
- (16) Id-determazzjoni dwar jekk l-ikel intużax għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997 għandha tissejjes fuq informazzjoni mogħtija mill-operaturi tan-negozju tal-ikel u, fejn ikun il-każ, sostnut minn informazzjoni oħra disponibbli fl-Istati Membri. Meta ma jkunx hemm informazzjoni disponibbli dwar il-konsum mill-bniedem qabel il-15 ta' Mejju 1997, jew l-informazzjoni disponibbli ma tkunx biżżejjed, għandha tiġi stabbilita proċedura sempliċi u trasparenti li tinvolvi lill-Kummissjoni, l-Istati Membri u kwalunkwe parti kkonċernata għall-ġbir ta' dik l-informazzjoni.
- (17) Ikel ġdid għandu jitqiegħed fis-suq fl-Unjoni biss jekk huwa sikur u jekk ma jqarraqx lill-konsumatur. Barra minn hekk, meta l-ikel ġdid huwa maħsub biex jissostitwixxi ikel ieħor, huwa m'għandux ikun differenti minn dak l-ikel b'mod li jkun ta' żvantaġġ nutrittiv għall-konsumatur.
- (18) Huwa meħtieġ li tiġi applikata proċedura ċentralizzata armonizzata għall-valutazzjoni u l-awtorizzazzjoni ta' sikurezza li hija effiċjenti, limitata fiz-żmien u trasparenti. Bl-għan li tkompli tarmonizza proċeduri differenti għall-awtorizzazzjoni ta' ikel, il-valutazzjoni tas- sikurezza ta' ikel ġdid u l-inkluzjoni tiegħu fil-lista tal-Unjoni għandhom jitwettqu skont il-proċedura stabbilita fir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2008 li jstabbilixxi proċedura ta' awtorizzazzjoni komuni għal addittivi tal-ikel, l-enzimi tal-ikel u l-aromatizzanti tal-ikel ⁽⁸⁾, li għandha tkun applikabbli kulmeta ma jkunx hemm deroga minnha b'mod speċifiku b'dan ir-Regolament. Malli tiġi riċevuta applikazzjoni għall-awtorizzazzjoni ta' prodott bħala ikel ġdid, il-Kummissjoni għandha tevalwa l-validità u l-applikabilità tal-applikazzjoni. L-awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid għandha tiegħu kont ukoll ta' fatturi oħrajn rilevanti għall-kwistjoni li tkun qed tiġi kkunsidrata, inkluzi fatturi etiċi, ambjentali, fatturi tat-trattament xieraq tal-annimali u l-prinċipju prekawzjonarju.
- (19) Għandhom jiġu stabbiliti wkoll kriterji għall-evalwazzjoni tar-riskji potenzjali ta' ikel ġdid. Sabiex tkun żgurata il-valutazzjoni xjentifika armonizzata ta' ikel ġdid, tali valutazzjonijiet għandhom jitwettqu mill-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel ("l-Awtorità").
- (20) Preżentement hemm informazzjoni inadegwata dwar ir-riskji assoċjati ma' nanomaterjali maħdumin. Sabiex tiġi vvalutata ahjar is-sigurtà tagħhom, il-Kummissjoni, b'kooperazzjoni mal-Awtorità, għandha tiżviluppa metodoloġiji ta' test li jiehdu kont tal-karatteristiċi speċifiċi ta' nanomaterjali maħdumin.

⁽¹⁾ Regolament (KE) Nru 1829/2003 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Settembru 2003 dwar ikel u għalf modifikat ġenetikament (ĠU L 268, 18.10.2003, p. 1.)

⁽²⁾ Regolament (KE) Nru 1333/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2008 dwar l-addittivi tal-ikel (ĠU L 354, 31.12.2008, p. 16).

⁽³⁾ Regolament (KE) Nru 1334/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2008 dwar aromatizzanti u ċerti ingredjenti tal-ikel bi proprjetajiet aromatizzanti għall-użu fl-ikel u fuq l-ikel (ĠU L 354, 31.12.2008, p. 34).

⁽⁴⁾ Regolament (KE) Nru 1332/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2008 dwar l-enzimi tal-ikel (ĠU L 354, 31.12.2008, p. 7).

⁽⁵⁾ Direttiva 2009/32/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2009 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri rigward is-solventi tal-estrazzjoni użati fil-produzzjoni tal-oġġetti tal-ikel u l-ingredjenti tal-ikel (tfassil mill-ġdid) (ĠU L 141, 6.6.2009, p. 3)

⁽⁶⁾ ĠU L 404, 30.12.2006, p. 26.

⁽⁷⁾ ĠU L 124, 20.5.2009, p. 21.

⁽⁸⁾ ĠU L 354, 31.12.2008, p. 1.

- (21) Sabiex ikunu simplifikati l-proċeduri, l-applikanti għandhom jithallew jipprezentaw applikazzjoni waħda għal ikel regolat taht bosta ligijiet settorjali tal-ikel. Ir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 għandu għalhekk jiġi emendat skont il-każ. B'konsegwenza tad-dhul fis-seħh tat-Trattat ta' Lizbona fl-1 ta' Diċembru 2009, l-Unjoni Ewropea ssostitwiet u ssuċċediet il-Komunità Ewropea u l-kelma "Komunità" għandha tiġi ssostitwita b' "Unjoni" f'dak ir-Regolament.
- (22) Jekk l-ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi jkun inkluż fil-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, dan jista' jittieghed fis-suq fi hdan l-Unjoni, taht kondizzjonijiet li jikkorrispondu għal dawk li għalihom ikun intwera rekord ta' użu sikur bħala ikel. Fir-rigward tal-valutazzjoni u l-ġestjoni tas-sikurezza ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, għandu jittqies ir-rekord ta' użu sikur tiegħu bħala ikel fil-pajjiż tal-origini tiegħu. Ir-rekord ta' użu sikur bħala ikel m'għandux jinkludi l-użu mhux għall-ikel jew użu mhux relatat ma' dieti normali.
- (23) Fejn ikun il-każ u abbażi tal-konklużjonijiet tal-valutazzjoni tas-sikurezza, għandhom jiġu introdotti rekwiżiti għal monitoraġġ wara t-tqeghid fis-suq għall-użu ta' ikel għdid għall-konsum mill-bniedem.
- (24) L-inklużjoni ta' ikel għdid fil-lista tal-Unjoni ta' ikel għdid jew fil-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi għandha tkun mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà tal-valutazzjoni tal-effetti tal-konsum ġenerali ta' sustanza li tiġi miżjuda, jew hija użata għall-manifattura ta' dak l-ikel, jew ta' prodott komparabbli skont ir-Regolament (KE) Nru 1925/2006.
- (25) F'ċirkostanzi speċifiċi, sabiex jiġu stimolati r-riċerka u l-iżvilupp fl-industrija agro-alimentari, u għalhekk l-innovazzjoni, l-evidenza xjentifika żviluppata reċentement u d-data protetta mid-dritt għall-proprjetà pprovduta biex issostni l-applikazzjoni għall-inklużjoni ta' ikel għdid fil-lista tal-Unjoni għandhom ikunu protetti. Dik id-data u informazzjoni m'għandhomx jintużaw għall-benefiċċju ta' applikant sussegwenti, matul perijodu ta' żmien limitat, mingħajr ma jkun hemm ftehim mal-applikant preċedenti. Il-protezzjoni ta' data xjentifika mogħtija minn applikant wiehed m'għandhiex twaqqaf lil applikanti oħrajn milli jfittxu l-inklużjoni fil-lista tal-Unjoni ta' ikel għdid abbażi tad-data xjentifika tagħhom stess.
- (26) L-ikel għdid huwa soġġett għall-htigiet ġenerali ta' tikkettjar stabbiliti fid-Direttiva 2000/13/KE⁽¹⁾ u, fejn meħtieġ, għall-htigiet ta' tikkettjar nutrizzjonali stabbiliti fid-Direttiva 90/496/KEE⁽²⁾. F'ċerti każijiet jista' jkun meħtieġ li tkun prevista informazzjoni addizzjonali ta' tikkettjar, b'mod partikolari fir-rigward tad-deskrizzjoni tal-ikel, is-sorsi tiegħu, jew il-kondizzjonijiet tiegħu tal-użu. Għalhekk meta ikel għdid jiġi inkluż fil-lista tal-Unjoni jew fil-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, jistgħu jiġu imposti kondizzjonijiet speċifiċi tal-obbligi tal-użu u ta' tikkettjar, li jistgħu, inter alia, ikunu relatati ma' kwalunkwe karatteristika speċifika jew kwalità tal-ikel bhall-kompożizzjoni, il-valur nutrittiv jew l-effetti nutrittivi u l-użu intiż tal-ikel, jew ma' konsiderazzjonijiet jew implikazzjonijiet etiċi għas-saħha ta' gruppi speċifiċi ta' popolazzjoni.
- (27) Ir-Regolament (KE) Nru 1924/2006⁽³⁾ jarmonizza d-dispożizzjonijiet fl-Istati Membri dwar pretensjonijiet dwar in-nutrizzjoni u s-saħha. Għalhekk, pretensjonijiet dwar ikel għdid għandhom isiru biss skont dak ir-Regolament.
- (28) Il-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji l-Godda jista' jiġi kkonsultat, fejn xieraq, bl-għan li jinkisbu pariri dwar kwistjonijiet ta' etika fir-rigward tat-tqeghid fis-suq ta' ikel għdid fi hdan l-Unjoni.
- (29) Ikel għdid mqieghed fis-suq fl-Unjoni skont ir-Regolament (KE) Nru 258/97 għandu jibqa' jittieghed fis-suq. Ikel għdid awtorizzat skont ir-Regolament (KE) Nru 258/97 għandu jiġi inkluż fil-lista tal-Unjoni ta' ikel għdid stabbilita b'dan ir-Regolament. Barra minn hekk, applikazzjonijiet pprezentati skont ir-Regolament (KE) Nru 258/97 qabel id-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom jiġu trasformati f'applikazzjoni skont dan ir-Regolament meta r-rapport inizjali tal-valutazzjoni previst fir-Regolament (KE) Nru 258/97 ma jkunx għadu ntbagħat lill-Kummissjoni, kif ukoll fil-każijiet kollha fejn rapport addizzjonali tal-valutazzjoni hu meħtieġ skont dak ir-Regolament. Talbiet oħra pendenti pprezentati taht l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 258/97 qabel id-data tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom jiġu pproċessati skont id-dispożizzjonijiet tar-Regolament (KE) Nru 258/97.
- (30) Ir-Regolament (KE) Nru 882/2004⁽⁴⁾ jistabbilixxi regoli ġenerali għat-tweqqif ta' kontrolli uffiċjali sabiex tkun ivverifikata l-konformità mal-liġi tal-ikel. L-Istati Membri għandhom jiġu mitluba jwettqu kontrolli uffiċjali skont dak ir-Regolament, sabiex jinfurzaw il-konformità ma' dan ir-Regolament.

⁽¹⁾ Direttiva 2000/13/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Marzu 2000 fuq l-approssimazzjoni ta' liġijiet tal-Istati Membri relatati ma' tikkettjar, preżentazzjoni u reklamar ta' oġġetti tal-ikel (GU L 109, 6.5.2000, p. 29).

⁽²⁾ Direttiva tal-Kunsill 90/496/KEE tal-24 ta' Settembru 1990 dwar l-ittikkettjar tan-nutrizzjoni għall-oġġetti tal-ikel (GU L 276, 6.10.1990, p. 40).

⁽³⁾ Regolament (KE) Nru 1924/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Diċembru 2006 dwar indikazzjonijiet dwar in-nutrizzjoni u s-saħha mogħtija fuq l-ikel (GU L 404, 30.12.2006, p. 9).

⁽⁴⁾ Regolament (KE) Nru 882/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar il-kontrolli uffiċjali mwettqa biex tiġi żgurata l-verifikazzjoni tal-konformità mal-liġi tal-għalf u tal-ikel, mas-saħha tal-annimali u mar-regoli dwar it-trattament xieraq tal-annimali (GU L 165, 30.4.2004, p. 1).

- (31) Għandhom japplikaw ir-rekwiżiti fir-rigward tal-iġjene tal-ikel kif stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 852/2004 ⁽¹⁾.
- (32) Peress li l-oġġettiv ta' dan ir-Regolament, jiġifieri li jistabbilixxi regoli armonizzati għat-tqeghid ta' ikel ġdid fis-suq fi hdan l-Unjoni, ma jistax jinkiseb suffiċjentement mill-Istati Membri u jista' għalhekk jinkiseb ahjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li hu meħtieġ biex jinkiseb dak l-oġġettiv.
- (33) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-pieni applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jiehdu l-miżuri kollha meħtieġa sabiex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuważivi.
- (34) Il-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom jiġu adottati f'konformità mal-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999 li ttiprovdi l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat tal-implimentazzjoni konferiti fuq il-Kummissjoni ⁽²⁾.
- (35) B'mod partikolari, il-Kummissjoni għandha tinghata s-setgħa li tiċċara ċerti definizzjonijiet sabiex tiżgura implimentazzjoni armonizzata ta' dawn id-dispożizzjonijiet mill-Istati Membri fuq il-bażi ta' kriterji rilevanti, inkluża d-definizzjoni ta' "nanomaterjali maħdumin" b'kont meħud tal-iżviluppi tekniċi u xjentifiċi u t-teknika mhux tradizzjonali ta' tghammir tal-annimali li tinkludi tekniki użati għar-riproduzzjoni asexswali ta' annimali ġenetikament identiċi li ma kinux użati għall-produzzjoni tal-ikel fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. Barra minn hekk, il-Kummissjoni għandha tinghata s-setgħa li tadotta kwalunkwe miżura tranżitorja xierqa u li taġġorna l-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi u l-lista tal-Unjoni.
- (36) Barra minn hekk, il-Kummissjoni għandha tinghata s-setgħa li tadotta atti ddelegati f'konformità mal-Artikolu 290 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea fir-rigward tal-kriterji skont liema l-ikel jista' jiġi kkunsidrat li ntuża għal konsum mill-bniedem sa

grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. Huwa partikolarment importanti li l-Kummissjoni tikkonsulta mal-esperti matul il-fażi preparatorja f'konformità mal-impenn li hadet il-Kummissjoni fil-Komunikazzjoni tad-9 ta' Diċembru 2009 dwar l-implimentazzjoni tal-Artikolu 290 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,

ADOPTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

DISPOŻIZZJONIJET INTRODUTTORJI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli armonizzati għat-tqeghid ta' ikel ġdid fis-suq fl-Unjoni bil-ghan li jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem u l-interessi tal-konsumaturi, filwaqt li jkun żgurat il-funzjonament effettiv tas-suq intern, billi jitqies, fejn adatt, il-protezzjoni tal-ambjent u t-trattament xieraq tal-annimali.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għat-tqeghid ta' ikel ġdid fis-suq fi hdan l-Unjoni.

2. Dan ir-Regolament m'għandux japplika għal:

(a) ikel fejn u sakemm dan jintuża bħala:

(i) addittivi tal-ikel li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1333/2008;

(ii) aromatizzanti tal-ikel li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1334/2008;

(iii) solventi ta' estrazzjoni użati fil-produzzjoni ta' oġġetti tal-ikel u li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2009/32/KE;

(iv) enzimi tal-ikel li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1332/2008;

⁽¹⁾ Regolament (KE) Nru 852/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar l-iġjene tal-oġġetti tal-ikel (ĠU L 139, 30.4.2004, p.1).

⁽²⁾ ĠU L 184, 17.7.1999, p. 23.

- (v) vitamini u minerali li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni rispettiv tad-Direttiva 2002/46/KE, tar-Regolament (KE) Nru 1925/2006 jew tad-Direttiva 2009/39/KE, hlief għall-vitamini u sustanzi minerali diġà awtorizzati, li jinkisbu permezz ta' metodi ta' produzzjoni jew bl-użu ta' sorsi ġodda li ma tqisux meta ġew awtorizzati skont leġislazzjoni speċifika, fejn dawn il-metodi ta' produzzjoni jew sorsi ġodda jgħolqu bidliet sinifikanti msemmin fil-punt (iii) tal-Artikolu 3 (2)(a) ta' dan ir-Regolament;
- (b) ikel li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1829/2003.
- Artikolu 3*
Definizzjonijiet
1. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 178/2002.
2. Il-definizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw ukoll:
- (a) "ikel ġdid" tfisser ikel, li ma ntūzax għall-konsum mill-bniedem fi grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997, inkluż:
- (i) ikel ta' oriġini mill-annimali, meta teknika ta' tghammir mhux tradizzjonali li ma ntūzax għall-produzzjoni tal-ikel fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997, tiġi applikata għall-annimal, u ikel derivat mill-frieh ta' dawn l-annimali;
- (ii) ikel ta' oriġini mill-pjanti, meta tiġi applikata teknika ta' tghammir mhux tradizzjonali għall-pjanta li ma ntūzax għall-produzzjoni tal-ikel fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997, jekk dik it-teknika ta' tghammir mhux tradizzjonali applikata għall-pjanta tohloq bidliet sinifikanti fil-kompożizzjoni jew fl-istruttura tal-ikel, li jaffettwaw il-valur nutrittiv tiegħu, kif jiġi metabolizzat jew il-livell ta' sustanzi mhux mixtieqa tiegħu;
- (iii) ikel li għalih jiġi applikat proċess ta' produzzjoni ġdid, mhux użat fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997, jekk dak il-proċess ta' produzzjoni jwassal għal bidliet sinifikanti fil-kompożizzjoni jew l-istruttura tal-ikel li jaffettwa il-valur nutrittiv tiegħu, kif jiġi metabolizzat jew il-livell ta' sustanzi mhux mixtieqa tagħhom;
- (iv) ikel li fih jew jikkonsisti minn nanomaterjali maħdumin;
- (v) ikel tradizzjonali minn pajjiż terz; u
- (vi) ingredjenti tal-ikel użati esklussivament f'supplimenti tal-ikel fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997 jekk ikunu ser jintużaw f'ikel minbarra f'supplimenti tal-ikel. Madankollu, jekk ikel intuża esklussivament bħala suppliment tal-ikel jew f'suppliment tal-ikel qabel dik id-data, dan jista' jitqiegħed fis-suq fl-Unjoni wara dik id-data għall-istess użu mingħajr ma jitqies bħala ikel ġdid;
- (b) "ferh" tfisser annimal prodott permezz ta' teknika ta' tghammir tradizzjonali, fejn mill-inqas wieħed mill-ġenituri tiegħu hu annimal prodott permezz ta' teknika ta' tghammir mhux tradizzjonali;
- (c) "nanomaterjal maħdum" tfisser kwalunkwe materjal prodott intenzjonalment li għandu dimensjoni waħda jew aktar tal-ordni ta' 100 nm jew inqas jew li jkun magħmul minn partijiet funzjonali diskreti, jew internalment jew fil-wiċċ, li hafna minnhom għandhom dimensjoni waħda jew aktar tal-ordni ta' 100 nm jew inqas, inklużi strutturi, agglomerati jew aggregati, li jistgħu jkollhom qies 'il fuq mill-ordni ta' 100 nm, iżda li jżommu l-kwalitajiet li huma karatteristiċi tan-nanoskala.
- Kwalitajiet li huma karatteristiċi tan-nanoskala jinkludu:
- (i) dawk relatati mal-erja speċifika kbira tal-wiċċ tal-materjali kkunsidrati; u/jew
- (ii) karatteristiċi fiżiċi kimiċi speċifiċi li huma differenti minn dawk tal-forma mhux nano tal-istess materjal;
- (d) "ikel tradizzjonali minn pajjiż terz" tfisser ikel ġdid, minbarra l-ikel ġdid taht is-sub-punti (i) sa (iv) tal-punt (a), li ġej minn produzzjoni primarja, b'rekord ta' użu bħala ikel fi kwalunkwe pajjiż terz, hekk li l-ikel ikkonċernat kien u għadu parti mid-dieta normali għal mill-inqas 25 sena fid-dieta tas-soltu ta' parti kbira mill-popolazzjoni ta' pajjiż;
- (e) "rekord ta' użu sikur bħala ikel f'pajjiż terz" tfisser li s-sikurezza tal-ikel ikkonċernat hija kkonfermata b'data ta' kompożizzjoni u mill-esperjenza ta' użu u użu kontinwu għal mill-inqas 25 sena fid-dieta normali ta' parti kbira mill-popolazzjoni ta' pajjiż;
3. Il-Kummissjoni tista' tadotta kriterji ulterjuri sabiex tiċċara d-definizzjonijiet fis-sub-punti (i) sa (iv) tal-punt (a), u fil-punti (c), (d) u (e) tal-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu f'konformità mal-proċedura regolatorja msemminja fl-Artikolu 19(2).

*Artikolu 4***Proċedura biex jiġi ddeterminat l-istatus ta' ikel ġdid**

1. L-operaturi tan-negozju tal-ikel għandhom jivverifikaw l-istatus tal-ikel li bi hsiebhom iqegħdu fis-suq fl-Unjoni fir-rigward tal-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

2. F'każ ta' dubju, l-operaturi tan-negozju tal-ikel għandhom jikkonsultaw l-awtorità kompetenti rilevanti għall-ikel ġdid kif iddefinita fl-Artikolu 15 tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008 dwar l-istatus ta' l-ikel inkwistjoni. Fuq talba tal-awtorità kompetenti rilevanti, l-operatur tan-negozju tal-ikel għandu jippreżenta informazzjoni dwar sa liema punt l-ikel in kwistjoni ġie użat għall-konsum mill-bniedem fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997.

3. Fejn mehtieg, l-awtorità kompetenti tista' tikkonsulta awtoritajiet kompetenti oħrajn u lill-Kummissjoni dwar sa liema punt l-ikel intuża għall-konsum mill-bniedem fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. It-tweġibiet għal kwalunkwe konsultazzjoni ta' din ix-xorta, għandhom ukoll jintbagħtu lill-Kummissjoni. Il-Kummissjoni għandha tqassar it-tweġibiet ricevuti u tikkomunika r-riżultat tal-konsultazzjoni lill-awtoritajiet kompetenti kollha.

4. Il-Kummissjoni tista' tadotta miżuri implimentattivi għall-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu skont il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2).

*Artikolu 5***Deċiżjonijiet ta' interpretazzjoni**

Fejn mehtieg, jista' jiġi deċiż jekk tip ta' ikel jaqax fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament skont il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2).

*KAPITOLU II***REKWIŻITI GĦAT-TQEGHID FIS-SUQ TA' IKEL ĠDID FIS-SUQ FI HDAN L-UNJONI***Artikolu 6***Projbizzjoni ta' ikel ġdid mhux konformi**

Ebda persuna m'għandha tqiegħed ikel ġdid fis-suq fl-Unjoni jekk ma jkunx konformi ma' dan ir-Regolament.

*Artikolu 7***Listi ta' ikel ġdid**

1. Il-Kummissjoni għandha żżomm lista tal-Unjoni ta' ikel ġdid awtorizzat, minbarra l-ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, (minn hawn 'il quddiem imsejha "il-lista tal-Unjoni"), li għandha tiġi ppubblikata skont l-Artikolu 2(1) tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008.

2. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u żżomm lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi awtorizzata skont l-Artikolu 11(5) ta' dan ir-Regolament, li għandha tiġi ppubblikata fis-serje C ta' Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

3. L-ikel ġdid biss, inkluż fil-lista tal-Unjoni jew fil-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi jista' jitqiegħed fis-suq fi hdan l-Unjoni.

*Artikolu 8***Kondizzjonijiet ġenerali għall-inkluzjoni ta' ikel ġdid fil-listi**

Ikel ġdid jista' jiġi inkluż fil-listi rilevanti biss jekk jissodisfa l-kondizzjonijiet li ġejjin:

(a) abbażi tal-evidenza xjentifika disponibbli, ma jkunx ta' periklu għas-saħħa tal-konsumatur;

(b) ma jiżgwidax lill-konsumatur;

(c) jekk ikun mahsub sabiex jiehu post ikel ieħor, ma jkunx differenti minn dak l-ikel b'tali mod li l-konsum normali tiegħu ikun ta' żvantaġġ nutrittiv għall-konsumatur.

*Artikolu 9***Kontenut tal-lista tal-Unjoni**

1. Il-lista tal-Unjoni għandha tiġi aġġornata skont il-proċedura stabbilita fir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 u, meta applikabbli, skont l-Artikolu 16 ta' dan ir-Regolament.

2. L-entrata relattiva għal ikel ġdid fil-lista tal-Unjoni għandu jinkludi speċifikazzjoni tal-ikel, u fejn xieraq, jispeċifika l-kondizzjonijiet tal-użu, rekwiżiti speċifiċi ta' tikkettar addizzjonali biex jinforma lill-konsumatur aħhari u/jew rekwiżit ta' sorveljanza wara t-tqegħid fis-suq u, fejn applikabbli, l-informazzjoni msemmija fl-Artikoli 16(4).

*Artikolu 10***Kontenut tal-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi**

1. Il-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi għandha tiġi aġġornata skont il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 11.

2. L-entrata relattiva għal ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi fil-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi għandu jinkludi speċifikazzjoni tal-ikel, u, fejn xieraq, jispeċifika l-kondizzjonijiet tal-użu u/jew htigiet speċifiċi ta' tikkettar addizzjonali biex jinforma lill-konsumatur aħhari.

Artikolu 11

Proċedura sabiex jiġi inkluż ikel tradizzjonali minn pajjiż terz fil-lista

1. B'deroga mill-proċedura stabbilita fl-Artikolu 9(1) ta' dan ir-Regolament, parti interessata imsemmija fl-Artikolu 3(1) tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008, li tkun bi hsiebha tqiegħed fis-suq fl-Unjoni ikel tradizzjonali minn pajjiż terz, għandha tippreżenta applikazzjoni lill-Kummissjoni.

L-applikazzjoni għandha tinkludi:

- (a) l-isem u d-deskrizzjoni tal-ikel,
- (b) il-kompożizzjoni tiegħu,
- (c) il-pajjiż tal-orijini tiegħu,
- (d) data dokumentata li turi r-rekord ta' użu sikur bhala ikel fi kwalunkwe pajjiż terz,
- (e) fejn applikabbli, il-kondizzjonijiet tal-użu u r-rekwiżiti tat-tikkettjar speċifiċi,
- (f) sommarju tal-kontenut tal-applikazzjoni.

L-applikazzjoni għandha ssir skont ir-regoli implimentattivi msemmijin fil-paragrafu 7 ta' dan l-Artikolu.

2. Il-Kummissjoni għandha tibgħat l-applikazzjoni valida imsemmija fil-paragrafu 1 mingħajr dewmien lill-Istati Membri u lill-Awtorità.

3. Fi żmien sitt xhur minn meta tiġi riċevuta applikazzjoni, l-Awtorità għandha tagħti l-opinjoni tagħha. Kull meta l-Awtorità tfittex informazzjoni supplimentari mill-parti interessata, hija għandha, tistabbilixxi perijodu li fih din l-informazzjoni għandha tiġi pprovduta, wara li tikkonsulta mal-parti interessata. Il-limitu ta' żmien ta' sitt xhur għandu jkun awtomatikament estiż b'dan il-perijodu addizzjonali. L-Awtorità għandha tagħmel l-informazzjoni supplimentari disponibbli għall-Istati Membri u l-Kummissjoni.

4. Sabiex thejji l-opinjoni tagħha, l-Awtorità għandha tivverifika li:

- (a) r-rekord ta' użu sikur bhala ikel fi kwalunkwe pajjiż terz huwa sostanzjat mill-kwalità ta' data ppreżentata mill-parti interessata; u

- (b) il-kompożizzjoni tal-ikel u, fejn applikabbli, l-kondizzjonijiet tal-użu tiegħu, ma johlqux riskju għas-saħħa lill-konsumaturi fl-Unjoni.

L-Awtorità għandha tibgħat l-opinjoni tagħha lill-Kummissjoni, lill-Istati Membri u lill-parti interessata.

5. Fi żmien tliet xhur wara li l-Awtorità tkun tat l-opinjoni tagħha, il-Kummissjoni għandha, f'konformità mal-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2), taggħorna l-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, filwaqt li tikkunsidra l-opinjoni tal-Awtorità, kwalunkwe dispożizzjoni rilevanti tal-liġi tal-Unjoni u kwalunkwe fattur legittimu iehor rilevanti għall-kwistjoni taht konsiderazzjoni. Il-Kummissjoni għandha tinforma lill-parti interessata b'dan. Jekk il-Kummissjoni tiddeciedi li ma taggħornax il-lista tal-ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, hija għandha tinforma lill-parti interessata u lill-Istati Membri b'dan, filwaqt li tindika r-raġunijiet għaliex ma kkunsidratx l-aġġornament iġġustifikat.

6. Fi kwalunkwe stadju tal-proċedura l-parti interessata tista' tirtira l-applikazzjoni tagħha.

7. Sa ... (*), il-Kummissjoni għandha tadotta regoli dettaljati għall-implimentazzjoni ta' dan l-Artikolu skont il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2).

Artikolu 12

Gwida teknika

Mingħajr preġudizzju għall-miżuri ta' implimentazzjoni adottati taht il-punt (a) tal-Artikolu 9(1) tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008 u sa ... (*), il-Kummissjoni għandha, fejn adatt, b'kooperazzjoni mill-qrib mal-Awtorità u wara konsultazzjoni mal-partijiet interessati, tagħmel disponibbli gwida teknika u għodod biex jassistu lill-partijiet interessati waqt il-preparazzjoni u l-preżentazzjoni tal-applikazzjonijiet skont dan ir-Regolament; b'mod partikolari, operaturi ta' negozju tal-ikel, speċjalment intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.

Artikolu 13

Opinjoni tal-Awtorità

Fil-valutazzjoni tas-sikurezza ta' ikel ġdid, fejn ikun adatt, l-Awtorità għandha b'mod partikolari:

- (a) tikkunsidra jekk l-ikel huwiex sikur daqs ikel minn kategorija ta' ikel komparabbli li diġà teżisti fis-suq fl-Unjoni jew daqs l-ikel li hemm il-hsieb li jiġi sostitwit bl-ikel ġdid;

- (b) tiehu kont tar-rekord ta' użu sikur bhala ikel.

(*) ĠU: jekk jogħġbok dahhal id-data: sentejn wara d-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 14

Obbligi speċjali għall-operaturi ta' negozju tal-ikel

1. Il-Kummissjoni tista', għal raġunijiet ta' sikurezza tal-ikel u wara l-opinjoni tal-Awtorità, timponi rekwiżit għal sorveljanza wara t-tqegħid fis-suq. L-operatur tan-negozju tal-ikel li jqiegħed l-ikel fis-suq fl-Unjoni għandu jkun responsabbli għat-twettiq tar-rekwiżiti ta' wara t-tqegħid fis-suq speċifikati fid-dhul tal-ikel ikkonċernat fil-lista tal-Unjoni ta' ikel ġdid.

2. Il-produttur għandu minnufih jinforma lill-Kummissjoni bi:

- (a) kwalunkwe informazzjoni xjentifika jew teknika ġdida li tista' tinfluwenza l-evalwazzjoni tas-sikurezza fl-użu tal-ikel ġdid;
- (b) kwalunkwe projbizzjoni jew restrizzjoni imposta mill-awtorità kompetenti ta' kwalunkwe pajjiż terz li fih l-ikel ġdid jitqiegħed fis-suq.

Artikolu 15

Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji godda

Il-Kummissjoni, fuq l-inizjattiva tagħha stess jew fuq talba ta' Stat Membru, tista' tikkonsulta mal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji godda, bil-ħsieb li tikseb l-opinjoni tiegħu fuq kwistjonijiet etici marbuta max-xjenza u teknoloġiji godda ta' importanza etika maġġuri.

Il-Kummissjoni għandha tagħmel din l-opinjoni disponibbli għall-pubbliku.

Artikolu 16

Proċedura ta' awtorizzazzjoni f'każijiet ta' protezzjoni tad-data

1. Fuq talba mill-applikant, appoġġata minn informazzjoni adatta u verifikabbli inkluża fid-dossier tal-applikazzjoni, evidenza xjentifika u/jew data xjentifika żviluppata reċentement li jappoġġaw l-applikazzjonijiet, ma jistgħux jintużaw għall-benefiċċju ta' applikazzjoni oħra matul il-perjodu ta' hames snin mid-data tal-inklużjoni tal-ikel ġdid fil-lista tal-Unjoni mingħajr il-qbil tal-applikant preċedenti. Din il-protezzjoni għandha tingħata fejn:

- (a) evidenza xjentifika u/jew data xjentifika żviluppata reċentement giet indikata bhala proprjetarja mill-applikant fil-hin meta saret l-ewwel applikazzjoni (data xjentifika miżmuma bi proprjetà);
- (b) l-applikant preċedenti kellu d-dritt esklussiv ta' referenza għad-data xjentifika proprjetarja fil-hin meta saret l-ewwel applikazzjoni; u

(c) l-ikel ġdid ma setax jiġi awtorizzat mingħajr il-preżentazzjoni tad-data xjentifika proprjetarja mill-applikant preċedenti.

Madanakollu, applikant preċedenti jista' jiftiehem ma' applikant sussegwenti li tali data u informazzjoni tista' tintuża.

2. Il-Kummissjoni għandha tiddetermina, f'konsultazzjoni mal-applikant, liema informazzjoni għandha tingħata l-protezzjoni msemmija fil-paragrafu 1 u għandha tinforma lill-applikant, lill-Awtorità u lill-Istati Membri bid-deċizzjoni tagħha.

3. B'deroga mill-Artikolu 7(5) tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008, l-aġġornar tal-lista tal-Unjoni b'ikel ġdid, minbarra ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi, għandu jiġi deċiż skont il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2) ta' dan ir-Regolament f'każijiet fejn data xjentifika miżmuma bi proprjetà tkun protetta skont dan l-Artikolu. F'dan il-każ, l-awtorizzazzjoni għandha tingħata għall-perjodu speċifikat fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu.

4. Fil-każijiet imsemmija fil-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu, l-entrata ta' ikel ġdid fil-lista tal-Unjoni għandu jindikata, barra l-informazzjoni msemmija fl-Artikolu 9(2) ta' dan ir-Regolament:

- (a) id-data tad-dhul tal-ikel ġdid fil-lista tal-Unjoni;
- (b) il-fatt li l-entrata hija bbażata fuq evidenza xjentifika protetta mid-dritt għall-u/jew data xjentifika proprjetarja żviluppata reċentement f'konformità ma' dan l-Artikolu;
- (c) l-isem u l-indirizz tal-applikant;
- (d) il-fatt li l-ikel ġdid huwa awtorizzat għat-tqegħid fis-suq fl-Unjoni mill-applikant speċifikat biss fil-punt (c), sakemm applikant sussegwenti ma jiksibx l-awtorizzazzjoni għall-ikel mingħajr referenza għal dik id-data xjentifika miżmuma bi proprjetà indikata bhala tali mill-applikant preċedenti.

5. Qabel l-iskadenza tal-perjodu msemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, il-Kummissjoni għandha taġġorna l-lista tal-Unjoni f'konformità mal-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2) sabiex, dment li l-ikel awtorizzat jissodisfa l-kondizzjonijiet stabbiliti f'dan ir-Regolament, l-indikazzjonijiet speċifiċi msemmija fil-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu ma jibq-ghux inklużi.

Artikolu 17

Informazzjoni għall-pubbliku

Il-Kummissjoni għandha tagħmel disponibbli għall-pubbliku:

(a) il-lista tal-Unjoni imsemmija fl-Artikolu 7(1) u l-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi msemmija fl-Artikolu 7(2), fuq paġna unika dedikata tal-websajt tal-Kummissjoni;

(b) is-sommarji tal-applikazzjonijiet ppreżentati skont dan ir-Regolament;

(c) is-sejbiet tal-konsultazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 4(3).

Il-Kummissjoni tista' tadotta il-miżuri implimentattivi għal dan l-Artikolu, inklużi l-arrangamenti biex isir pubbliku l-eżitu tal-konsultazzjonijiet taht il-punt (c) tal-ewwel paragrafu ta' dan l-Artikolu, skont il-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2).

KAPITOLU III

DISPOŻIZZJONIJET ĠENERALI

Artikolu 18

Penali

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa kollha sabiex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuważivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawn id-dispożizzjonijiet sa ... (*) u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li tkun taffettwawhom.

Artikolu 19

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita mill-Kumitat Permanenti dwar il-Katina Alimentari u s-Saħħa tal-Annimali, stabbilit mill-Artikolu 58 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002.

2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE, b'kont meħud tad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 8 tagħha.

Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' tliet xhur.

(*) ĠU: Jekk joghġbok dahhal id-data: 24 xahar wara d-data tad-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 20

Atti delegati

Għall-fini li jinkisbu l-oġġettivi ta' dan ir-Regolament stabbiliti fl-Artikolu 1, Il-Kummissjoni għandha tadotta, sa mhux aktar tard minn ... (*), kriterji ulterjuri għall-valutazzjoni ta' jekk l-ikel ikunx intuża għal konsum mill-bniedem fi grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997, kif imsemmi fil-punt (a) tal-Artikolu 3(2), permezz ta' atti delegati f'konformità mal-Artikolu 21 u soġġetti għall-kondizzjonijiet tal-Artikoli 22 u 23.

Artikolu 21

Eżerċizzju tad-delega

1. Is-setgħa ta' adozzjoni tal-atti delegati msemmija fl-Artikolu 20 għandhom jingħataw lill-Kummissjoni għal perijodu ta' hames snin wara d-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament. Il-Kummissjoni għandha tippreżenta rapport dwar is-setgħat delegati mhux iktar tard minn sitt xhur wara t-tmiem tal-perjodu ta' hames snin. Id-delegazzjoni ta' setgħa tiġġedded awtomatikament għal perijodi ta' żmien identici, hliet jekk il-Parlament Ewropew jew il-Kunsill jirrevokawha skont l-Artikolu 22.

2. Malli tadotta att delegat, il-Kummissjoni għandha tinnotifikah simultanjament lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill.

3. Is-setgħa ta' adozzjoni ta' atti delegati huma mogħtija lill-Kummissjoni bil-kondizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 22 u 23.

Artikolu 22

Revoka tad-delega

1. Id-delega ta' setgħa msemmija fl-Artikolu 20 tista' tiġi revokata fi kwalunkwe żmien mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill.

2. L-istituzzjoni li tkun bdiet proċedura interna sabiex jiġi deċiż jekk tirrevokax id-delega ta' setgħa għandha tinforma lill-istituzzjoni l-oħra u lill-Kummissjoni mhux iktar tard minn xahar qabel ma tiehu d-deċiżjoni finali, billi tindika s-setgħat delegati li jistgħu jkun s-suġġett ta' revoka u r-raġunijiet għal revoka.

3. Id-deċiżjoni ta' revoka għandha għib fi tmiemha d-delega tas-setgħat speċifikati f'dik id-deċiżjoni. Din għandha ssir effettiva minnufih jew f'data ulterjuri stipulata fiha. Hija ma taffettwax il-validità tal-atti delegati li jkun digà fis-seħħ. Hija għandha tiġi ppubblikata f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 23

Ogġezzjonijiet għal atti delegati

1. Il-Parlament Ewropew jew il-Kunsill jistgħu joġġezzjonaw għall-att delegat fi żmien tliet xhur mid-data tan-notifika.

2. Jekk, meta jiskadi dak il-perijodu, la l-Parlament Ewropew u lanqas il-Kunsill ma jkunu ogġezzjonaw għall-att delegat, jew jekk, qabel dik id-data, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill ikunu, it-tnejn li huma, infurmaw lill-Kummissjoni dwar id-deċiżjoni tagħhom li ma joġġezzjonawx, l-att delegat għandu jidhol fis-seħh fid-data fih stabbilita.

3. Jekk il-Parlament Ewropew jew il-Kunsill joġġezzjonaw għall-att delegat, dan tal-aħhar ma għandux jidhol fis-seħh. L-istituzzjoni li toġġezzjona għandha tagħti r-raġunijiet għall-ogġezzjoni kontra l-att delegat.

Artikolu 24

Reviżjoni

1. Sa ... (*). Sa ... u fid-dawl tal-esperjenza miksuba, il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport dwar l-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament u b'mod partikolari tal-Artikoli 3, 11 u 16, akkumpanjat, fejn xieraq, minn kwalunkwe proposta legiżlattiva.

2. Sa ... (**), il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport dwar l-aspetti kollha tal-ikel prodott mill-animali miksuba permezz tal-użu ta' teknika ta' kklonjar u mill-frieh tagħhom, segwit, fejn adatt, minn kwalunkwe proposta legiżlattiva.

3. Ir-rapport u kwalunkwe proposta għandhom ikunu aċċessibbli għall-pubbliku.

KAPITOLU IV

DISPOŻIZZJONIJIET TRANŻITORJI U FINALI

Artikolu 25

Thassir

Ir-Regolament (KE) Nru 258/97 u r-Regolament (KE) Nru 1852/2001 għandhom jithassru b'effett mill-... (***) , hlief fir-rigward ta' daww it-talbiet pendenti regolati mill-Artikolu 27 ta' dan ir-Regolament.

(*) ĠU: Jekk jogħġbok dahhal id-data: 5 snin wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament.

(**) ĠU: Jekk jogħġbok dahhal id-data: sena wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament.

(***) ĠU: Jekk jogħġbok dahhal id-data: 24 xahar wara d-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 26

Stabbiliment tal-lista tal-Unjoni

Mhux aktar tard minn ... (***) il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi l-lista tal-Unjoni billi ddahhal ikel ġdid awtorizzat u/jew notifikat skont l-Artikoli 4, 5 u 7 tar-Regolament (KE) Nru 258/97 fil-lista tal-Unjoni, inkluża kwalunkwe kondizzjoni ta' awtorizzazzjoni eżistenti, kif adatt.

Artikolu 27

Miżuri tranżitorji

1. Kwalunkwe talba għat-tqeghid fis-suq ta' ikel ġdid fl-Unjoni ippreżentata lil Stat Membru skont l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 258/97 qabel ... (***) għandha tiġi ttrasformata f'applikazzjoni skont dan ir-Regolament jekk rapport inizjali ta' valutazzjoni previst skont l-Artikolu 6(3) tar-Regolament (KE) Nru 258/97 ma jkunx għadu ntbagħat lill-Kummissjoni, u fil-każijiet fejn ir-rapport addizzjonali ta' valutazzjoni hu mehtieg skont l-Artikolu 6(3) jew (4) tar-Regolament (KE) Nru 258/97.

Talbiet ohra pendenti ppreżentati skont l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 258/97 qabel ... (***) għandhom jiġu pproċessati skont id-dispożizzjonijiet ta' dak ir-Regolament.

2. Il-Kummissjoni tista', f'konformità mal-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 19(2), tadotta miżuri tranżitorji xierqa għall-applikazzjoni tal-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu.

Artikolu 28

Emendi għar-Regolament (KE) Nru 1331/2008

Ir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 huwa b'dan emendat kif ġej:

(1) It-titolu huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Ir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2008 li jistabbilixxi proċedura komuni ta' awtorizzazzjoni għal addittivi tal-ikel, enzimi tal-ikel, aromatizzanti tal-ikel u ikel ġdid".

(2) Fl-Artikolu 1, il-paragrafi 1 u 2 huma sostitwiti b'dawn li ġejjin:

"1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi proċedura komuni għall-valutazzjoni u l-awtorizzazzjoni (minn hawn 'il quddiem imsejha il-'proċedura komuni') tal-addittivi tal-ikel, tal-enzimi tal-ikel, tal-aromatizzanti tal-ikel u ta' materjali sorsi ta' aromatizzanti tal-ikel u ta' ingredjenti tal-ikel li għandhom il-kwalitajiet ta' aromatizzanti użati jew mahsuba biex jintużaw fl-ikel jew fuq l-ikel (minn hawn 'il quddiem imsejha 's-sustanzi jew il-prodotti'), liema proċedura tikkontribwixxi għall-moviment liberu tal-ikel fl-Unjoni u għal livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem u għal livell għoli ta' protezzjoni tal-konsumatur, inkluż il-protezzjoni tal-interessi tal-konsumaturi. Dan ir-Regolament ma għandux japplika għal aromatizzanti tal-affumikazzjoni

fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 2065/2003 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Novembru 2003 dwar l-aromatizzanti tal-affumikazzjoni użati jew mahsuba biex jintużaw fi jew fuq l-ikel (*).

2. Il-proċedura komuni għandha tistabbilixxi l-arrangamenti proċedurali għall-aġġornar tal-listi ta' sustanzi u prodotti li tqegħid fis-suq tagħhom fl-Unjoni hu awtorizzat skont Ir-Regolament (KE) Nru 1333/2008, ir-Regolament (KE) Nru 1332/2008, ir-Regolament (KE) Nru 1334/2008 u r-Regolament (UE) Nru .../2010 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... dwar ikel ġdid (**) (minn hawn 'il quddiem imsejha "il-liġijiet settorjali dwar l-ikel").

(*) ĠU L 309, 26.11.2003, p. 1.

(**) ĠU L ...".

(3) Fl-Artikolu 1(3), l-Artikolu 2 (1) u (2), l-Artikolu 9(2), l-Artikolu 12(1) u l-Artikolu 13 il-kliem "sustanza" u "sustanzi" huma sostitwiti b' "sustanza jew prodott" jew "sustanzi jew prodotti" kif ikun xieraq.

(4) It-titolu tal-Artikolu 2 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Lista tal-Unjoni ta' sustanzi jew prodotti".

(5) Il-paragrafu li ġej huwa miżjud mal-Artikolu 4:

"3. Applikazzjoni wahda dwar sustanza jew prodott tista' ssir sabiex ikunu aġġornati l-listi tal-Unjoni differenti regolati taht il-liġijiet settorjali differenti tal-ikel dment li l-applikazzjoni tkun konformi mar-rekwiziti ta' kull wahda mill-liġijiet settorjali tal-ikel."

(6) Is-sentenza li ġejja hija inserita fil-bidu tal-Artikolu 6(1):

"Fil-każ ta' raġunijiet xjentifiċi rigward thassib dwar is-sikurezza, għandha tiġi identifikata u mitluba mill-applikant, informazzjoni addizzjonali dwar il-valutazzjoni tar-riskju."

(7) Fl-Artikolu 7, il-paragrafi 4, 5 u 6 huma sostitwiti b'dawn li ġejjin:

"4. Il-miżuri, imfassla biex jemendaw l-elementi mhux essenzzjali ta' kull liġi settorjali dwar l-ikel bl-eċċezzjoni tal-ikel ġdid, relatati mat-tnehhija ta' sustanza mil-lista tal-

Unjoni, għandhom jiġu adottati skont il-proċedura regolatorja bi skrutinju msemmija fl-Artikolu 14(3).

5. Minhabba raġunijiet ta' effiċjenza, il-miżuri mfassla sabiex jemendaw l-elementi mhux essenzzjali ta' kull liġi settorjali dwar l-ikel bl-eċċezzjoni tal-ikel ġdid, fost l-oħrajn billi jissupplimentawha, rigward iż-żieda ta' sustanza fil-lista tal-Unjoni u ż-żieda, it-tnehhija jew it-tibdil ta' kondizzjonijiet, speċifikazzjonijiet jew restrizzjonijiet li huma marbuta mal-preżenza ta' sustanza fuq il-lista tal-Unjoni, għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura regolatorja bi skrutinju msemmija fl-Artikolu 14(4).

6. Bl-eċċezzjoni tal-ikel ġdid u minhabba raġunijiet importanti ta' urġenza, il-Kummissjoni tista' tuża l-proċedura ta' urġenza msemmija fl-Artikolu 14(5) għat-tnehhija ta' sustanza mil-lista tal-Unjoni u għaž-żieda, it-tnehhija jew it-tibdil ta' kondizzjonijiet, speċifikazzjonijiet jew restrizzjonijiet assoċjati mal-preżenza ta' sustanza fil-lista tal-Unjoni.

7. Il-miżuri relatati mat-tnehhija, iż-żieda ta' prodott kopert mir-Regolament dwar l-ikel ġdid għal-lista tal-Unjoni u/jew iż-żieda, it-tnehhija jew it-tibdil ta' kondizzjonijiet, speċifikazzjonijiet jew restrizzjonijiet li huma assoċjati mal-preżenza ta' dan il-prodott fil-lista tal-Unjoni għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura regolatorja msemmija fl-Artikolu 14(2)."

(8) It-terminu "Komunità" għandu jiġi sostitwit b' "Unjoni".

Artikolu 29

Dhul fis-sehh

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-sehh fl-ghoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Huwa għandu għandu japplika minn ... (*).

Madankollu, l-Artikoli 26, 27 u 28 għandhom japplikaw minn ... (**). Barra minn hekk, b'deroga mit-tieni paragrafu ta' dan l-Artikolu u b'deroga mit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 16 tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008, l-applikazzjonijiet jistgħu jsiru skont dan ir-Regolament minn (**) għall-awtorizzazzjoni ta' ikel imsemmi fil-punt (iv) tal-Artikolu 3(2)(a) ta' dan ir-Regolament, fejn tali ikel ikun diġà fis-suq hdan l-Unjoni f'dik id-data.

(*) ĠU: Jekk jogħġbok dahhal id-data: 24 xahar wara d-dhul fis-sehh ta' dan ir-Regolament.

(**) ĠU: jekk jogħġbok dahhal id-data: id-dhul fis-sehh ta' dan ir-Regolament.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u għandu japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi, ...

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

...

Għall-Kunsill

Il-President

...

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJET TAL-KUNSILL

I. INTRODUZZJONI

Fil-15 ta' Jannar 2008, il-Kummissjoni ppreżentat proposta ⁽¹⁾ għal Regolament dwar ikel ġdid u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1331/2008 tas-16 ta' Diċembru 2008 li jstabbilixxi proċedura ta' awtorizzazzjoni komuni għall-addittivi tal-ikel, l-enzimi tal-ikel, u l-aromatizzanti tal-ikel. Il-proposta giet ibbażata fuq l-Artikolu 95 tat-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea.

Filwaqt li aġixxa skont l-Artikolu 251 tat-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, il-Parlament Ewropew adotta l-Opinjoni tiegħu fl-ewwel qari fil-25 ta' Marzu 2009 ⁽²⁾.

Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali adotta l-opinjoni tiegħu fid-29 ta' Mejju 2008 ⁽³⁾.

Skont l-Artikolu 294(5) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), il-Kunsill adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari b'unanimità fil-15 ta' Marzu 2010.

II. OĖETTIV TAR-REGOLAMENT PROPOST

Il-Kummissjoni diġà habbret fil-White Paper dwar is-Sikurezza tal-Ikel adottata fit-12 ta' Jannar 2000 ⁽⁴⁾ l-intenzjonijiet tagħha li teżamina l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni dwar l-ikel il-ġdid u tagħmel l-aġġustamenti mehtieġa għar-Regolament eżistenti (KE) Nru 258/97 dwar l-ikel il-ġdid u l-ingredjenti tal-ikel il-ġdid.

Il-proposta timmira li tagġorna u tikkjarifika l-qafas regolatorju għall-awtorizzazzjoni u t-tqeghid fis-suq ta' ikel ġdid, filwaqt li tiżgura s-sikurezza tal-ikel, il-protezzjoni tas-saħha tal-bniedem u l-interessi tal-konsumatur u l-funzjonament effettiv tas-suq intern. Hija tirrevoka r-Regolament attwali (KE) Nru 258/97 u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 1852/2001.

Il-proposta żżomm id-data tal-15 ta' Mejju 1997 bhala d-data ta' limitu għad-determinazzjoni tan-novità tal-ikel u tikkjarifika li d-definizzjonijiet tal-ikel il-ġdid jinkludu ikel li fuqu jiġu applikati teknoloġiji godda jew ikel li joriġina minn pjanti jew annimali li fuqhom jiġu applikati tekniki ta' tgħammir mhux tradizzjonali.

Il-Kummissjoni pproponiet li t-tqeghid fis-suq ta' ikel ġdid ikun soġġett għal proċedura ċentralizzata fil-livell Komunitarju skont ir-Regolament (KE) Nru 1331/2008 li jstabbilixxi proċedura ta' awtorizzazzjoni komuni li tissostitwixxi s-sistema attwali tal-valutazzjoni tar-riskju mill-awtoritajiet nazzjonali. Il-valutazzjoni tar-riskju għandha titwettaq mill-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà tal-Ikel (EFSA). L-inklużjoni ta' ikel ġdid fil-lista Komunitarja ta' ikel ġdid għandha titqies mill-Kummissjoni abbażi tal-opinjoni tal-EFSA. Il-Kummissjoni għandha tkun meġhuna mill-Kumitat Permanenti dwar il-Katina Alimentari u s-Saħha tal-Annimali (SCFAH). Id-deċiżjoni finali biex tiġi aġġornata l-lista ta' ikel ġdid għandha tittiehed mill-Kummissjoni permezz tal-komitoloġija bi proċedura ta' skrutinju.

L-awtorizzazzjoni marbuta mal-applikant għandha tinbidel u l-proċedura simplifikata għandha titneħha permezz ta' deċiżjonijiet ta' awtorizzazzjoni indirizzati lill-Komunità bhala regola ġenerali. Il-protezzjoni tad-data tista' tingħata f'każi ġġustifikati fir-rigward ta' evidenza xjentifika żviluppata riċentament u data proprjetarja sabiex tkun appoġġjata l-innovazzjoni fl-industrija agro-alimentari.

Il-proposta tintroduċi d-definizzjoni ta' "ikel tradizzjonali minn pajjiż terz", bhala kategorija ta' ikel ġdid li għandu jkun soġġett għal notifika jekk ma jiġux ippreżentati oġġezzjonijiet raġonevoli ta' sigurtà mill-EFSA jew l-Istati Membri.

Ikel ġdid diġà awtorizzat għandu jibqa' jittqiegħed fis-suq u jiġi inkluz fil-lista Komunitarja ta' ikel ġdid.

⁽¹⁾ 5431/08.

⁽²⁾ 7990/09.

⁽³⁾ ĠU C 224, 30.8.2008, p. 81.

⁽⁴⁾ 5761/00, COM(1999) 719 finali

III. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI TAL-KUNSILL

1. *Rimarki ta' introduzzjoni*

Il-pożizzjoni tal-Kunsill tirrifletti r-risultat tal-eżami tal-proposta tal-Kummissjoni mill-Kunsill. Il-Kunsill introduċa diversi tibdiliet fit-test, xi whud minnhom ispirati mill-emendi proposti mill-Parlament Ewropew.

Il-Kummissjoni aċċettat it-tibdil kollu introdott mill-Kunsill għall-proposta tagħha, minbarra l-introduzzjoni tad-definizzjoni tal-frieh ta' annimali kklonati fl-Artikolu 3(2)(b) u l-inklużjoni tal-frieh fl-Artikolu 3(2)(a)(i).

2. *L-emendi tal-Parlament Ewropew*

Fil-votazzjoni plenarja tiegħu fil-25 ta' Marzu 2009, il-Parlament Ewropew adotta 76 emenda għall-proposta ⁽¹⁾. Fil-pożizzjoni komuni tiegħu, il-Kunsill inkorpora 30 emenda, li minnhom 20 bis-shih (emendi 7, 15, 16, 20, 35, 41, 42, 44, 45, 53, 63, 65, 67, 68, 69, 76, 77, 88, 89, 93), 5 parzjalment (emendi 1, 30, 40, 91, 92) u 5 fil-prinċipju (emendi 3, 6, 11, 25, 64).

2.1. *Il-modifiki prinċipali introdotti mill-Kunsill fil-proposta, b'referenza għall-emendi tal-PE* ⁽²⁾

- (a) Obiettivi tar-Regolament (Artikolu 1 u premessi 1 u 2) - il-Kunsill zied il-protezzjoni tal-ambjent u t-trattament xieraq tal-annimali. Dan ikopri parzjalment l-emendi 1 u 30 u jirrifletti l-ispirtu tal-emenda 3.
- (b) Ambitu (Artikolu 2(2)(a)(v) u premessi 13 u 14) - il-Kunsill jikkjarifika li, sakemm isiru l-emendi rispettivi għar-Regolament (KE) 1925/2006, id-Direttiva 2002/46/KE u d-Direttiva 89/398/KEE, dawk il-vitami u l-minerali miksubin minn sorsi ġodda jew li jużaw proċess ta' produzzjoni, li ma ġewx ikkunsidrati meta saret l-awtorizzazzjoni tagħhom u li jwasslu għal tibdil sinifikanti fil-kompożizzjoni jew l-istruttura tal-ikel li jaffetwa l-valur nutritiv tiegħu, il-metabolizmu jew il-livell ta' sustanzi mhux mixtieqin, għandhom jaqgħu fl-ambitu tar-Regolament dwar l-ikel iġdid. Dan huwa konformi mal-ewwel parti tal-emenda 91.
- (c) Definizzjoni ta' ikel ġdid (Artikolu 3 u premessi 6, 8, 10, 11) - il-kriterju bażiku għall-valutazzjoni tan-novità tal-ikel jibqa' dwar jekk intużax għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. Sabiex jipprovi ċarezza legali, il-Kunsill qabel li, qabel id-data ta' applikazzjoni tar-Regolament, għandhom jiġu żviluppati kriterji ulterjuri għall-valutazzjoni tal-konsum mill-bniedem sa ċertu grad fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. L-adozzjoni ta' dawn il-kriterji giet iddelegata lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 290 TFUE. Dan kien marbut mal-posponiment tad-data ta' applikazzjoni sa 24 xahar wara d-data tad-dhul fis-sehh.

Sabiex tkun żgurata kjarifika ahjar, saru l-bidliet li ġejjin fid-definizzjoni:

- saret distinzjoni bejn l-ikel li joriġina mill-annimali u l-ikel li joriġina mill-pjanti. L-ikel li joriġina mill-pjanti jaqa' fl-ambitu ta' dan ir-Regolament biss jekk it-teknika ta' tghammir mhux tradizzjonali li tiġi applikata lill-pjanta twassal għal tibdil sinifikanti fil-kompożizzjoni jew l-istruttura tal-ikel;
- żdiedet id-definizzjoni ta' "frieh" u "nanomaterjali maħdumin" (ara wkoll punti d) u e) hawn taht);
- l-ingredjenti użati f'supplimenti tal-ikel qabel il-15 ta' Mejju 1997 jaqgħu taht id-definizzjoni, u konsegwentement jehtiegu awtorizzazzjoni, biss jekk ikunu ser jintużaw f'ikel ieħor minbarra f'supplimenti tal-ikel;
- id-definizzjoni ta' "ikel tradizzjonali minn pajjiż terz" tkopri ikel li jiġi biss minn produzzjoni primarja u li għalih l-istorja tal-użu ta' ikel sikur giet ipprova f' kwalunkwe pajjiż terz għal perijodu kontinwu ta' 25 sena fid-dieta normali ta' parti kbira tal-popolazzjoni;

⁽¹⁾ 7990/09 (P6_TA(2009)0171)

⁽²⁾ In-numerazzjoni tal-premessi u tal-Artikoli tirreferi għat-test tal-pożizzjoni tal-Kunsill fl-ewwel qari.

- gie nnotat li l-livell ta' armonizzazzjoni għal prodotti mediċinali jagħmilha possibbli li Stat Membru jista', jekk huwa jstabblilixxi skont id-Direttiva 2001/83/KE li sustanza hija prodott mediċinali, jirrestringi t-tqegħid fis-suq ta' tali prodott skont il-liġi tal-Unjoni, anke jekk l-istess prodott ikun gie awtorizzat bħala ikel ġdid taht dan ir-Regolament.

Il-Kunsill qabel ukoll li l-Kummissjoni tista', permezz tal-proċedura ta' kumitat regolatorja, tadotta aktar kriterji biex jiġu kkjarifikati d-definizzjonijiet fis-subpunti (i) sa (iv) tal-punt (a) u l-punti (c), (d) u (e) tal-Artikolu 3(2) sabiex tkun żgurata l-implimentazzjoni armonjuża tagħhom mill-Istati Membri.

Dawn it-tibdiliet ikopru l-emendi **15, 16, 35, 63** u l-parti l-kbira tal-emenda **92**.

- (d) Ikel prodott minn annimali miksubin b'tekniki ta' tghammir mhux tradizzjonali u l-frieh tagħhom (Artikolu 3(2)(a)(i) u premessi 6 u 7) - il-Kunsill qabel li ikel prodott minn annimali miksubin b'tekniki ta' tghammir mhux tradizzjonali (eż. ikklonar) u l-frieh tagħhom għandu jaqa' fl-ambitu tar-Regolament. Fl-istess hin, il-Kunsill huwa tal-opinjoni li dan ir-Regolament ma jistax jittratta b'mod adegwat l-aspetti kollha tal-ikklonar u li l-Kummissjoni għandha tistudja s-sugġett aktar. Għal dan l-ghan, fi żmien sena mid-data tad-dhul fis-seħh ta' dan ir-Regolament, il-Kummissjoni għandha tibghat lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport dwar l-aspetti kollha tal-produzzjoni ta' ikel minn annimali kklonati u l-frieh tagħhom, segwit, fejn adatt, minn proposta legiżlattiva (Artikolu 20(2)). Dan huwa konformi mal-emenda **93**. Il-Kunsill qies li l-ikel prodott minn annimali kklonati mehtieg jinżamm fl-ambitu tar-Regolament propost sakemm tiġi proposta mill-Kummissjoni u tiġi adottata kwalunkwe legiżlazzjoni speċifika. Din is-soluzzjoni tevita l-lakuna legali li jinholoq bl-esklużjoni ta' tali ikel mir-Regolament kif propost mill-Parlament Ewropew fin-nuqqas ta' kwalunkwe legiżlazzjoni li tirregola l-produzzjoni ta' ikel minn annimali kklonati.
 - (e) Nanomaterjali - il-Kunsill għaraf il-htieġa għal evalwazzjoni sistematika tas-sikurezza u awtorizzazzjoni ta' ikel li fih jew li jikkonsisti minn nanomaterjali maħdumin irrISPettivament minn kwalunkwe tibdil li n-nanomaterjali jistgħu jikkawżaw fil-propertajiet ta' tali ikel. Għalhekk, il-Kunsill ikkjarifika li tali ikel jitqies bħala ġdid (Artikolu 3(2)(a)(iv)) u zied id-definizzjoni ta' "nanomaterjali maħdumin" (Artikolu 3(2)(c)). Il-Kunsill b'hekk nehha d-distakk li seta' jinholoq jekk l-użu tan-nanoteknoloġiji jwassal għal tibdil sinifikanti fil-kompożizzjoni jew l-istruttura tal-ikel kif definit fl-Artikolu 3(2)(a)(iii), iżda l-ikel xorta jkun fih nanomaterjali maħdumin. Il-premessa 9 tenfasizza l-htieġa għal definizzjoni maqbula internazzjonalment ta' nanomaterjal. Jekk definizzjoni differenti tinqabel fil-livell internazzjonali, l-adozzjoni tad-definizzjoni f'dan ir-Regolament issir permezz tal-proċedura legiżlattiva ordinarja. Il-Kummissjoni esprimiet ir-riżerva tagħha meta argumentat li din l-adozzjoni kellha tiġi ddelegata lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 290 TFUE. Il-Kunsill b'hekk aċċetta parti mill-emenda **92**.
- Il-Kunsill segwa l-prinċipju tal-emendi **6** u **11** dwar il-htieġa li jkun hemm metodi adatti għall-valutazzjoni tar-riskju għal nanomaterjali maħdumin, li huwa rifless fil-premessa 20.
- (f) Determinazzjoni tal-istatus tal-ikel (Artikolu 4 u premessa 16) - il-Kunsill qabel li d-determinazzjoni tal-istatus tal-ikel li għandu jitqieghed fis-suq tal-Unjoni fir-rigward tad-definizzjoni ta' ikel ġdid, tkun fir-responsabbiltà tal-operaturi fil-kummerċ tal-ikel, li għandhom jikkonsultaw mal-awtorità nazzjonali tagħhom f'każ ta' dubju.
 - (g) Awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid (Artikolu 9 u premessa 18) - il-Kunsill qabel li l-awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid għandha titwettaq skont ir-Regolament (KE) Nru 1331/2008, dment li mhemmx dispożizzjoni għal deroga speċifika fir-Regolament preżenti. Il-Kunsill ikkjarifika li fl-awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid, għandhom jiġu kkunsidrati fatturi etiċi, ambjentali, fatturi tal-benesseri tal-annimali u l-prinċipju ta' prekawżjoni. Dawn il-fatturi għandhom jitqiesu abbażi ta' każ b'każ skont il-kontenut tal-applikazzjoni. Dan ikopri l-emenda **20**.

- (h) Awtorizzazzjoni ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi (Artikolu 11 u premessa 22) - il-Kunsill ma aċċettax il-“proċedura ta' notifika” kif proposta mill-Kummissjoni. Sabiex tiġi żgurata s-sikurezza tal-ikel, kull awtorizzazzjoni għandha tkun ibbażata fuq l-opinjoni tal-EFSA u l-awtorizzazzjoni sussegwenti tkun adottata mill-Kummissjoni permezz tal-proċedura ta' kumitat regolatorja. L-evalwazzjoni tal-EFSA għandha tiffoka primarjament fuq l-evidenza ta' użu sikur tal-ikel u l-informazzjoni dwar il-kompożizzjoni ta' ikel tradizzjonali. Sabiex il-proċedura tithaffef, għandhom jiġu applikati skadenzi iqsar - 6 xhur għall-opinjoni tal-EFSA u 3 xhur għall-abbozz ta' miżura ppreżentat mill-Kummissjoni lill-SCFAH. Għandha tiġi stabbilita lista separata ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi awtorizzati (Artikolu 7(2)). Madankollu l-approċċ il-ġdid tal-Kunsill ikopri l-emendi **65** u **68**.
- (i) Gwida teknika (Artikolu 12) - qabel id-data ta' applikazzjoni tar-Regolament (jiġifieri sentejn wara id-data tad-dhul fis-seħh tagħha), il-Kummissjoni għandha tipprovdi gwida u għodod tekniċi għall-partijiet interessati, b'mod partikolari l-operaturi fil-kummerċ tal-ikel u l-SMEs. Huwa ovvju li r-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 97/618/KE ser tkun applikabbli sakemm jiġi rrevokat ir-Regolament (KE) 258/1997. Dan huwa konformi mal-emenda **69**.
- (j) Il-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji l-Godda - EGE (Artikolu 15 u premessa 28) - żdiedet dispożizzjoni addizzjonali dwar il-possibbiltà li l-Kummissjoni tikkonsulta mal-EGE, fuq inizjattiva tagħha jew fuq talba ta' Stat Membru, dwar kwistjonijiet etici rigward ikel ġdid. Dan jikkorrispondi mal-emenda **76**. Jekk jiġi kkonsultat, l-opinjoni tiegħu ser tiġi kkunsidrata fl-istadju tal-gestjoni tar-riskju.
- (k) Protezzjoni tad-data (Artikolu 16 u premessa 25) - sabiex tiġi promossa l-innovazzjoni fl-industrija, ġiet aċċettata mill-Kunsill, il-htieġa għall-protezzjoni ta' evidenza xjentifika ġdida u/jew data xjentifika proprjetarja għall-perijodu ta' 5 snin. Tali data protetta ma tistax tintuża għall-benefiċċju ta' applikazzjoni oħra minghajr il-qbil tal-applikant ta' qabel u l-awtorizzazzjoni hija limitata għall-applikant ta' qabel matul il-perijodu ta' 5 snin dment li l-applikant sussegwenti ma jiksibx awtorizzazzjoni minghajr referenza għal dik id-data proprjetarja. Dan ikopri bis-shih l-emenda **77**. Għalkemm l-emenda **25** ma ġietx aċċettata kif inhi, l-essenza tagħha hija koperta bl-Artikolu 16.
- (l) Informazzjoni għall-pubbliku (Artikolu 17) - is-sommarji tal-applikazzjonijiet, ir-riżultati ta' kwalunkwe konsultazzjoni għad-determinazzjoni tal-istatus tal-ikel u l-listi ta' ikel ġdid awtorizzati għandhom ikunu disponibbli għall-pubbliku, fil-każ ta' dan tal-aħhar fuq is-sit elettroniku unikua ddedikat għal dan. Dan huwa konformi mal-emendi **41**, **53** u **67**, parti mill-emenda **40** u jkopri fil-prinċipju l-emenda **64**.
- (m) Miżuri transitorji (Artikolu 23 u premessa 29) – applikazzjoni pendenti ppreżentata skont l-Artikolu 4 tar-Regolament (KE) Nru 258/97 għandha tiġi pproċessata skont dak ir-Regolament biss jekk ir-rapport tal-valutazzjoni inizjali jkun ipprovdut skont l-Artikolu 6(3) u la kienet meħtieġa valutazzjoni addizzjonali, u lanqas ma tressqet kwalunkwe oġġezzjoni mill-Istati Membri. Dan huwa konformi mal-emendi **88** u **89**.

Minbarra l-emendi msemmijin hawn fuq, il-pożizzjoni komuni tinkorpora l-emendi **7**, **42**, **44**, **45**, li huma ta' natura teknika/editorjali u jimmiraw li jagħmlu t-test aktar ċar.

Minhabba d-dhul fis-seħh tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea fl-1 ta' Diċembru 2009, il-Kunsill kellu jadotta l-proċedura regolatorja bi skrutinju relatata mad-dispożizzjonijiet tal-proposta tal-Kummissjoni għat-TFUE. Il-Kunsill qabel li d-dispożizzjonijiet li ġejjin għandhom jikkonferixxu setgħat implimentattivi fuq il-Kummissjoni (Artikolu 291(2) TFUE):

- Artikolu 3(4): l-adozzjoni ta' aktar kriterji biex jiġu kkjarifikati d-definizzjonijiet fis-subpunti (i) sa (iv) tal-punt (a) u l-punti (c), (d) u (e) tal-Artikolu 3(2) li jistgħu jiġu adottati;
- Artikolu 11(5): l-aġġornament tal-lista ta' ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi;
- Artikolu 16(5): l-aġġornament tal-lista tal-Unjoni fil-każ tal-protezzjoni tad-data qabel l-iska-denja tal-perijodu ta' 5 snin għall-protezzjoni tad-data;

- Artikolu 27(2): il-miżuri transizzjonali għall-applikazzjoni tal-Artikolu 27(1) li jistgħu jiġu adottati;
- Artikolu 9: l-aġġornament tal-lista tal-Unjoni ta' ikel ġdid. Ir-Regolament (KE) 1331/2008 ikun jehtieg li jiġi emendat għal-dik il-fini (ara l-Artikolu 28 tal-pożizzjoni tal-Kunsill).

Kif diġà ssemma fil-punt c) hawn fuq, il-Kunsill qabel li l-adozzjoni tal-kriterji biex jiġi vvalutat jekk l-ikel intużax għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997 sad-data ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament (jiġifieri 24 xahar wara d-dhul fis-sehh) għandha tiġi ddelegata lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 290 TFUE.

2.2. L-emendi tal-Parlament Ewropew li ma ġewx aċċettati

Il-Kunsill ma aċċettax 46 emenda elenkati għar-raġunijiet li ġejjin:

- (i) Emenda **2**: il-livell għoli tal-protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem u l-interessi tal-konsumatur rigward l-ikel u l-funzjonament effettiv tas-suq intern, huma żewġ għanijiet prinċipali tal-liġi tal-Unjoni dwar l-oġġetti tal-ikel (Artikolu 1 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002). Dawn iż-żewġ aspetti huma koperti fil-premessi 1 u 2.
- (ii) Emenda **9**: kif spjegat fil-punt c) hawn fuq, il-kriterju bażiku għall-valutazzjoni tan-novità tal-ikel jibqa' l-użu tiegħu għall-konsum mill-bniedem sa grad sinifikanti fl-Unjoni qabel il-15 ta' Mejju 1997. L-istruttura molekulari primarja mmodifikata, il-mikro-organizmi, il-fungi, l-alka, it-tipi ġodda ta' mikro-organizmi u l-konċentrati ta' sustanzi għadhom jaqgħu taħt din id-definizzjoni u ma jehtigux jiġu elenkati separatament
- (iii) Emenda **22**: L-EFSA tikkoopera mal-Istati Membri meta thejji l-opinjoni tagħha u tista' tagħmel użu minn netwerk kif previst mill-Artikolu 36 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002 u r-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2230/2004.
- (iv) Testijiet fuq annimali (emendi **21, 87**) - il-kwistjoni tat-testijiet fuq annimali, b'mod partikolari l-evitar ta' testijiet fuq annimali vertebrati u l-kondiviżjoni tar-riżultati tat-testijiet, ma jaqgħux taħt l-ambitu ta' dan ir-Regolament. Skont l-Artikolu 9(2) tar-Regolament (KE) Nru 1331/2008 (Proċedura ta' awtorizzazzjoni komuni), l-EFSA għandha tippreżenta proposta rigward id-data mehtieġa għall-valutazzjoni tar-riskju ta' ikel ġdid u dawn għandhom jirrikonnoxxu l-htieġa li jiġu evitati testijiet mhux neċessarji fuq annimali.
- (v) Projbizzjoni tal-produzzjoni ta' ikel, it-tqeghid fis-suq u l-importazzjonijiet ta' annimali kklonati u l-frieħ tagħhom (emendi **5, 10, 12, 14, 91 (punt 2(ba)), 92 (punt 2(a)(ii) u 2(ca)), 51 (it-tieni parti)**) - il-Kunsill ma jistax jaqbel mal-eskluzjoni immedjata ta' ikel miksub minn annimali kklonati u l-frieħ tagħhom mill-ambitu tar-Regolament (ara l-punt d) hawn fuq). Għandu jiġi wkoll innotat li l-Kummissjoni għandha dritt għal inizjattiva biex tipproponi leġislazzjoni tal-UE u ma tistax tkun obbligata tagħmel proposta leġislattiva permezz ta' att leġislattiv.
- (vi) Nanomaterjali
 - (a) emenda **13**: ma taqax fl-ambitu tar-Regolament dwar ikel ġdid; japplika r-Regolament (KE) 1935/2004 dwar materjali u oġġetti mahsuba biex jiġu f'kontatt mal-ikel.
 - (b) emenda **90**: it-tikkettar speċifiku u sistematiku ta' ingredjenti fil-forma ta' nanomaterjali huwa eċċessiv; mehtieg li jiġu kkunsidrati htigiet ta' tikkettar speċifiċi abbażi ta' każ b'każ skont l-Artikolu 9(2).
 - (c) emenda **50**: f'każ ta' dubju rigward is-sikurezza tal-ikel li fiha nanomaterjali għandu japplika l-prinċipju ta' prekawżjoni. Barra minn hekk, id-data ta' applikazzjoni tar-Regolament ittawlet għal 24 xahar, b'hekk thalla żmien addizzjonali għall-iżvilupp ta' metodi għall-valutazzjoni tar-riskju għal nanomaterjali mahdumin.
- (vii) Determinazzjoni tal-istatus tal-ikel (emenda **18** u parti mill-emenda **40**): l-emendi mhumieħ kompatibbli mal-approċċ maqbul mill-Kunsill (ara l-punt d) hawn fuq).

- (viii) Kriterji addizzjonali għall-valutazzjoni tar-riskju mill-EFSA
- (d) emenda **70**: referenza għall-Artikolu 6 (Artikolu 8 fil-Pożizzjoni Komuni) mhix adatta billi hija tikkonċerna kondizzjonijiet li għandhom jitqiesu fl-istadju tal-ġestjoni tar-riskju, mhux tal-valutazzjoni tar-riskju mwettqa mill-EFSA.
 - (e) emenda **71**: tinterferixxi mal-proċeduri interni tal-EFSA; meta tivvaluta s-sikurezza tal-ikel, l-EFSA tista' tqis ukoll aspetti oħrajn ta' effetti ta' ħsara jew tossiċi fuq is-saħħa tal-bniedem.
 - (f) emenda **74**: ma tappartjenix għall-istadju tal-valutazzjoni tar-riskju; l-opinjoni tal-Grupp Ewropew dwar l-Etika fix-Xjenza u t-Teknoloġiji l-Godda (EGE) tista' tinkiseb fuq talba ta' Stat Membru u mbagħad tiġi kkunsidrata fl-istadju tal-ġestjoni tar-riskju.
- (ix) Kondizzjonijiet addizzjonali għall-awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid (ġestjoni tar-riskju)
- (g) emenda **23**: l-aspetti etiċi jistgħu jitqiesu fl-istadju tal-ġestjoni tar-riskju; il-valutazzjoni mill-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent (EEA) mhix applikabbli.
 - (h) emenda **43**: mhix meħtieġa, l-aspetti koperti minn din l-emenda jiġu kkunsidrati mill-EFSA fl-istadju tal-valutazzjoni tar-riskju.
 - (i) emenda **47**: mhux applikabbli; la hija meħtieġa u lanqas possibbli li tintalab l-opinjoni tal-EEA għal kull applikazzjoni għal awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid.
 - (j) emenda **48**: l-opinjoni tal-EGE ma tistax tintalab għal kull applikazzjoni għal awtorizzazzjoni ta' ikel ġdid. Jekk tintalab kif previst fl-Artikolu 15, hija ser tiġi kkunsidrata fl-istadju tal-ġestjoni tar-riskju.
 - (k) emenda **49**: l-aspetti koperti minn din l-emenda jiġu kkunsidrati mill-EFSA fl-istadju tal-valutazzjoni tar-riskju u jistgħu jkunu koperti bil-kondizzjonijiet tal-użu u l-htigiet addizzjonali ta' tikkettar speċifiku skont l-Artikolu 9(2).
- (x) Principju ta' prekawzjoni (emendi **1(it-tieni parti), 19, 52**) - il-principju ta' prekawzjoni stabbilit fl-Artikolu 7 tar-Regolament (KE) Nru 178/2002 huwa applikabbli dejjem. Hemm referenza għal dan il-principju fil-premessa 18. Għalhekk, mhux meħtieġ li jiġi ripetut fi premessi oħrajn u bħala kondizzjoni addizzjonali għall-awtorizzazzjonijiet.
- (xi) Speċifikazzjonijiet addizzjonali għad-dhul ta' ikel ġdid fil-lista tal-Unjoni:
- (l) emenda **54**: il-punti kollha mressqin huma diġà koperti bir-Regolament, minbarra l-punt (f), li mhux ċar minhabba li l-htigiet u l-ispezzjonijiet ta' monitoraġġ, skont ir-Regolament Nru 882/2004 dwar il-kontrolli uffiċjali, huma żewġ kwistjonijiet differenti.
 - (m) emenda **57**: skont l-Artikolu 9(2), il-preżenza ta' sustanzi mhux mixtieqin f'ikel ġdid hija diġà kkontrollata minn speċifikazzjonijiet tal-ikel u l-limitazzjoni ta' esponiment għal sustanzi preżenti f'ikel ġdid ser tiġi koperta taħt "kondizzjonijiet tal-użu" u tista' tiġi introdotta wara l-opinjoni tal-EFSA.
- (xii) Monitoraġġ ta' wara t-tqegħid fis-suq (emendi **55 u 75**) - il-monitoraġġ sistematiku ta' wara t-tqegħid fis-suq u r-reviżjoni tal-awtorizzazzjonijiet wara hames snin għall-ikel il-ġdid kollu mqiegħed fis-suq huma sproporzjonati. Dan ipoġġi piż amministrattiv fuq l-operaturi fil-kummerċ tal-ikel u l-awtoritajiet tal-Istati Membri. L-Artikolu 14 jipprevedi l-possibbiltà li jiġi impost monitoraġġ ta' wara t-tqegħid fis-suq abbażi ta' każ b'każ. Il-produtturi huma obbligati jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar kwalunkwe informazzjoni xjentifika jew teknika ġdida li tista' tinfluwenza l-evalwazzjoni tas-sikurezza fl-użu ta' ikel ġdid diġà mqiegħed fis-suq tal-Unjoni.
- (xiii) Tikkettar ta' ikel ġdid (emendi **60 u 62**) - it-tikkettar sistematiku tal-ikel il-ġdid kollu (emenda 62) huwa sproporzjonat u johloq piż amministrattiv. Htigiet speċifiċi ta' tikkettar huma possibbli skont l-Artikolu 9(2). It-tikkettar ta' prodotti minn annimali mitmugħin għalf modifikat ġenetikament (emenda 60) ma jaqax fl-ambitu ta' dan ir-Regolament (ir-Regolament (KE) 1829/2003 huwa eskluż b'mod ċar).

- (xiv) Ikel tradizzjonali minn pajjiżi terzi (emendi **28, 64 u 66**): il-Kunsill qabel dwar proċedura differenti għall-awtorizzazzjoni ta' dan l-ikel minn dik proposta mill-Kummissjoni (ara l-punt h) hawn fuq).
- (xv) Konsultazzjoni tal-EGE (emenda **29**): il-formulazzjoni tal-Kunsill tal-premessa 28 tikkorrespon-di aħjar mal-kontenut tal-Artikolu 15 dwar il-konsultazzjonijiet tal-EGE (ara l-punt j) hawn fuq).
- (xvi) Allinjament ta' skadenzi għall-awtorizzazzjoni ta' pretensjoni tas-saħħa u ikel ġdid fil-każ tal-protezzjoni tad-data (emendi **27, 80**) - tali allinjament jista' jkun mixtieq, iżda jkun diffiċli li jiġi żgurat fil-prattika billi l-evalwazzjonijiet jipproċedu skont l-iskedi ta' żmien differenti u ż-żewġ deċiżjonijiet jittiehdu separatament.
- (xvii) Emenda **61**: l-aġġornamenti tal-lista tal-Unjoni fil-każ tal-protezzjoni tad-data għandhom jiġu deċiżi skont il-proċedura regolatorja billi dawn huma awtorizzazzjonijiet individwali u mhux miżuri ta' ambitu ġenerali.
- (xviii) Emendi **56 u 91** (subparagrafu (2a)): l-awtorizzazzjoni ta' addittivi tal-ikel, enzimi tal-ikel u hwawar tal-ikel, lil lilhom jiġi applikat proċess ġdid ta' produzzjoni, li jwassal għal tibdil sinifikanti, hija diġà koperta bil-leġislazzjoni settorjali dwar l-addittivi (Art. 12 u Premessa 11 tar-Regolament (KE) Nru 1333/2008), l-enzimi (Art. 14 u Premessa 12 tar-Regolament (KE) Nru 1332/2008) u l-hwawar (Art. 19 tar-Regolament (KE) Nru 1334/2008). Il-proċedura komuni għal awtorizzazzjoni tapplika għal tali awtorizzazzjonijiet.
- (xix) Emenda **78**: il-Kunsill ma kkunsidrax il-kwistjoni ta' proġetti ta' riċerka ffinanzjati mill-UE u/jew sorsi pubbliċi.
- (xx) Emenda **81**: ir-Regolament (KE) 882/2004 dwar il-kontrolli uffiċjali mwettqa biex tiġi żgurata l-verifikazzjoni tal-konformità mal-liġi tal-ghalf u l-ikel (inkluż ir-Regolament dwar ikel ġdid) huwa applikabbli u mhux mehtieġ jiġi ripetut.
- (xxi) Emenda **82**: il-Kunsill qabel li jipposponi d-data ta' applikazzjoni tar-Regolament sa 24 xahar wara d-data tal-pubblikazzjoni tiegħu. L-istess skadenza nġhatat lill-Istati Membri biex jinnotifikaw dispożizzjonijiet rigward penali.
- (xxii) Emenda **83**: Mhix mehtieġa; dupplikazzjoni ta' dispożizzjonijiet applikabbli skont l-Artikoli 53 u 54 tar-Regolament 178/2002.

Il-Kunsill ma aċċettax l-emendi **8 u 85** għax mhumix ċari u l-emendi **4, 17, 51 (l-ewwel parti)**, li l-kontenut tagħhom huwa ovvj u m'għandhom l-ebda valur miżjud.

IV. KONKLUŻJONIJET

Il-Kunsill jemmen li l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari tirrappreżenta bilanċ ta' thassib u interessi li jirrispetta l-oġġettivi tar-Regolament. Huwa jistenna b'interess id-diskussjonijiet kostruttivi mal-Parlament Ewropew bil-hsieb tal-adozzjoni minghajr dewmien tar-Regolament, li jiżgura livell għoli ta' protezzjoni għas-saħħa tal-bniedem u tal-konsumatur.

PREZZ TAL-ABBONAMENT 2010 (mingħajr VAT, inklużi l-ispejjeż tal-posta b'kunsinna normali)

Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE, serje L+C, edizzjoni stampata biss	22 lingwa uffiċjali tal-UE	1 100 EUR fis-sena
Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE, serje L+C, stampati + CD-ROM annwali	22 lingwa uffiċjali tal-UE	1 200 EUR fis-sena
Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE, serje L, edizzjoni stampata biss	22 lingwa uffiċjali tal-UE	770 EUR fis-sena
Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE, serje L+C, CD-ROM fix-xahar (kumulattiva)	22 lingwa uffiċjali tal-UE	400 EUR fis-sena
Suppliment tal-Ġurnal Uffiċjali (serje S), Swieq Pubbliċi u Appalti, CD-ROM, żewġ edizzjonijiet fil-ġimgħa	multilingwi: 23 lingwa uffiċjali tal-UE	300 EUR fis-sena
Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE, serje C – Kompetizzjonijiet	Skont il-lingwa/i tal-Kompetizzjoni	50 EUR fis-sena

L-abbonament f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*, li joħroġ fil-lingwi uffiċjali tal-Unjoni Ewropea, hu disponibbli f'22 verżjoni lingwistika. Inklużi fih hemm is-serje L (Leġiżlazzjoni) u C (Komunikazzjoni u Informazzjoni).

Kull verżjoni lingwistika jeħtiġilha abbonament separat.

B'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 920/2005, ippubblikat fil-Ġurnal Uffiċjali L 156 tat-18 ta' Ġunju 2005, li jistipula li l-istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropea mhumex temporanjament obbligati li jiktbu l-atti kollha bl-Irlandiż u li jippubblikawhom b'din il-lingwa, il-Ġurnali Uffiċjali ppubblikati bl-Irlandiż jinbiegħu apparti.

L-abbonament tas-Suppliment tal-Ġurnal Uffiċjali (serje S – Swieq Pubbliċi u Appalti) jiġbor fih it-total tat-23 verżjoni lingwistika uffiċjali f'CD-ROM waħdieni multilingwi.

Fuq rikjesta, l-abbonament f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* jagħti d-dritt li l-abbonat jirċievi diversi annessi tal-Ġurnal Uffiċjali. L-abbonati jiġu mgħarrfa dwar il-ħruġ tal-annessi permezz ta' "Avviż lill-qarrej" inserit f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Il-formati tas-CD-Rom se jinbidlu bil-formati tad-DVD matul l-2010.

Bejgħ u Abbonamenti

Abbonamenti fil-perjodiċi diversi bi ħlas, bħalma huwa l-abbonament f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*, huma disponibbli mill-uffiċini tal-bejgħ tagħna. Il-lista tal-uffiċini tal-bejgħ hi disponibbli fuq l-internet fl-indirizz li ġej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_mt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) joffri aċċess dirett u bla ħlas għal-liġijiet tal-Unjoni Ewropea. Dan is-sit jippermetti li jkun ikkonsultat *Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* u jinkludi wkoll it-Trattati, il-leġiżlazzjoni, il-ġurisprudenza u l-atti preparatorji tal-leġiżlazzjoni.

Biex tkun taf aktar dwar l-Unjoni Ewropea, ikkonsulta: <http://europa.eu>

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea
2985 Il-Lussemburgu
IL-LUSSEMBURGU

MT